

INŠTITUT
ZA VODE
REPUBLIKE
SLOVENIJE

Institute
for Water of
the Republic
of Slovenia

*Voda za življenje, znanje za vode.
Water for Life, Knowledge for Water.*

Letno poročilo o delu Inštituta za vode Republike Slovenije za leto 2013

PROGRAMSKI SKLOP:

I STROKOVNA PODPORA MINISTRSTVU ZA
KMETIJSTVO IN OKOLJE NA PODROČJU
SKUPNE EU POLITIKE DO VODA

PROJEKT:

I/1 PRIPRAVA IN ZAGOTOVITEV STROKOVNIH
PODLAG ZA IZVAJANJE VODNE DIREKTIVE

Naloga:

I/1/1/4.2 Prilagoditve in spremembe obstoječe
zakonodaje za potrebe namenske porabe
sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za
obremenjevanje voda (4ED)

Nosilec naloge:

Špela Petelin, univ. dipl. inž. grad.

Ljubljana, december 2013

NASLOV NALOGE: PRILAGODITVE IN SPREMEMBE OBSTOJEČE
ZAKONODAJE ZA POTREBE NAMENSKE PORABE
SREDSTEV, PRIDOBMLJENIH IZ PLAČIL DAJATEV ZA
OBREMENJEVANJE VODA (4ED)

ŠIFRA NALOGE: I/1/1/4.2

NAROČNIK: MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
Dunajska 22
1000 Ljubljana

IZVAJALEC: INŠTITUT ZA VODE REPUBLIKE SLOVENIJE
Hajdrihova 28c
1000, Ljubljana

NOSILEC NALOGE: Špela Petelin, univ. dipl. inž. grad.

AVTOR(JI): Špela Petelin, univ. dipl. inž. grad.
mag. Bojana Drev, univ. dipl. soc.

SODELAVCI: Katarina Zore, univ.dipl.ekon.
Aleksandra Dike, univ. dipl. prav.

DIREKTOR IZVRS: Igor Plestenjak, univ. dipl. prav.

(žig)

KRAJ IN DATUM: LJUBLJANA, december 2013

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	I
KAZALO SLIK	III
KAZALO PREGLEDNIC.....	IV
KAZALO PRILOG.....	V
OKRAJŠAVE IN SIMBOLI	VII
1 UVOD	1
2 NAČELO POVRAČILA STROŠKOV	6
3 PREDLOG SPREMEMBE ZAKONA O FINANCIRANJU OBČIN (ZFO-1)	8
3.1 Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda	8
3.2 Plačilo za vodno pravico, ki pripada občinam	10
3.3 Dejavnosti IzVRS za izvedbo ukrepa 4ED	11
4 PREDLOGI ZA SPREMEMBE ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE.....	12
4.1 Integralni proračun Republike Slovenije.....	12
4.1 Dejavnosti IzVRS za izvedbo ukrepa 4ED	15
5 PREDLOGI ZA SPREMEMBE ZAKONA O POGOJIH KONCESIJE ZA IZKORIŠČANJE ENERGETSKEGA POTENCIALA SPODNJE SAVE (ZPKEPS-1)	17
5.1 Zakonska osnova za posebno rabo vode za proizvodnjo električne energije v velikih HE na spodnji Savi	18
5.2 Nov pojem: objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju	18
5.3 Financiranje infrastrukture.....	21
5.4 Vzdrževanje infrastrukture.....	24
5.5 Povračilo nastalih stroškov na lokalni in državni infrastrukturi zaradi izkoriščanja energetskega potenciala Spodnje Save.....	25
5.6 Planiranje investicij	26
5.7 Tveganje, da se dodeljuje nedovoljena državna pomoč proizvajalcu električne energije, ki izvaja tržno dejavnost.....	27
5.8 Stroški investicij v novo infrastrukturo v ceni električne energije	28
5.9 Uredba o načinu izvajanja gospodarske javne službe urejanje voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Uradni list RS, št. 22/2004, 125/2004).....	30
5.9.1 Dejavnosti IzVRS za izvedbo ukrepa 4ED	31
6 PREDLOGI ZA SPREMEMBE UREDBE O KONCESIJI ZA RABO VODE ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE NA DELIH VODNEGA TELESA REKE SAVE OD JEŽICE DO SUHADOLA.....	32

6.1	Dejavnosti IzVRS za izvedbo ukrepa 4ED	33
7	PORABA SREDSTEV SKLADA ZA VODE	34
7.1	Izbor prioritet porabe sredstev Sklada za vode.....	39
7.2	Izbor projektov, ki se financirajo iz sredstev Sklada za vode	41
8	SKLEPI.....	45
9	UPORABLJENA LITERATURA.....	49
10	PRILOGE.....	55

KAZALO SLIK

Slika 1-1: Trenutna poraba dajatev za obremenjevanje voda in potrebne zakonodajne spremembe	2
Slika 1-2: Trenutna poraba sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda, ponazorjena s podatki iz leta 2009 (ARSO, 2010a; ARSO, 2010b; ARSO, 2010c; MKO, 2013b; MKO, 2013e)	3
Slika 1-3 Namenska poraba dajatev za obremenjevanje voda po izvedbi ukrepa 4ED	4
Slika 3-1: Oprostitev okoljske dajatve za onesnaževanja okolja zaradi odvajanja komunalnih odpadnih voda (ARSO v MKO, 2011a)	9
Slika 3-2: Skupna velikost KČN po letih v Republiki Sloveniji (ARSO v MKO, 2011a).....	10
Slika 3-3: Trend emisij iz KČN v RS (ARSO v MKO, 2011a)	10
Slika 7-1: Porabljena sredstva Sklada za vode po sklopih od leta 2004 do leta 2012 (Podatki o sprejetem proračunu Sklada za vode v MKO, 2011a; MKO, 2012b).....	35

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 3-1: Znesek okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda v Republiki Sloveniji kot prihodek občinskih proračunov (CURS; 2012).....	8
Preglednica 3-2: Odmera koncesij za vodno pravico v Republiki Sloveniji, ki pripadajo občinam (ARSO v MKO, 2011a; ARSO, 2009; ARSO, 2013a)	11
Preglednica 4-1: Nedodeljena sredstva Vodnemu skladu Republike Slovenije (MOP, 2011)	12
Preglednica 5-1: Družbeniki družbe Hidroelektrarne na Spodnji Savi d.o.o. in njihovi deleži (AJPES, 2013a).....	28
Preglednica 5-2: Čisti poslovni izid v letih 2009, 2010, 2011 in 2012 koncesionarjev za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save in njihovih družbenikov (AJPES, 2013a)	29
Preglednica 7-1: Odobrena višina sredstev Sklada za vode po sklopih od leta 2004 do leta 2013 in realizirana višina sredstev Sklada za vode po sklopih od leta 2004 do leta 2012 (Podatki o sprejetem proračunu Sklada za vode v MKO, 2011a; MKO, 2012b; MKO, 2013c; MKO, 2013e; MKO, 2013f)	36
Preglednica 7-2: Popisana škoda zaradi večjih poplavnih dogodkov (Sklep Vlade RS št. 84400-3/2007/10 z dne 15.11.2007; Sklep Vlade RS št. 84400-3/2007/14 z dne 10.1.2008; Sklep Vlade RS št. 41008-2/2011/3 z dne 3.2.2011; Sklep vlade RS št. 84400-1/2010/3 z dne 15.4.2010; Sklep Vlade RS št. 84400-7/2010/3 z dne 25.11.2010; Sklep vlade RS št. 84400-8/2010/3 z dne 18.11.2010 s prilogami; Sklep Vlade RS št. 84400-4/2012/16 z dne 20.12.2012; MKO, 2011c; MKO 2012c; SURS, 2013; URSZR, 2013)	38

KAZALO PRILOG

PRILOGA I Ukrep 4 ED iz PU NUV

PRILOGA II Elektronsko sporočilo za MKO z dne 1.10.2012

PRILOGA III Elektronsko sporočilo za MKO z dne 8.8.2012

PRILOGA IV Elektronsko sporočilo za MKO z dne 22.10.2012

PRILOGA V Vodna infrastruktura

PRILOGA VI Seznam objektov, omrežij in naprav, ki so energetska infrastruktura

PRILOGA VII Pripombe na spremembo Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola z dne 8.3.2013

PRILOGA VIII Pripombe na osnutek Uredbe o načinu in pogojih izvajanja javnih služb na območju koncesije in na vplivnem območju koncesije za energetska izkoriščanje vodnega potenciala spodnje Save z dne 22.3.2013

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

Legenda:

3ED	Dopolnilni ukrep: Zagotovitev popolnega povračila okoljskih stroškov in stroškov vode kot naravnega vira, PU NUV. Pregledovalnik podatkov za vodna telesa površinskih in podzemnih voda: http://www.izvrs.si/pregledovalnik_vtpv/maske/ED/3ED.pdf
4ED	Dopolnilni ukrep: Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil za okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, iz plačil vodnih povračil in iz plačil koncesij za rabo vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin (občinski in državni del sredstev), PU NUV. Pregledovalnik podatkov za vodna telesa površinskih in podzemnih voda: http://www.izvrs.si/pregledovalnik_vtpv/maske/ED/4ED.pdf
AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
EK	Evropska komisija »European Commission«
EU	Evropska unija
GJS	Gospodarska javna služba
HE	Hidroelektrarna
IzVRS	Inštitut za vode Republike Slovenije
KČN	Komunalna čistilna naprava
MKO	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje Republike Slovenije
NUV	Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2009-2015
OVE	Obnovljivi viri energije
PU NUV	Program ukrepov upravljanja voda 2011-2015
RS	Republika Slovenija
Vodna direktiva	Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike
ZFO-1	Zakon o financiranju občin (ZFO-1) (Uradni list RS, št. 123/2006, 101/2007 - Odl. US, 57/2008, 94/2010 - ZIU, 36/2011, 40/2012 - ZUJF, 104/2012 - ZIPRS1314)
ZIPRS1314	Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (ZIPRS1314) (Uradni list RS, št. 104/2012, 46/2013, 56/2013 - ZŠtip-1, 61/2013, 82/2013)
ZPKEPS-1	Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (ZPKEPS-1) (Uradni list RS, št. 87/2011)
ZV-1	Zakon o vodah (ZV-1) (Uradni list RS, št. 67/2002, 110/2002 - ZGO-1, 2/2004 - ZzdrI-A, 10/2004 - Odl. US, 41/2004 - ZVO-

ZVO-1

1, 57/2008, 57/2012)

Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/2004, 17/2006 - ORZVO187, 20/2006, 28/2006 - Skl. US, 49/2006 - ZMetD, 66/2006 - Odl. US, 33/2007 - ZPNačrt, 57/2008 - ZFO-1A, 70/2008, 108/2009, 48/2012, 57/2012)

1 UVOD

Leta 2011 je bil z Uredbo o načrtu upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS št.: 61/11, Ur.l. RS, št. 49/2012) sprejet Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja (v nadaljevanju NUV). Ena izmed ugotovitev NUV je bila tudi, da je v Republiki Sloveniji nujno potrebno zagotoviti **namensko porabo** sredstev, zbranih s plačili dajatev za obremenjevanje voda, tako, da se bodo vsa zbrana sredstva koristila izključno za doseganje ciljev upravljanja voda.

S tem namenom je bil v Program ukrepov Načrta upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja (v nadaljevanju PU NUV) vključen ukrep 4ED »Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil za okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, iz plačil vodnih povračil in iz plačil koncesij za rabo vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin (občinski in državni del sredstev)« (Pregledovalnik podatkov za vodna telesa površinskih in podzemnih voda:

http://www.izvors.si/pregledovalnik_vtpv/maske/ED/4ED.pdf) (PRILOGA I). Program ukrepov je bil sprejet s sklepom Vlade RS št. 35500-4/2011/5 z dne 28.7.2011 (Sklep Vlade RS, št. 35500-4/2011/5 z dne 28.7.2011).

Ukrep 4ED (PRILOGA I) predvideva prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda. Inštitut za vode (v nadaljevanju IzVRS) je skladno s Poslovno finančnim načrtom in programom dela Inštituta za vode Republike Slovenije za leti 2012 in 2013 pripravil strokovne podlage za spremembo predpisov iz ukrepa 4ED. Osnutek poročila »Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)« je bil 26.2.2013 posredovan Ministrstvu za kmetijstvo in okolje (v nadaljevanju MKO). Poročilo je bilo dopolnjeno z upoštevanjem pripomb MKO in sprememb predpisov do decembra 2013.

Pri porabi sredstev, zbranih s plačili dajatev za obremenjevanje voda, je treba upoštevati načelo povračila stroškov iz Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/2002, 110/2002 - ZGO-1, 2/2004 - ZZdrI-A, 10/2004 - Odl. US, 41/2004 - ZVO-1, 57/2008, 57/2012) (v nadaljevanju: ZV-1) in načelo plačila za obremenjevanje iz Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/2004, 17/2006 - ORZVO187, 20/2006, 28/2006 - Skl. US, 49/2006 - ZMetD, 66/2006 - Odl. US, 33/2007 - ZPNačrt, 57/2008 - ZFO-1A, 70/2008, 108/2009, 48/2012, 57/2012, 92/2013) (v nadaljevanju: ZVO-1). Skladno z ZVO-1 država z okoljskimi dajatvami pospešuje in spodbuja doseganje ciljev varstva okolja. Tako bi se morala sredstva, zbrana z dajatvami za obremenjevanje voda, porabljeni za doseganje ciljev upravljanja voda.

Cilji upravljanja z vodami so glede na 2. člen ZV-1 naslednji:

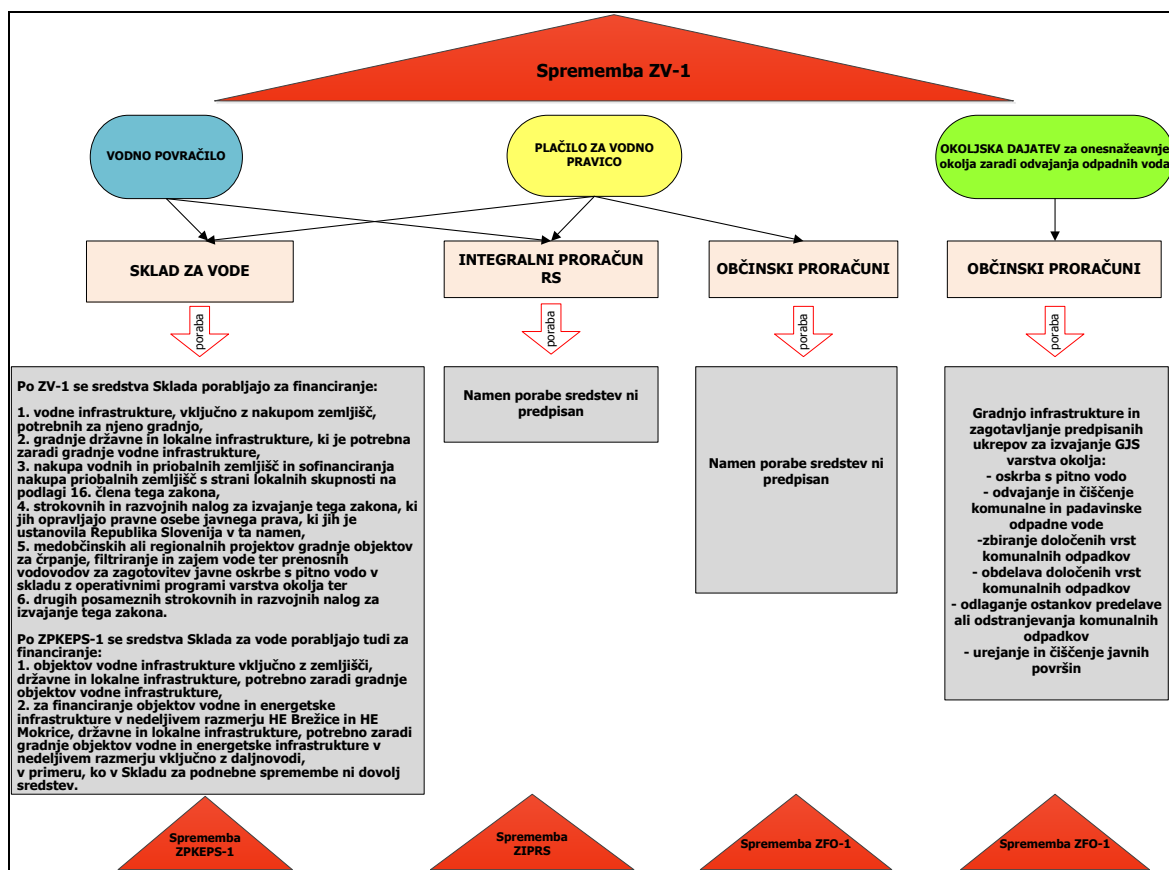
1. doseganje dobrega stanja voda oziroma dobrega potenciala in drugih, z vodami povezanih ekosistemov,
2. zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda,
3. ohranjanje in uravnavanje vodnih količin in
4. spodbujanje trajnostne rabe voda, ki omogoča različne vrste rabe voda ob upoštevanju dolgoročnega varstva razpoložljivih vodnih virov in njihove kakovosti.

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

Pri opredelitvi ciljev upravljanja z vodami in z njimi povezanih programih ukrepov se upoštevajo vplivi podnebnih sprememb.

Na spodnji shemi je prikazana trenutna poraba dajatev za obremenjevanje voda in potrebne zakonodajne spremembe (Slika 1-1).

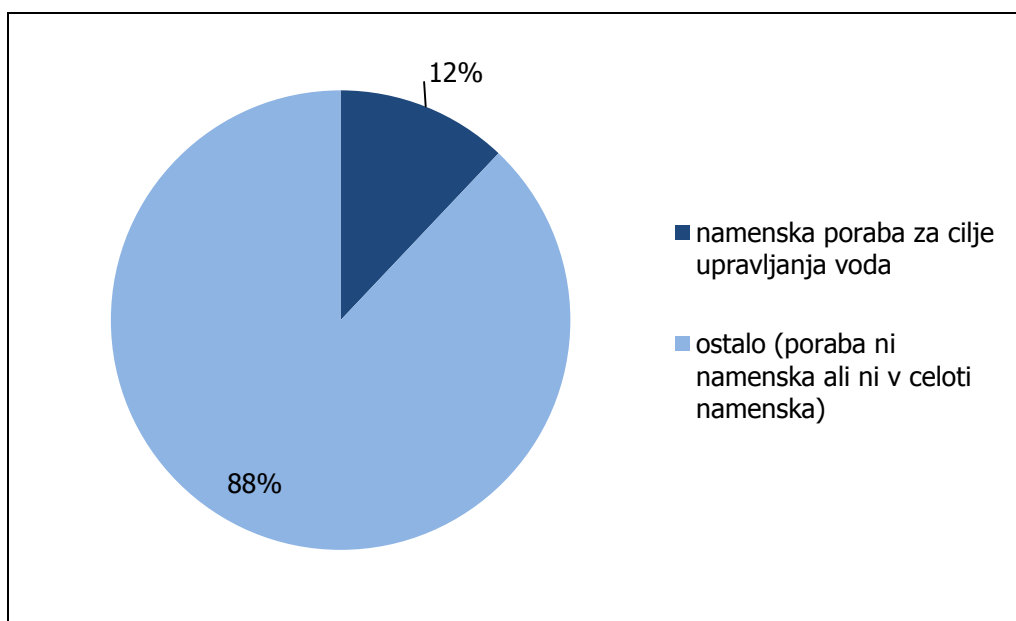

Slika 1-1: Trenutna poraba dajatev za obremenjevanje voda in potrebne zakonodajne spremembe

Sredstva, zbrana z okoljsko dajatvijo se porabljajo za vse gospodarske javne službe (v nadaljevanju GJS) varstva okolja in ne le za tiste, ki vplivajo na doseganje ciljev upravljanja voda. Namen porabe drugih dajatev za obremenjevanje voda, ki se stekajo v občinske proračune in v integralni proračun, ni predpisan. Dajatve, ki so priliv Sklada za vode, se prav tako ne porabijo v celoti namensko za doseganje ciljev upravljanja voda (Slika 1-1).

Trenutna poraba sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda, ponazorjena s podatki iz leta 2009 je razvidna iz spodnje slike (Slika 1-2). Leta 2009 je bilo z dajatvami za obremenjevanje voda zbranih 78.799.070 EUR (ARSO, 2010a; ARSO, 2010b; ARSO, 2010c). Od tega je v Sklad za vode prišlo 31.034.543 EUR (MKO, 2013b) dajatev. Iz Sklada za vode se je prerazporedilo 6.018.447 EUR v Integralni proračun (MKO, 2013b). Tako je v Skladu ostalo le 25.016.096 EUR (MKO, 2013b). Od tega se je več kot polovica sredstev porabila za namene HE na Spodnji Savi (MKO, 2013e).

Slika 1-2: Trenutna poraba sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda, ponazorjena s podatki iz leta 2009 (ARSO, 2010a; ARSO, 2010b; ARSO, 2010c; MKO, 2013b; MKO, 2013e)

Stroški izvajanja ukrepov za doseganje ciljev upravljanja voda v RS so bili ocenjeni na 329 mio EUR/leto (IzVRS, 2013). Tudi, če bi vsa sredstva, zbrana z dajatvami za obremenjevanje voda, namensko porabili, bi s tem pokrili le 23 % vseh trenutnih stroškov upravljanja voda (IzVRS, 2013). Ob upoštevanju ocenjenih letnih potrebnih sredstev za upravljanje voda v Republiki Sloveniji v višini 511 mio EUR pa bi bila stopnja povračila stroškov z dajatvami še nižja, to je 15 % (IzVRS, 2013).

Pomanjkanje denarja za ukrepe za doseganje ciljev upravljanja voda se odraža tudi v visokih škodah zaradi poplav, kar škodljivo vpliva na slovensko gospodarstvo in družbo. Z upoštevanjem popisane škode ob večjih poplavnih dogodkih je bilo ocenjeno, da znaša povprečna škoda zaradi poplav v RS 121 mio EUR/leto (IzVRS, 2013). Skupaj je bilo v večjih poplavah od leta 2007 do leta 2012 popisane 727 mio EUR škode (IzVRS, 2013).

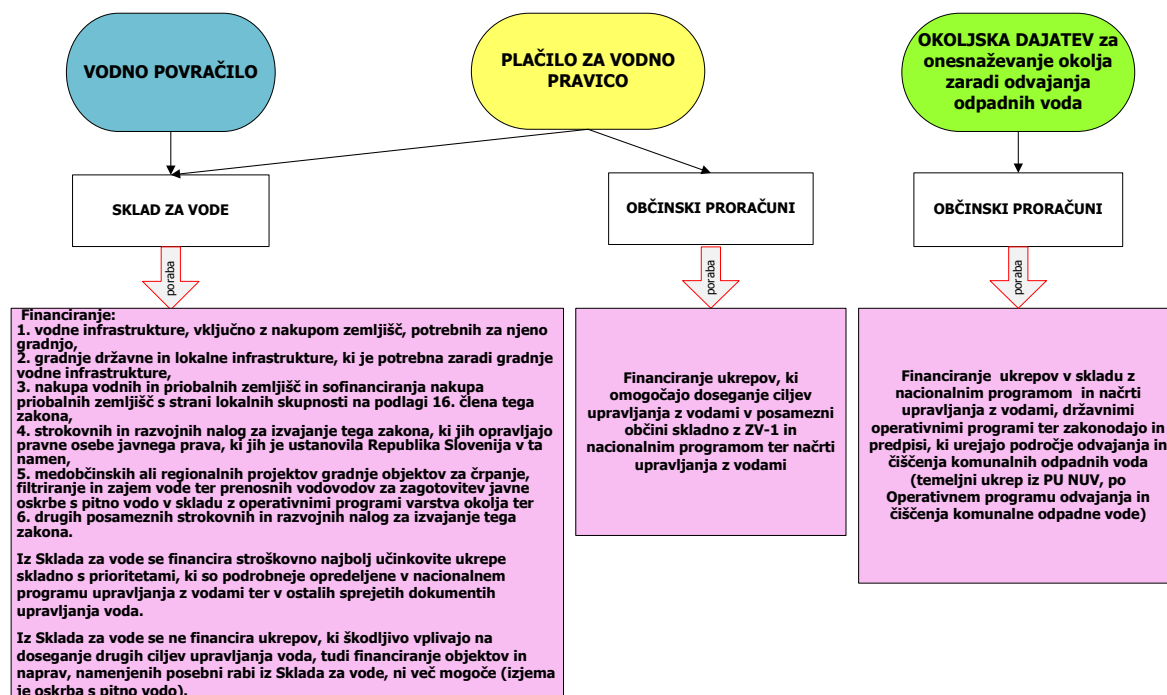
Zaradi visokih stroškov doseganja ciljev upravljanja voda in posledic, ki jih ima neizvedba ukrepov upravljanja voda na slovensko gospodarstvo in družbo, je še toliko bolj nujno, da se sredstva, zbrana z dajatvami za obremenjevanje voda, namensko porabijo.

Poročilo »Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)« vsebuje strokovne utemeljitve za spremembe predpisov, ki so predvidene v ukrepu 4ED PU NUV ter pripombe in predloge za spremembe Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (ZPKEPS-1) (Uradni list RS, št. 87/2011) (v nadaljevanju: ZPKEPS-1). Za izvedbo ukrepa 4ED se predlaga spremembe naslednjih predpisov:

- Zakona o financiranju občin (ZFO-1) (Uradni list RS, št. 123/2006, 101/2007 - Odl. US, 57/2008, 94/2010 - ZIU, 36/2011, 40/2012 - ZUJF, 104/2012 - ZIPRS1314) (v nadaljevanju: ZFO-1),
- Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije in
- ZPKEPS-1.

V poročilu so za zagotavljanje namenske porabe sredstev predlagane tudi dopolnitve 6. člena ZV-1. Podani so tudi predlogi, ki bi jih bilo potrebno upoštevati ob spremembi Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe urejanje voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Uradni list RS, št. 22/2004, 125/2004) in Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola (Uradni list RS, št. 121/2004, 83/2006, 76/2011). S predlaganimi spremembami predpisov bo namenska poraba sredstev zagotovljena tako, kot je prikazano na spodnji shemi (Slika 1-3).

Slika 1-3 Namenska poraba dajatev za obremenjevanje voda po izvedbi ukrepa 4ED

Sredstva namenjena področju upravljanja voda so omejena. Pomanjkanje finančnih sredstev ima hude posledice (npr. pomanjkanje sredstev za zmanjševanje poplavne ogroženosti se lahko odraža v visokih škodah zaradi poplav). Samo z jasno načrtovanimi in učinkovito ter predvsem namensko porabljenimi finančnimi sredstvi za upravljanje voda

bodo lahko doseženi cilji upravljanja voda skladno z ZV-1 in z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (v nadaljevanju: Vodna direktiva).

2 NAČELO POVRAČILA STROŠKOV

Upravljanje voda temelji skladno s 3. členom ZV-1 na načelu povračila stroškov, povezanih z obremenjevanjem voda. Na ta način so tudi v slovenski zakonodaji upoštevane zahteve 9. člena Vodne direktive po upoštevanju načela povračila stroškov storitev, povezanih z obremenjevanjem voda, skupaj z okoljskimi stroški in stroški vira.

Načelo povračila stroškov pomeni, da mora vsak, ki obremenjuje vode in s tem povzroča okoljske stroške in stroške vira, zanje tudi plačati.

Vodna direktiva je uvedla nov vidik upravljanja voda, to je uporabo ekonomskih instrumentov (npr. dajatev) za plačilo stroškov upravljanja voda in razvoj infrastrukture. Z Vodno direktivo se zahteva upoštevanje celotne ekonomske cene vode in zagotovitev popolnega povračila stroškov. (Chave, 2001)

Storitve, povezane z obremenjevanjem voda povzročajo finančne, okoljske stroške in stroške vira. Za kritje teh stroškov so skladno s 6. členom ZV-1 predpisane dajatve za obremenjevanje voda.

Dajatve za obremenjevanje voda so okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, vodno povračilo in plačilo za vodno pravico.

Sredstva zbrana s plačili dajatev, za obremenjevanje voda so skladno z načelom povračila stroškov, povezanih z obremenjevanjem voda, namenjena kritju finančnih in okoljskih stroškov ter stroškov vira, ki jih izvajalci storitev, povezanih z obremenjevanjem voda, povzročajo in jih ne krijejo sami, temveč jih namesto njih krijejo država in občine.

Tako je skladno s tem načelom sredstva, zbrana s plačili dajatev za obremenjevanje voda treba porabiti za namene kritja finančnih in okoljskih stroškov ter stroškov vira, to je za izvedbo ukrepov za doseganje ciljev upravljanja voda. Predvsem sredstva, zbrana s plačili dajatev za povračilo okoljskih stroškov, je porabiti za doseganje cilja dobrega stanja voda oziroma dobrega potenciala in drugih, z vodami povezanih ekosistemov.

Sedaj se sredstva, zbrana s plačili dajatev za obremenjevanje voda porabljajo tudi za druge namene, kot so npr. financiranje objektov in naprav, namenjenih posebni rabi (objekti vodne infrastrukture, namenjeni posebni rabi, objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju), financiranje gospodarskih javnih služb zbiranje in obdelava komunalnih odpadkov, odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov in urejanje in čiščenje javnih površin in za druge namene (integralni proračun, občinski proračuni) (Slika 1-1).

Takšna nenamenska poraba sredstev, zbranih s plačili dajatev za obremenjevanje voda lahko pomeni kršitev slovenske (3. člen ZV-1) in evropske zakonodaje (9. člen Vodne direktive). Opozarjamo, da lahko nenamenska raba celo ogrozi črpanje sredstev iz evropskih skladov. Upoštevanje 9. člena Vodne direktive je glede na predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu

za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, ki jih zajema splošni strateški okvir, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (Predlog uredbe o evropskih skladih, 2013) eden izmed predhodnih pogojev za pridobivanje finančnih sredstev iz Evropskih skladov.

Zaradi zgoraj navedenega se predlaga sprememba 6. člena ZV-1 o dajatvah za obremenjevanje voda. V 6. členu se doda tretji odstavek:

»Vsa sredstva, zbrana z dajatvami za obremenjevanje voda, se porablja namensko za doseganje ciljev iz 2. člena zakona. Ukrepi za doseganje ciljev iz 2. člena so stroškovno učinkoviti.«

Podobno kot v ZV-1 je tudi v ZVO-1 definirano načelo plačila za obremenjevanje. Načelo plačila za obremenjevanje pomeni, da povzročitelj obremenitve krije vse stroške predpisanih ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja ter tveganja za okolje, rabo okolja ter odpravo posledic obremenjevanja okolja, vključno s stroški izvedbe preprečevalnih in sanacijskih ukrepov v primeru okoljske škode.

3 PREDLOG SPREMEMBE ZAKONA O FINANCIRANJU OBČIN (ZFO-1)

Da bi zagotovili upoštevanje načela povračila stroškov se skladno z ukrepom 4ED predvideva sprememba 7. člena ZFO-1 in sicer glede porabe sredstev zbranih z okoljsko dajatvijo za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda in plačil za vodno pravico, ki pripada občinam

3.1 Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda

Skladno s 7. členom ZFO-1 se okoljske dajatve za onesnaževanja okolja zaradi odvajanja odpadnih voda lahko porabi le za:

1. gradnjo infrastrukture, namenjene izvajanju občinskih obveznih javnih služb varstva okolja v skladu z državnimi operativnimi programi, sprejetimi s predpisi varstva okolja na področju čiščenja in odvajanja odpadnih voda, ravnanja s komunalnimi odpadki in odlaganja odpadkov, in
2. zagotavljanje oskrbovalnih standardov, tehničnih, vzdrževalnih, organizacijskih in drugih ukrepov, predpisanih za izvajanje obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.¹

Skladno s 149. členom ZVO-1 so obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja:

1. oskrba s pitno vodo,
2. odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode,
3. zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov,
4. obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov,
5. odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov in
6. urejanje in čiščenje javnih površin.²

To pomeni, da se sredstva zbrana z okoljsko dajatvijo za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, kot navaja 164. člen ZVO-1, lahko porabi tudi za zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov, obdelavo določenih vrst komunalnih odpadkov, odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanje komunalnih odpadkov in urejanje in čiščenje javnih površin.

Občine so od leta 2010 prejemniki sredstev zbranih z okoljsko dajatvijo. Znesek ni zanemarljiv, saj je bilo v povprečju, od leta 2009 do leta 2011 iz tega naslova zbranih 30 mio EUR letno (Preglednica 3-1).

Preglednica 3-1: Znesek okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda v Republiki Sloveniji kot prihodek občinskih proračunov (CURS; 2012)

Leto	2010	2011
Znesek dajatve (EUR)	31.132.385	30.290.512

¹ ZFO-1

² ZVO-1

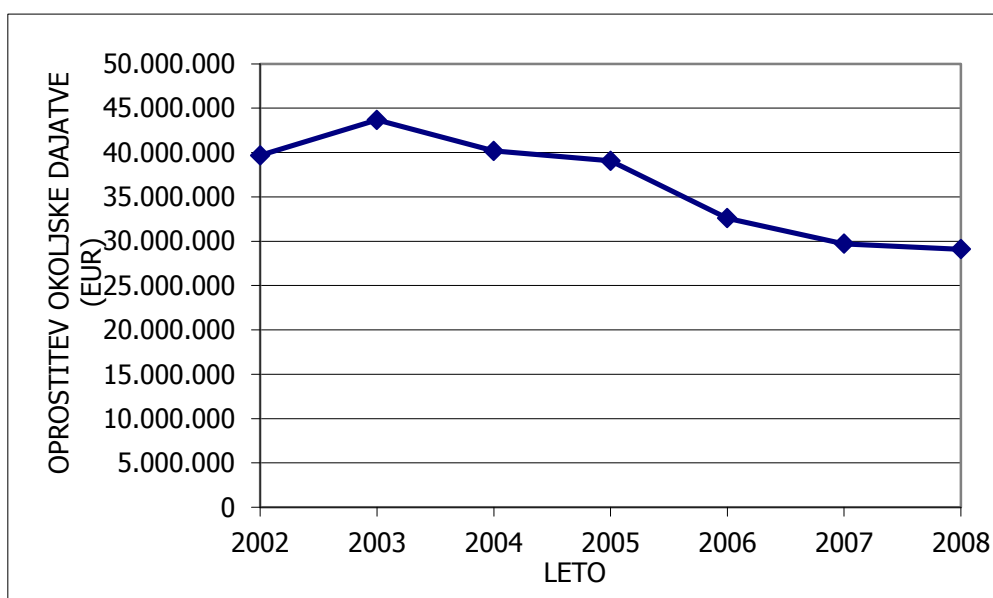

Občine morajo za izvajanje Operativnega programa odvajanja in čiščenja voda od leta 2010 do leta 2015 zagotoviti znatna sredstva in sicer približno 605 mio EUR, kar pomeni približno 101 mio EUR/leto (MKO, 2011a; IzVRS, 2013). Glede na to, da so potrebe po finančnih sredstvih na področju upravljanja voda velike, je potrebno vsak možen prihodek namensko uporabiti.

Da bi zagotovili upoštevanje načela povračila stroškov, se predvideva sprememba 7. člena ZFO-1 na način, da se sredstva, zbrana z okoljsko dajatvijo za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, porabljajo izključno za izvajanje ukrepov v skladu z nacionalnim programom in načrti upravljanja z vodami, državnimi operativnimi programi ter zakonodajo in predpisi, ki urejajo področje odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda (temeljni ukrep iz PU NUV, po Operativnem programu odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode). Neporabljena sredstva se prenesejo v naslednje leto.

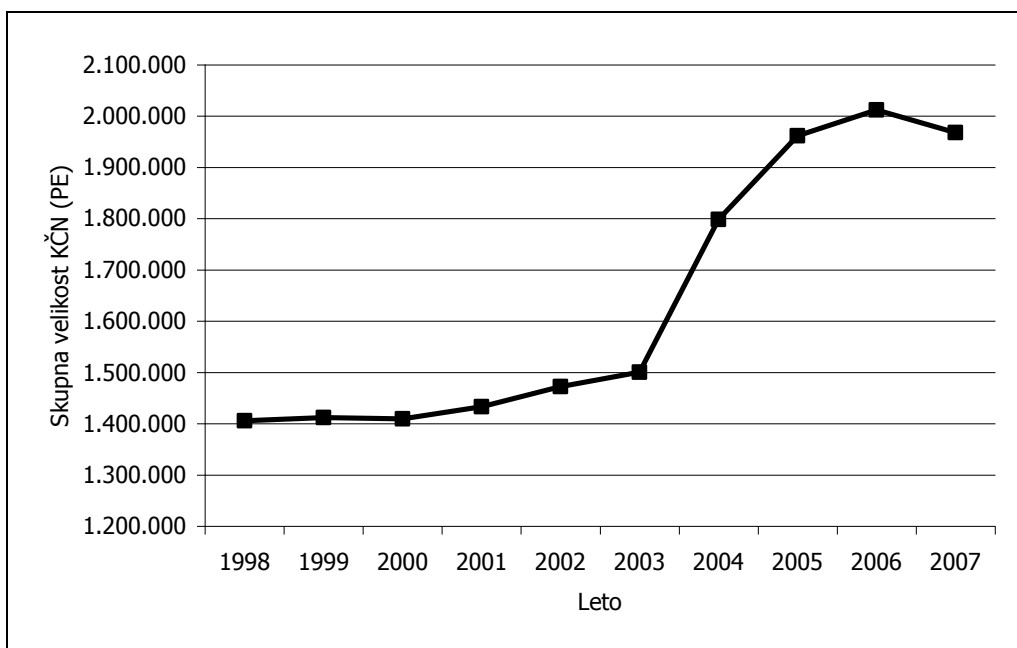
Eden izmed primerov, kako je z namensko porabo sredstev, zbranih z okoljsko dajatvijo možno vplivati na zmanjšanje obremenitev voda, je razviden iz spodnjih slik (Slika 3-1, Slika 3-2, Slika 3-3).

Oprostitev plačila okoljske dajatve za zavezance za komunalno odpadno vodo je bila možna do leta 2010. Zavezanci so bili oproščeni plačila okoljske dajatve, če so odmerjeni znesek namenili za izvajanje del za zmanjšanje obremenjevanja voda ali za odplačevanje glavnice posojila, ki je bilo najeto za izvedbo sanacijskih ali drugih del za zmanjšanje obremenjevanja vode. (MKO, 2011a)

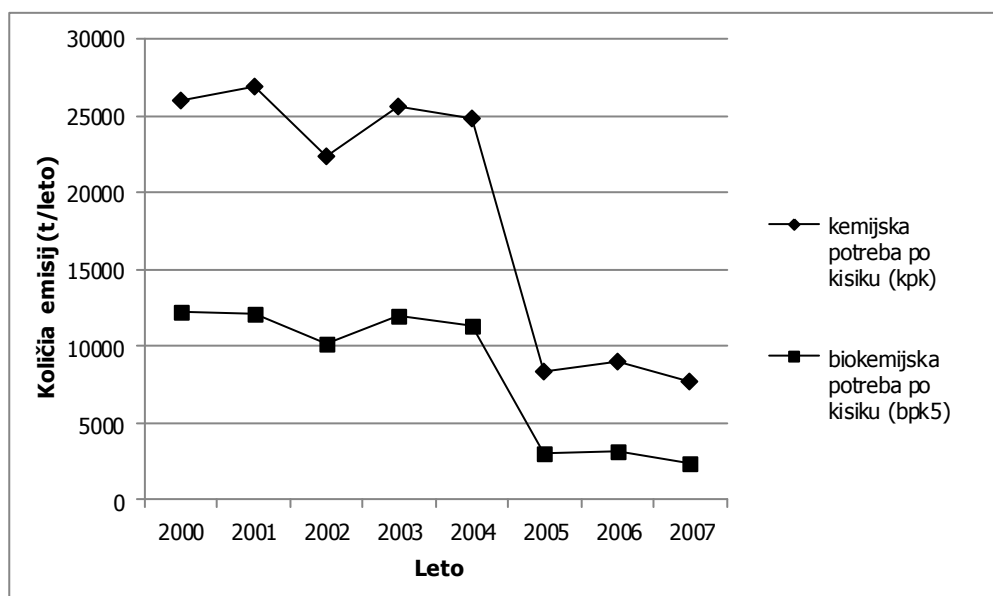
Slika 3-1: Oprostitev okoljske dajatve za onesnaževanja okolja zaradi odvajanja komunalnih odpadnih voda (ARSO v MKO, 2011a)

Namenska opredelitev sredstev oprostitve okoljske dajatve je poleg sredstev iz EU skladov pozitivno vplivala na povečano zmogljivost in velikost KČN (Slika 3-2).

Slika 3-2: Skupna velikost KČN po letih v Republiki Sloveniji (ARSO v MKO, 2011a)

Zaradi povečane zmogljivosti in števila KČN ter povišane stopnje čiščenja se obremenitve zmanjšujejo (Slika 3-3), kar posledično vpliva na izboljšanje stanja voda. (MKO, 2011a)

Slika 3-3: Trend emisij iz KČN v RS (ARSO v MKO, 2011a)

3.2 Plačilo za vodno pravico, ki pripada občinam

Sredstva, zbrana s plačili za vodne pravice, ki pripadajo občinam, se uvrščajo glede na 7. člen ZFO-1 med druge lastne vire financiranja občin. Namen porabe teh sredstev ni predpisan.

Plačila za vodne pravice spadajo med dajatve za obremenjevanje voda. Zato je skladno z načelom povračila stroškov potrebno zagotoviti namensko porabo teh sredstev za ukrepe, ki bi omogočili doseganje ciljev upravljanja z vodami (2. člen ZV-1) v posamezni občini.

Na podlagi podatkov o odmeri plačil za vodno pravico za obdobje od leta 2007 do leta 2011, je možno sklepati, da so prihodki občin od koncesnin za rabo vode znašali letno približno 12 mio EUR. V spodnji preglednici (Preglednica 3-2) so prikazani podatki o odmerah koncesij, ki pripada občinam v letih 2007 do 2011.

Preglednica 3-2: Odmera koncesij za vodno pravico v Republiki Sloveniji, ki pripadajo občinam (ARSO v MKO, 2011a; ARSO, 2009; ARSO, 2013a)

Leto	2007	2008	2009	2010	2011
Odmera koncesije, ki pripada občinam (EUR)	9.219.902	12.189.874	14.521.160	13.112.780	11.416.203

Predlaga se sprememba 7. člena ZFO-1, na način, da bo v zakonu opredeljena namenska poraba občinskih sredstev, zbranih s plačili za vodne pravice (koncesijske dajatve), za financiranje ukrepov, ki omogočajo doseganje ciljev upravljanja z vodami v posamezni občini skladno z ZV-1 in nacionalnim programom ter načrti upravljanja z vodami. Neporabljena sredstva se prenesejo v naslednje leto.

Zaradi zahtevnega preverjanja izvajanja predlagane namenske porabe sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda, bi bilo priporočljivo razmisliti tudi o možnosti, da zbrana sredstva pripadajo občinam le v primerih, ko so ukrepi za doseganje ciljev upravljanja voda vključeni v občinske proračune.

3.3 Dejavnosti IzVRS za izvedbo ukrepa 4ED

Na 2. problemski konferenci komunalnega gospodarstva (27.-28.9.2012), smo bili seznanjeni, da se s spremembo ZFO-1 predvideva podrobnejša opredelitev namenskosti okoljskih dajatev za odlaganje odpadkov. Zato smo dne 1.10.2012 na MKO posredovali naše mnenje in pripombe s predlogi, da se tudi pridobljena plačila za okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, namensko porabijo. (PRILOGA II)

4 PREDLOGI ZA SPREMEMBE ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE

Vsa sredstva zbrana s plačili za vodne pravice, ki pripadajo državi in sredstva zbrana z vodnimi povračili se ne stekajo vedno v Sklad za vode. Del teh sredstev postane priliv Integralnega proračuna RS brez predpisane namenske porabe.

Čeprav ZV-1 ta sredstva v celoti določa kot namenska, je z zakonom o izvrševanju proračuna Republike Slovenije določena meja, nad katero sredstva postanejo nenamenska.

4.1 Integralni proračun Republike Slovenije

Z Zakoni o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2008 in 2009 (ZIPRS0809). (Uradni list RS, št. 114/2007, 58/2008, 58/2008 - ZZdrS-E, 109/2008 - ZJF-D, 26/2009, 31/2009 - popr., 59/2009, 96/2009) ter Zakonom o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2010 in 2011 (ZIPRS1011) (Uradni list RS, št. 99/2009, 29/2010, 56/2010, 96/2010 - ZIPRS1112) in s Programom vodnega sklada, je bila v letih 2008-2009 in 2010-2011 določena omejitev zneska do katerega se plačila za vodne pravice, ki pripadajo državi in sredstva zbrana z vodnimi povračili stekajo v Sklad za vode. Sredstva, ki so presegla omejitev, pa so bila v letih 2008, 2009 in 2010 prerazporejena v Integralni proračun. Tako je bilo v letih od 2008 do 2010 zbranih približno 20 mio EUR plačil za vodne pravice, ki pripadajo državi in vodnih povračil, ki niso bila dodeljena Skladu za vode ampak so se stekala v Integralni proračun Republike Slovenije. V povprečju je bilo prerazporejenih približno 7 mio EUR letno.

Preglednica 4-1: Nedodeljena sredstva Vodnemu skladu Republike Slovenije (MOP, 2011)

Leto	2008	2009	2010
Plačila dajatev za obremenjevanje voda, ki so bila prerazporejena v Integralni proračun (EUR)	5.752.935	6.018.447	8.315.018

Do spremembe je prišlo s sprejetjem Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2011 in 2012 /ZIPRS1112/ (Ur.l. RS, št. 96/2010, Ur.l. RS, št. 4/2011, 45/2011 Odl.US: U-I-1/11-15, 22/2012-ZUKN-C, 37/2012), ki vsa sredstva zbrana s plačili za vodne pravice in vodnimi povračili obravnava kot namenska sredstva, ki so v celoti priliv Sklada za vode in se porabljajo za namene določene v 162. členu Zakona o vodah.

Tako je bila v letih 2011 in 2012 opredeljena namenska poraba sredstev zbranih s plačili za vodno pravico in vodnimi povračili, s čimer je bilo zagotovljeno upoštevanje načela povračila stroškov skladno z ZV-1. V teh dveh letih so bila vsa plačila za vodne pravice, ki pripadajo državi in vodna povračila prihodek Sklada za vode (MKO, 2013b). Prerazporeditve sredstev v Integralni proračun ni bilo (MKO, 2013b).

Z Zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (ZIPRS1314) (Uradni list RS, št. 104/2012, 46/2013, 56/2013 - ZŠtip-1, 61/2013, 82/2013) (v nadaljevanju: ZIPRS1314) je ponovno omogočena nenamenska poraba, saj

zakon ponovno opredeljuje, da se del neporabljenih sredstev prenese v proračun. V 14. členu tega zakona se prihodki po 162. členu ZV-1, uporabijo za namene, določene v navedenem zakonu, vendar pa dodaja:

»(2) Ne glede na 44. člen ZJF se namenska sredstva iz 3. do 15. točke prejšnjega odstavka, ki niso bila porabljena v letu 2012 in 2013, prenesejo v proračun za leto 2013 do višine 3/12 v preteklem letu natečenih prihodkov, v proračun za leto 2014 pa v višini 2/12 v letu 2013 natečenih prihodkov.

(3) Ne glede na 44. člen ZJF in prejšnji odstavek lahko vlada, najkasneje do 31. marca tekočega leta, na predlog ministrstva, pristojnega za finance določi, da se posamezna namenska sredstva prenesejo v tekoče leto nad 3/12 oziroma 2/12 v preteklem letu natečenih in neporabljenih prihodkov, če to omogočajo javnofinančne razmere.«³

S to spremembo je ponovno omogočena nenamenska poraba sredstev Sklada za vode.

5.3.2013 je bil sicer sprejet sklep Vlade RS št. 41000-2/2013/3 o prenosu v celoti natečenih in neporabljenih namenskih sredstev Vodnega sklada iz leta 2012 v proračun 2013 (MKO, 2013d; Sklep Vlade RS št. 41000-2/2013/3 z dnem 5.3.2013). Tako se je 9.793.325 EUR neporabljenih sredstev namesto v integralni proračun skladno z ZIPRS1314 namenilo financiranju Programa Sklada za vode v letu 2013 (MKO, 2013d). Pojavlja se vprašanje ali bo namensko porabo sredstev mogoče na enak način (s sklepom Vlade RS) zagotoviti tudi v letu 2014.

Na uporabo proračunskih sredstev v neskladju z namenom in napačno prerazporeditev le teh, opozarja tudi Revizijsko poročilo Predlog zaključnega računa proračuna Republike Slovenije za leto 2009 Računskega sodišča RS. In sicer navaja, »da bi se glede na določila Zakona o vodah (ZV-1) morali oblikovati viri vodnega sklada v znesku 31.347.182 evrov, kar pomeni, da se je v integralni proračun, v nasprotju z določili ZV-1, prerazporedilo za več kot 6 mio EUR namenskih sredstev vodnega sklada. Navedeni znesek pomeni uporabo proračunskih sredstev v neskladju z namenom, opredeljenim v ZV-1.« (Revizijsko poročilo, 2009)

Poleg tega Revizijsko poročilo Računskega sodišča navaja tudi, da Sklad za vode ni bil ustanovljen kot proračunski sklad. »Ministrstvo za okolje in prostor v skladu s 162. členom ZV-1 upravlja s skladom za vode (v nadaljevanju: vodni sklad), ki naj bi bil v skladu z določili ZV-1 ustanovljen kot proračunski sklad. Vodni sklad kljub določbi 162. člena ZV-1 ni ustanovljen kot proračunski sklad, ker za ta sredstva **ni bil odprt poseben podračun** pri enotnem zakladniškem računu države, kar je v nasprotju s 162. členom ZV-1 in 56. členom ZJF.« (Revizijsko poročilo, 2009)

Zakonodaja z Zakonom o javnih financah (ZJF) (Uradni list RS, št. 79/1999, 124/2000, 79/2001, 30/2002, 110/2002 - ZDT-B, 56/2002 - ZJU, 127/2006 - ZJZP, 14/2007 - ZSPDPO, 109/2008, 49/2009, 38/2010 - ZUKN, 107/2010, 110/2011 - ZDIU12, 46/2013 - ZIPRS1314-A) določa:

»56. člen (Proračunski sklad)

(1) Proračunski sklad je evidenčni račun v okviru računa proračuna, ki ga odpre država oziroma občina zaradi ločenega vodenja določenih prejemkov in izdatkov in uresničevanja posebnega namena. Proračunski sklad se ustanovi s posebnim zakonom, mednarodno

³ ZIPRS1314

pogodbo ali odlokom občine (v nadaljnjem besedilu: akt o ustanovitvi proračunskega sklada).

(2) Akt o ustanovitvi proračunskega sklada mora določati:

1. namen proračunskega sklada;
2. čas, za katerega je proračunski sklad ustanovljen;
3. ministrstvo oziroma občinski organ, ki je pristojen za upravljanje proračunskega sklada in za razpolaganje s sredstvi proračunskega sklada in
4. vire financiranja proračunskega sklada.

57. člen

(Financiranje proračunskega sklada in odgovornost za obveznosti proračunskega sklada)

(1) Proračunski sklad se financira iz:

1. proračunskih sredstev, zagotovljenih v proračunu za tekoče leto;
2. namenskih prejemkov proračuna, ki so določeni kot namenski prejemki proračunskega sklada;
3. in prejemkov od upravljanja s prostimi denarnimi sredstvi proračunskega sklada.

(2) Obveznosti proračunskega sklada se pokrivajo iz sredstev sklada.

59. člen

(Posebnosti razpolaganja s sredstvi proračunskega sklada)

(1) Izplačila v breme proračunskega sklada se lahko izvajajo do višine razpoložljivih sredstev proračunskega sklada, obveznosti pa se lahko prevzemajo v okviru utemeljeno pričakovanih prejemkov proračunskega sklada.

(2) Neporabljena sredstva na računu proračunskega sklada na koncu tekočega leta se prenesejo v prihodnje leto.«

Revizijsko poročilo Predlog zaključnega računa proračuna Republike Slovenije za leto 2010 ponovno izdaja mnenje s pridržkom in navaja, da vlada RS pri izvrševanju proračuna ni poslovala v skladu z Zakonom o vodah, »ker vodni sklad ni bil ustanovljen kot proračunski sklad.« (Revizijsko poročilo, 2010a)

Tudi Porevizijsko poročilo Popravljalni ukrepi pri reviziji predloga zaključnega računa Republike Slovenije za leto 2010 navaja, »da kljub opozorilu, ki ga je računsko sodišče podalo v okviru revizije o predlogu zaključnega računa proračuna Republike Slovenije za leto 2009, vlada tudi v letu 2010 problematike vodnega sklada ni sistemsko uredila. Vlada tudi v letu 2010 še vedno z Zakonom o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za posamezno leto določa začasne rešitve, ki odstopajo od sistemske rešitve, ki jo določa ZV-1. Tako Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2010 in 2011 (v nadaljevanju: ZIPRS1011) vire vodnega sklada še vedno opredeljuje ožje kot ZV-1, in sicer v 11. točki 11. člena kot namenske prihodke proračuna v letu 2010, ki se lahko uporabljajo za namene, določene v tretjem odstavku 162. člena ZV-1, določa vodna povračila do zneska 19.319.036 evrov in plačila za pridobitev vodne pravice do zneska 5.697.060 evrov oziroma skupaj do 25.016.096 evrov, medtem ko bi ti v skladu z drugim odstavkom 162. člena ZV-1 znašali 33.437.430 evrov.« (Porevizijsko poročilo, 2010)

»Kot popravljalni ukrep je vlada v odzivnem poročilu navedla, da je Ministrstvo za finance vključilo predlog za oblikovanje vodnega sklada kot proračunskega sklada v predlog novega ZJF18. Predlog novega ZJF je vlada obravnavala v septembru 2011, vendar ga ni potrdila. Vlada je 6. 10. 2011 potrdila le predlog zakona o spremembah in dopolnitvah ZJF in ga poslala v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije (v nadaljevanju: državni

zbor), ki pa določil o vodnem skladu ne vsebuje. Vlada je v odzivnem poročilu navedla, da bi bil nov ZJF lahko predložen v nadaljnjo obravnavo v letu 2012 in kot odgovorno osebo določila ministra za finance. Ker izkazane aktivnosti ne dajejo zagotovila, kdaj bo vodni sklad ustanovljen kot proračunski sklad in ali bo ustanovljen, izkazane popravljalne ukrepe računsko sodišče ocenjuje kot nezadovoljive.⁴ (Porevizijsko poročilo, 2010)

V Revizijskem poročilu Izvajanje Zakona o vodah iz 2013 Računsko sodišče ugotavlja, da je Vodni sklad sedaj ustanovljen kot proračunski sklad. Vendar pa še vedno poudarja, da: »Določanje vrednosti vplačil v sklad za vode z ZIPRS 0809 in ZIPRS1011 ni v skladu z določitvijo načina vplačevanja sredstev v sklad za vode v drugem odstavku 162. člena ZV-1 in tudi ne določil ZJF o proračunskem skladu.« ter »V sklad za vode je bilo leta 2009 vplačanih le 80,6 odstotka zbranega vodnega povračila in koncesnin, leta 2010 pa le 75,1 odstotka. Takšen način omejevanja virov sklada za vode iz leta v leto določa drugačne začasne rešitve, ki ne omogočajo financiranja načrtovanih projektov in dolgoročnega zagotavljanja trajnostne rabe vode v skladu z vodno direktivo, ZV-1 in načrti upravljanja.« (Revizijsko poročilo, 2013)

Iz Sklada za vode se skladno z 162. členom ZV-1 financirajo ukrepi, ki vplivajo na zmanjševanje poplavne ogroženosti v RS. **Pomanjkanje denarja za te ukrepe se odraža v visokih škodah zaradi poplav, kar škodljivo vpliva na slovensko gospodarstvo in družbo.** Z upoštevanjem popisane škode ob večjih poplavnih dogodkih je bilo ocenjeno, da znaša **povprečna škoda zaradi poplav v RS 121 mio EUR/leto** (IzVRS, 2013). Skupaj je bilo v večjih poplavah od leta 2007 do leta 2012 popisane **727 mio EUR** škode (IzVRS, 2013).

Skladno z načelom povračila stroškov je treba zagotoviti, da se vsa sredstva, zbrana s plačili za vodne pravice, ki pripadajo državi, vsa sredstva, zbrana z vodnimi povračili, in vsa sredstva od prodaje vodnih zemljišč ter plačil za ustanovljene stvarne služnosti ali stavbne pravice namenijo nalogam Sklada za vode, skladno s 162. členom ZV-1.

Prav tako se predlaga, da se pri vseh nadaljnjih zakonih o izvrševanju proračuna Republike Slovenije v členu, ki se nanaša na namenske prihodke proračuna brez izjem navaja, da se prihodki po 162. členu ZV-1 uporabijo za namene, določene v navedenem zakonu.

Samo z brezpogojno namensko porabo, bomo lahko v bodoče sledili ciljem urejanja voda, za katera bodo sredstva zagotovljena.

4.1 Dejavnosti IzVRS za izvedbo ukrepa 4ED

Ob pripravi predloga proračuna za leto 2013 in 2014 smo dne 8.8.2012 (PRILOGA III) z elektronskim sporočilom nosilki Vodne direktive ge. Stanič Racman poslali opombo, da bo pri sprejemanju ZIPRS 2013-2014 treba paziti na upoštevanje določil ukrepa 4ED iz NUV skladno z Uredbo o načrtu upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja (Ur.l. RS, št. 61/2011, 49/2012).

⁴ Trenutno nimamo novejših informacij o tem ali je ta težava že odpravljena.

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

Dne 22.11.2012 pa smo po pregledu osnutka ZIPRS 2013-2014 z elektronskim sporočilom (PRILOGA IV), nosilki Vodne direktive ge. Stanič Racman poslali naše pomisleke in opombe.

5 PREDLOGI ZA SPREMEMBE ZAKONA O POGOJIH KONCESIJE ZA IZKORIŠČANJE ENERGETSKEGA POTENCIALA SPODNJE SAVE (ZPKEPS-1)

V obdobju od leta 2007 do leta 2012 je bilo več kot polovica sredstev Sklada za vode namenjenih gradnji vodne, državne in lokalne infrastrukture na območju gradnje HE na Spodnji Savi. (MKO, 2013e)

Glede na Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save (Uradni list RS, št. 87/2011) (v nadaljevanju ZPKEPS-1) se sredstva Sklada za vode porabljajo tudi za financiranje:

- objektov in naprav, namenjenih posebni rabi na območju koncesije (objekti vodne infrastrukture),
- državne in lokalne infrastrukture, ki je potrebna zaradi gradnje objektov in naprav, namenjenih posebni rabi na območju koncesije,
- nakupa vseh zemljišč, ki so potrebna za gradnjo objektov namenjenih posebni rabi, objektov energetske ureditve, objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju ter spremljajočih in pomožnih objektov.

Poleg tega se skladno z ZPKEPS-1 iz Sklada za vode v primeru, ko v Skladu za podnebne spremembe ni dovolj sredstev lahko financirajo tudi objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju za HE Brežice in HE Mokrice. To sta oba akumulacijska bazena v celoti s spremljajočimi in pomožnimi objekti, z nadomestnimi habitati ter sanacijami vpliva dviga podtalnice, ter sredstva za državno in lokalno infrastrukturo, potrebno zaradi gradnje objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju vključno z daljnovodi.

S tem, ko ZPKEPS-1 predpisuje financiranje objektov, naprav in zemljišč namenjenih posebni rabi voda za proizvodnjo električne energije iz sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda, je kršeno načelo povračila stroškov iz ZV-1. ZPKEPS-1 tako bistveno vpliva na nenamensko porabo dajatev za obremenjevanje voda.

Za zagotovitev namenske porabe sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda, se predlaga sprememba ZPEKPS 1, tako da financiranje objektov in naprav, namenjenih posebni rabi iz Sklada za vode, ne bo več mogoče in se bodo sredstva Sklada za vode porabljala samo za namene, določene z ZV-1.

Glede na 10. člen ZPKEPS-1 se bo veriga HE na spodnji Savi gradila najkasneje do konca leta 2016. Na podlagi tega gre sklepati, da se bodo sredstva iz Sklada za vode črpala tudi še nadaljnja 4 leta. V primeru najema kredita in poplačila kredita iz Sklada za vode (enako kot se je že dogajalo v preteklosti (MKO, 2013c)) pa se bodo sredstva iz Sklada za vode črpala še celo bistveno dlje. Zato bi bilo smiselno obravnavano problematiko čim prej urediti, saj gre za visoke zneske sredstev, ki niso porabljena skladno z ZV-1 in lahko vplivajo na doseganje ciljev upravljanja voda.

V bodoče je potrebno poskrbeti, da do podobnih neskladij ne bo prišlo pri gradnji naslednjih HE (Uredba o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delu

vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadolega (Ur.l. RS, št. 121/2004, 83/2006, 76/2011, 20/2013) in Uredba o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delu vodnega telesa reke Mure od Sladkega Vrha do Veržaja (Ur.l. RS, št. 120/2005)).

5.1 Zakonska osnova za posebno rabo vode za proizvodnjo električne energije v velikih HE na spodnji Savi

Leta 1994 je bila sprejeta Uredba o koncesiji za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (Ur.l. RS, št. 21/1994). Kasneje je uredbo nadomestil zakon, čeprav se koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala lahko urejajo tudi z uredbami.⁵

Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save je bil večkrat spremenjen in dopolnjen, zadnji ZPKEPS-1 (Uradni list RS, št. 87/2011) je bil sprejet novembra 2011 in je nadomestil Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save /ZPKEPS/ (Ur.l. RS, št. 20/2004-UPB1, 91/2007).

5.2 Nov pojem: objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju

Z ZPKEPS-1 je bil uveden nov pojem, ki pred tem z zakonodajo ni bil opredeljen. To je pojem »objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju«. Ta pojem je uporabljen izključno v tem zakonu.

Objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju so akumulacijski bazeni z nasipi z utrditvijo in zatesnitvijo na gorvodni in dolvodni strani pregrade ter ureditve za zmanjševanje vplivov dviga gladine v akumulacijskih bazenih na dvig nivoja podtalnice.⁶

V ZPKEPS-1 je podana tudi dodatna definicija objektov vodne infrastrukture, kljub temu, da sta pojma vodni objekti in naprave in vodna infrastruktura že definirana v ZV-1.

Vodni objekt in naprava so glede na 44. člen ZV-1:

1. objekt in naprava ali ureditev, namenjena urejanju voda, zlasti visokovodni nasip, jez, prag, zadrževalnik, brez zemljišč na območju zadrževalnika, namenjenih občasnemu zadrževanju voda, zbiralnik ipd., ter izvajanju monitoringa voda (v nadaljnjem besedilu vodna infrastruktura).
2. objekt in naprava ali ureditev, namenjena posebni rabi vodnega ali morskega dobra, zlasti črpališče, jez, odvodni in dovodni kanal ipd., vključno z objektom ali napravo, namenjeno njihovem neposrednemu varstvu pred škodljivim delovanjem voda.
3. drug objekt, naprava ali ureditev, s katerim se ureja vodni režim ali pa se neposredno vpliva nanj.

⁵ Primera: Uredba o koncesiji za rabo reke Drave za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 26/2003, 101/2003, 88/2004, 118/2005, 124/2006, 1/2008) ter Uredba o koncesiji za gospodarsko izkoriščanje vode Soče, Idrijce in Bače za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 63/1996, 41/2004 - ZVO-1, 88/2004, 83/2006)

⁶ ZPKEPS-1

Vodna infrastruktura so glede na 44. člen ZV-1 vodni objekti in naprave, **namenjene urejanju voda**, zlasti visokovodni nasip, jez, prag, zadrževalnik, brez zemljišč na območju zadrževalnika, namenjenih občasnemu zadrževanju voda, zbiralnik ipd., ter **izvajanju monitoringa voda** ter vodotok, ki je nastal zaradi prestavitve naravnega vodotoka ali njegove ureditve, ali vodni zbiralnik, ki je nastal z zaježitvijo tekočih voda ali zaradi drugega posega v prostor, če je namenjen **izvajanju javnih služb** po tem zakonu. Gradnja vodne infrastrukture je v javnem interesu.⁷ (Podrobneje v PRILOGI V)

Glede na 3. člen Pravilnika o določitvi vodne infrastrukture (Uradni list RS, št. 46/2005) velja:

(1) Status vodne infrastrukture pridobi vodni objekt, če:

- služi **izvajanju javnih služb urejanja voda** ali drugih nalog upravljanja z vodami, ki jih mora izvajati država, v skladu s predpisi, ki urejajo vode, ali
- služi **izvajanju državnega monitoringa** voda in
- se načrtuje ter gradi v skladu z drugim odstavkom tega člena.

(2) Vodna infrastruktura se načrtuje in gradi na podlagi:

- usmeritev iz nacionalnega programa upravljanja z vodami,
- usmeritev iz načrtov upravljanja voda,
- sanacijskih in drugih programov, v skladu s predpisi, ki urejajo vode,
- programa ukrepov,
- podrobnejših načrtov upravljanja voda,
- soglasja ministrstva, pristojnega za vode, če gre za poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, na podlagi 49. in 91. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02 - ZGO-1, 2/04 - ZZdrI-A in 41/04 - ZVO-1) ali
- projektov, ki so financirani ali sofinancirani iz sredstev mednarodnih organizacij ali Evropske unije, za namen uresničevanja ciljev upravljanja voda.

V ZPKEPS-1 so **objekti vodne infrastrukture** definirani kot objekti in naprave, namenjeni **posebni rabi**, in sicer ureditvi vseh pritokov reke Save ter izvedbi visokovodnih nasipov in drugih zaščitnih ukrepov pred visokimi vodami in poplavami na območju koncesije.⁸

Iz definicije izraza objekti vodne infrastrukture v ZPKEPS-1 ni jasno razvidno ali gre za vodne objekte namenjene **urejanju** ali **posebni rabi** voda, to je ali gre za vodne objekte iz prvega ali iz drugega odstavka 44. člena ZV-1. Tako tudi ni jasno, kaj je **glavni razlog gradnje** teh objektov. **Torej iz definicije ZPKEPS-1 ni jasno razvidno ali gre za vodno infrastrukturo, kot je definirana v 44. členu ZV-1 ali ne.** Glede na 162. člen ZV-1 se iz Sklada za vode financira vodno infrastrukturo. Od objektov, namenjenih posebni rabi je iz Sklada za vode možno financirati le objekte namenjene oskrbi s pitno vodo.

Potrebno bi bilo razjasniti tudi ali gre pri objektih vodne infrastrukture iz ZPKEPS-1 morda za **poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, kjer varstvo pred škodljivim delovanjem voda presega obseg varstva, ki ga zagotavljata država ali lokalna skupnost (49. člen ZV-1)** ali gre za

⁷ ZV-1

⁸ ZPKEPS-1

uporabo vodne infrastrukture za druge namene (48. člen ZV-1) ali za vodni objekt ali napravo, namenjeno posebni rabi (50. člen ZV-1).

Infrastruktura je po Energetskem zakonu /EZ/ (Uradni list RS, št. 79/1999, 8/2000 - popr., 52/2002 - ZJA, 110/2002 - ZGO-1, 50/2003 - Odl. US, 51/2004, 118/2006, 9/2007 - popr., 70/2008, 22/2010, 37/2011 - Odl. US, 10/2012, 94/2012) (57. člen) opredeljena kot: »Objekti, naprave in omrežja za proizvodnjo in prenos zemeljskega plina in električne energije ter distribucijo električne energije, zemeljskega plina, toplote in drugih energetskih plinov infrastruktura. Podrobneje določi objekte, naprave in omrežja, ki sestavljajo infrastrukturo vlada, na predlog ministra, pristojnega za energijo.«⁹

V Uredbi o energetske infrastrukturi (Uradni list RS, št. 62/2003, 88/2003, 75/2010, 53/2011) je naveden seznam vrst objektov, omrežij in naprav, ki so infrastruktura (PRILOGA VI).

Z opredelitvijo novega pojma »objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju« ter novo definicijo pojma »objekti vodne infrastrukture« v ZPKEPS-1 prihaja do nejasnosti pri opredelitvi **vzroka gradnje posamezne infrastrukture** (vodna, energetska, objekti vodne in energetske infrastrukture). **Posledično tudi viri financiranja posamezne infrastrukture niso jasno opredeljeni.**

V Revizijskem poročilu Računskega sodišča: Gospodarska javna služba urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja spodnje Save je bilo opozorjeno: »da obstaja velika verjetnost, da že v zasnovi **ni upoštevan v celoti vzrok, zaradi katerega se gradi posamezna infrastruktura**, saj se pri tem namreč dopušča, da **povečani stroški gradnje nasipov pod višino 100-letnih voda ne bremenijo povzročitelja teh stroškov**. Takšna ureditev po nepotrebnem obremenjuje državni proračun.« (Revizijsko poročilo, 2011)

Opredelitev pojmov je izpostavljena tudi v mnenju Vlade RS o Predlogu Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save, z dne 27.9.2011: »Splošna ugotovitev vlade je, da zakon na sistemski ravni predstavlja **oddaljitev od zakona, ki ureja vode**, predvsem glede ureditev, ki predstavljajo splošno materijo. Zakon o vodah (Uradni list, št. 67/02, 110/02 — ZGO-1, 2/04 - ZZdrI-A, 41/04 - ZVO-1 in 57/08; v nadaljnjem besedilu: ZV-1) določa način, pogoje in postopke podeljevanja vodnih pravic, opredeljuje pojme kot so vodni objekt, vodna infrastruktura, določa plačila za posebno rabo vode, opredeljuje Sklad za vode in opredeljuje druga vprašanja upravljanja z vodami.« (Mnenje Vlade RS, 2011)

Vlada je v mnenju navedla tudi: »Kljub temu, da pojem določa že ZV-1, je v predlogu zakona dodan pojem objektov vodne infrastrukture. Dodana sta dva nova pojma »objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju« ter »spremljajoči in pomožni objekti«, ki pa ju veljavni Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (Uradni list RS, št. 20/04 — uradno prečiščeno besedilo in 91/07) ne ureja. Po mnenju vlade bi zakon moral v tem delu tesneje slediti ureditvi ZV-1, predvsem v smislu enotnosti pojma vodne infrastrukture.« (Mnenje Vlade RS, 2011)

⁹ Energetski zakon /EZ/ (Uradni list RS, št. 79/1999, 8/2000 - popr., 52/2002 - ZJA, 110/2002 - ZGO-1, 50/2003 - Odl. US, 51/2004, 118/2006, 9/2007 - popr., 70/2008, 22/2010, 37/2011 - Odl. US, 10/2012, 94/2012)

Predlaga se sprememba ZPKEPS-1 z upoštevanjem, definicije izrazov vodni objekt in naprava ter vodna infrastruktura iz ZV-1 ter podzakonskih aktov (Pravilnik o določitvi vodne infrastrukture (Uradni list RS, št. 46/2005)). Potrebno je ločiti ali gre za vodne objekte namenjene urejanju ali posebni rabi voda. Potrebno je opredeliti ali gre pri objektih vodne infrastrukture ter pri objektih vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju sploh za vodno infrastrukturo, kot je definirana v ZV-1. Treba je razjasniti ali gre pri objektih vodne infrastrukture iz ZPKEPS-1 morda za poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, kjer varstvo pred škodljivim delovanjem voda presega obseg varstva, ki ga zagotavlja država ali lokalna skupnost (49. člen ZV-1) ali gre za uporabo vodne infrastrukture za druge namene (48. člen ZV-1) ali za vodni objekt ali napravo, namenjeno posebni rabi (50. člen ZV-1). Predlaga se tudi sprememba ZPKEPS-1 z upoštevanjem, da povzroča pojem objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju nejasnosti glede vzroka in virov financiranja gradnje te infrastrukture in zato ni primeren.

5.3 Financiranje infrastrukture

S sprejetjem ZPKEPS-1 je koncesionar po novem odgovoren le za izvedbo energetskih objektov. Za izvedbo vseh ostalih objektov je odgovorna RS oziroma izvajalec GJS. **Stroške gradnje vseh objektov razen energetskih objektov krije država RS.** (ZPKEPS-1; Predlog sklepa Vlade RS št. 01405-14/2012 z dne 1.10.2012)

11. člen ZPKEPS-1 opredeljuje, da se izvedba objektov vodne infrastrukture ter izvedba državne in lokalne infrastrukture, potrebne zaradi gradnje objektov vodne infrastrukture financira iz sredstev Sklada za vode.

Sredstva za izvedbo objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju HE Brežice in HE Mokrice (oba akumulacijska bazena v celoti s spremljajočimi in pomožnimi objekti, z nadomestnimi habitati ter sanacijami vpliva dviga podtalnice, ter sredstva za državno in lokalno infrastrukturo, potrebno zaradi gradnje objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju vključno z daljnovodi) se skladno z 11. členom ZPKEPS-1 zagotavljajo iz proračunskega Sklada za podnebne spremembe. V primeru, da v Skladu za podnebne spremembe ni dovolj sredstev za financiranje objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju, se manjkajoča sredstva skladno s 17. členom ZPKEPS-1 zagotavljajo iz Sklada za vode ali iz drugih proračunskih virov.

Prav tako je novost ZPKEPS-1 tudi, da koncendent (RS) financira pridobivanje vseh potrebnih zemljišč v območju koncesije in v vplivnem območju koncesije, tudi zemljišč, ki so potrebna za gradnjo objektov energetske ureditve¹⁰. (ZPKEPS-1; Predlog sklepa Vlade RS št. 01405-14/2012 z dne 1.10.2012)

Viri finančnih sredstev so podrobneje opredeljeni v Programu izvedbe objektov vodne, državne in lokalne infrastrukture ter objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju, ki je sprejet za vsako HE posebej. Program pripravi koncesionar in

¹⁰ 11. Člen ZPKEPS-1

izvajalec GJS. Za pripravo Programa za obravnavo na Vladi je odgovorno ministrstvo, pristojno za okolje in prostor, ob soglasju pristojnega organa tiste lokalne skupnosti, ki se nahaja na območju, na katerega se nanaša program izvedbe.¹¹

V Programu izvedbe infrastrukture naj bi bilo opredeljeno tudi, kolikšen delež financiranja posameznega objekta je dolžan zagotoviti koncesionar in koliko koncendent. Medtem ko deleži financiranja objektov iz različnih virov koncidenta (Sklad za vode, druge proračunske postavke) v Programu izvedbe objektov vodne, državne in lokalne infrastrukture ter objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju niso opredeljeni.

Glede financiranja objektov iz ZPKEPS-1 je Računsko sodišče v Revizijskem poročilu Gospodarska javna služba urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save podalo priporočili naj ministrstvo, pristojno za okolje:

- »ponovno preuči ustreznost razmejitev energetske in vodne infrastrukture ter na podlagi vzroka za potrebne prestavitve državne in lokalne infrastrukture ponovno določi deleže (so)financiranja ureditve infrastrukture« ter
- »skupaj z Ministrstvom za gospodarstvo in Ministrstvom za finance ponovno preuči ustreznost razmejitev financiranja objektov vodne, državne in lokalne infrastrukture in oceni dejansko tveganje nastanka nedovoljene državne pomoči; ugotovitve iz te preučitve pa naj uporabi pri pripravi sprememb ZPKEPS, uredbe o GJS urejanja spodnje Save in koncesijske pogodbe.« (Revizijsko poročilo, 2011)

Računsko sodišče Republike Slovenije je med drugim zahtevalo tudi oceno ustavnosti tretjega odstavka 1. člena in 2. člena Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (Ur.l. RS., 20/2004)¹², ki se nanašata na pomen izrazov in opredelitev virov financiranja.

¹¹ ZPKEPS-1

¹² »1. člen (namen zakona): (3) Med pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar, štejejo tudi zagotavljanje ureditev vodne infrastrukture ter obseg ureditev državne in lokalne infrastrukture na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save, katerih financiranje zagotavlja Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: koncedent), roki za njihovo izvedbo in način financiranja.

2. člen (pomen izrazov): V tem zakonu uporabljeni izrazi imajo naslednji pomen:

1. Ureditve vodne infrastrukture na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save, so ureditve pritokov ter izvedba zaščitnih ukrepov pred poplavami na vplivnem območju hidroelektrarn, izgradnja akumulacijskih bazenov vključno z ureditvijo in zatesnitvijo nasipov na gorvodni in dolvodni strani pregrade do višine gladine 100-letne vode za hidroelektrarne Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice. Objekti ureditev iz prejšnjega stavka so objekti vodne infrastrukture v lasti države.

2. Ureditve državne infrastrukture na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save so premostitve, preureditve, dograditve ali podobne ureditve obstoječe državne cestne, železniške in elektroenergetske infrastrukture, ki jih je treba izvesti zaradi nastanka na novo oblikovanega vodnega prostora na območju hidroelektrarn Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice.

3. Ureditve lokalne infrastrukture na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save so premostitve, preureditve, dograditve ali podobne ureditve obstoječih lokalnih cest, vodovodov, kanalizacije in druge komunalne infrastrukture, ki jih je treba izvesti zaradi nastanka novega vodnega prostora na območju hidroelektrarn Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice. Za ureditev lokalne infrastrukture se šteje tudi gradnja terciarne stopnje čiščenja odpadnih vod na obstoječih in novih komunalnih čistilnih napravah, ki odvajajo odpadno vodo v reko Savo na vplivnem območju izgradnje hidroelektrarn.

4. Obstoječa državna in obstoječa lokalna infrastruktura so infrastrukturalni objekti, ki obstajajo na dan uveljavitve tega zakona in katerih preureditve, premostitve, dograditve ali njim podobne ureditve potrdi Vlada Republike Slovenije z izdajo lokacijskega načrta ureditev vodne infrastrukture in ureditev državne in lokalne infrastrukture na območju posamezne hidroelektrarne.

5. Objekti energetske ureditve na območju akumulacijskega bazena posamezne hidroelektrarne iz prejšnje točke so jezovna zgradba s hidromehansko in elektro opremo, objekti ureditve struge pred pretočnimi polji in podslapju, premostitveni objekti v sklopu jezovne zgradbe, regulacijski objekti na območju jezovne zgradbe, visokovodni nasipi z utrditvijo in zatesnitvijo na gorvodni in dolvodni strani pregrade nad višino gladine 100-letne visoke vode reke Save.« Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (Ur.l. RS., 20/2004)

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti z dne 29.3.2012 sklenilo, da predlagatelj ni izpolnjeval pogoja iz sedme alineje prvega odstavka 23. a člena ZUstS (ki pravi, da z zahtevo lahko začnejo postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil: Banka Slovenije in računsko sodišče, če nastane vprašanje ustavnosti ali zakonitosti v zvezi s postopki, ki jih vodita). Ustavno sodišče je zahtevo Računskega sodišča zavrglo, ker je sprejelo stališče, da lahko predlagatelj vložil zahtevo le v zvezi s postopkom, ki še ni končan. V obravnavani zadevi je predlagatelj sicer vložil zahtevo med revizijskim postopkom, vendar je bil ta postopek z izdajo revizijskega poročila 22. 9. 2011 končan. Predlagatelj tako ne izpolnjuje več pogoja iz sedme alineje prvega odstavka 23. a člena ZUstS, zato je Ustavno sodišče njegovo zahtevo zavrglo. (sklep Ustavnega sodišča, 2012)

Glede na to, da je iz Sklada za vode možno financirati le vodne objekte, ki se uvrščajo med vodno infrastrukturo,¹³ ter glede na to, da iz definicij pojmov »objekti vodne infrastrukture« ter »objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju« ni jasno ali gre za vodno infrastrukturo ali za vodne objekte, namenjene posebni rabi, se predlaga sprememba ZPKEPS-1 tako, da financiranje vodnih objektov, namenjenih posebni rabi vodnega dobra, iz dajatev za obremenjevanje voda (iz Sklada za vode) ne bo več mogoče.

Če so objekti vodne infrastrukture ter objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju vodni objekti ali naprave namenjene posebni rabi vodnega dobra, po 50. členu ZV-1, potem mora imetnik vodne pravice sam zagotoviti varstvo teh vodnih objektov pred škodljivim delovanjem voda.

V primeru, ko bi bili objekti vodne infrastrukture ter objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju iz ZPKEPS-1 namenjeni varstvu pred poplavami in ne posebni rabi je potrebno upoštevati sledeče:

Varstvo pred poplavami na območju koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save je možno zagotavljati na različne načine. Način, ki ga predpisuje ZPKEPS-1, ni nujno tudi najcenejši oziroma ni nujno stroškovno najbolj učinkovit način zagotavljanja varstva pred poplavami.

Upoštevati je potrebno tudi, da, če gre za poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, kot ga določa 49. člen ZV-1, lahko kot investitor sodeluje tudi oseba, zainteresirana za varstvo pred škodljivim delovanjem voda.

Če gre za uporabo vodne infrastrukture za druge namene po 48. členu ZV-1, lahko ob določenih pogojih pri gradnji vodne infrastrukture kot investitor sodeluje tudi tisti, ki namerava uporabljati vodno infrastrukturo za druge namene.¹⁴

Predlaga se sprememba ZPKEPS-1 na način, da se uredi možnost sofinanciranja gradnje infrastrukture za namene urejanja voda zaradi varstva pred poplavami s strani koncudenta le v višini stroškovno najbolj

¹³ Od objektov, namenjenih posebni rabi je iz Sklada za vode možno financirati le objekte namenjene oskrbi s pitno vodo.

¹⁴ 48. člen ZV-1

učinkovitega načina zmanjševanja poplavne ogroženosti. Upošteva se tudi 49. ali 48. člen ZV-1.

5.4 Vzdrževanje infrastrukture

Po novem skladno z 8. členom ZPKEPS-1 redno in investicijsko vzdrževanje objektov energetske ureditve in objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju zagotavlja koncesionar. Za vzdrževanje objektov vodne infrastrukture pa je odgovoren koncendent (RS). (ZPKEPS-1; Predlog sklepa Vlade RS št. 01405-14/2012 z dne 1.10.2012)

Pri objektih vodne infrastrukture iz ZPKEPS-1 ni jasno ali gre za:

- vodno infrastrukturo, kot je definirana v 44. členu ZV-1 ali za
- uporabo vodne infrastrukture za druge namene po 48. členu ZV-1 ali za
- poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda po 49. členu ZV-1 ali celo za
- vodni objekt ali napravo, namenjeno posebni rabi vodnega dobra po 50. členu ZV-1.

Zato tudi ni jasno ali je za vzdrževanje objektov vodne infrastrukture res odgovoren koncendent (RS).

V primeru, ko gre za poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, je koncesionar dolžan vzdrževati objekte na lastne stroške. Enako tudi, ko gre za vodne objekte, ki so namenjeni posebni rabi.

Če so objekti vodne infrastrukture, ki so namenjeni posebni rabi na območju koncesije iz 2. člena ZPKEPS-1, vodna infrastruktura, ki se uporablja v druge namene, je za to potrebno pridobiti soglasje ministrstva¹⁵. Lastnik infrastrukture in oseba, ki uporablja vodno infrastrukturo za druge namene morata skleniti pogodbo¹⁶, s katero se podrobneje uredijo razmerja glede medsebojnih pravic in obveznosti, rabe in vzdrževanja vodne infrastrukture¹⁷.

V primerih, ko gre za uporabo vodne infrastrukture za druge namene, je uporabnik vodne infrastrukture za druge namene dolžan prispevati k rednemu in investicijskemu vzdrževanju vodne infrastrukture sorazmerno s svojim vložkom in obsegom uporabe. Uporabnik, ki namerava uporabljati vodno infrastrukturo lahko sodeluje tudi kot investitor in prispeva k plačilom stroškov nove investicije.¹⁸

Tako je bilo tudi v Mnenju Vlade RS o Predlogu Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save, z dne 27.9.2011 opredeljeno, da bi moral koncesionar prispevati sredstva za vzdrževanje sorazmerno svojemu vložku in obsegu

¹⁵ 48. člen ZV-1

¹⁶ 191 člen ZV-1

¹⁷ 48. člen ZV-1

¹⁸ 48. člen ZV-1

uporabe objektov za namen izvajanja koncesije, skladno z določbo 48. člena ZV-1. (Mnenje Vlade RS, 2011)

Če gre pri vodni infrastrukturi iz 2. člena ZPKEPS-1 (objekti vodne infrastrukture namenjeni posebni rabi na območju koncesije) za uporabo vodne infrastrukture v druge namene, je skladno z ZV-1 potrebno skleniti pogodbo in urediti razmerja glede medsebojnih pravic in obveznosti, rabe in vzdrževanja vodne infrastrukture. V primeru, ko gre pri vodni infrastrukturi iz 2. člena ZPKEPS-1 za poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, je koncesionar dolžan vzdrževati objekte na lastne stroške. Enako tudi, ko gre za vodne objekte, ki so namenjeni posebni rabi. Tako za vzdrževanje objektov vodne infrastrukture ne more biti v celoti odgovoren koncendent. Skladno s tem je potrebno spremeniti 8. člen ZPKEPS-1.

5.5 Povračilo nastalih stroškov na lokalni in državni infrastrukturi zaradi izkoriščanja energetskega potenciala Spodnje Save

Glede na ZPKEPS-1 se izvedba državne in lokalne infrastrukture, potrebne zaradi gradnje objektov vodne infrastrukture financira iz sredstev Sklada za vode. Sredstva za zagotovitev nadomestnih habitatov ter sanacij vpliva dviga podtalnice, ter sredstva za državno in lokalno infrastrukturo, potrebno zaradi gradnje objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju vključno z daljnovodi se zagotavlja iz Sklada za podnebne spremembe oziroma (dokler v tem skladu ni dovolj sredstev) iz Sklada za vode ali iz drugih proračunskih virov.¹⁹

Mnenje Vlade RS o Predlogu Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save, z dne 27.9.2011 je bilo, da mora koncesionar povrniti lokalni skupnosti ali drugemu lastniku lokalne infrastrukture in državi kot lastniku državne in vodne infrastrukture nastale stroške in plačati odškodnino zaradi potrebne zgraditve, odstranitve ali rekonstrukcije te infrastrukture, ki nastane zaradi zgraditve objektov in naprav koncesije, v okviru državnega lokacijskega načrta. (Mnenje Vlade RS, 2011)

Tudi Računsko sodišče je opozorilo, da: »je koncesionar prevzel nesorazmeren (minimalni) delež financiranja, čeprav se je ureditev vodne, državne in lokalne infrastrukture izvajala predvsem zaradi gradnje hidroelektrarn kot energetskega objekta. Sredstva vodnega sklada se zato porabljajo tudi za gradnjo in ureditev (prestavitve) infrastrukture, ki je nastala kot posledica gradnje energetskih objektov.« (Revizijsko poročilo, 2011)

V Revizijskem poročilu Gospodarska javna služba urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save je Računsko sodišče podalo priporočilo naj ministrstvo, pristojno za okolje »ponovno preuči ustreznost razmejitve energetske in vodne infrastrukture ter na podlagi vzrokov za prestavitve državne in lokalne infrastrukture ponovno določi deleže (so)financiranja ureditve infrastrukture. V programih izvedbe infrastrukturnih ureditev naj podrobneje navede podlage za razmejitev vlaganj

¹⁹ ZPKEPS-1

med državo in investitorjem v energetske del, s čimer bo zagotovilo preveritev utemeljenosti.«. (Revizijsko poročilo, 2011)

Predlaga se sprememba ZPKEPS-1 na način, da stroške zaradi potrebne zgraditve, odstranitve ali rekonstrukcije infrastrukture, ki nastanejo zaradi zgraditve objektov in naprav za potrebe izvajanja koncesije, lokalni skupnosti ali drugemu lastniku lokalne infrastrukture in državi kot lastniku državne in vodne infrastrukture krije koncesionar.

5.6 Planiranje investicij

Za transparenten izračun katerekoli investicije (v tem primeru energetske), morajo biti zelo natančno opredeljeni stroški in viri financiranja.

Vlada RS je v mnenju opozorila na vprašljivost stabilnosti in zadostnosti vira financiranja gradnje preostalega dela verige hidroelektrarn Brežice in Mokrice, ki ga predvideva ZPKEPS-1. (Mnenje Vlade RS, 2011)

Iz mnenja vlade sledi, da pri tako veliki investiciji na Spodnji Savi, niso bili jasno opredeljeni izračuni in viri financiranja, kar za tako velik investicijski projekt pomeni že v osnovi negospodarno in neučinkovito ravnanje. Viri financiranja morajo biti znani že pred začetkom investicije in morajo biti usklajeni z veljavnimi predpisi.

Glede na poročilo projekta SEE Hydropower (Popa B. et al., 2011) se pri implementaciji hidroenergije v Sloveniji med glavnimi težavami z ekonomskega vidika, izpostavlja težavo površno pripravljenih analiz stroškov in koristi, kar predstavlja tveganje za kasnejše faze projekta.

Pri planiranju investicij je potrebno upoštevati tudi načelo povračila stroškov iz ZV-1. V Revizijskem poročilu Gospodarska javna služba urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save je navedeno, da so predlagatelji ZPKEPS utemeljili, da se bo investicija v infrastrukturo na območju izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save državi povrnila s plačilom koncesijske dajatve. (Revizijsko poročilo, 2011)

Pri tem je treba opozoriti, da je plačilo dajatev za obremenjevanje voda namenjeno plačilu stroškov, ki nastanejo z izvajanjem storitev, povezanih z obremenjevanjem voda, v tem primeru z izvajanjem posebne rabe voda. **Sklad za vode ni namenjen posojanju finančnih sredstev za gradnjo vodnih objektov, ki so potrebni za izvajanje posebne rabe. Dajatve za obremenjevanje voda niso način vračanja vloženih sredstev v infrastrukturo.**

5.7 Tveganje, da se dodeljuje nedovoljena državna pomoč proizvajalcu električne energije, ki izvaja tržno dejavnost

Pri tem ostaja odprto tudi vprašanje, ali obstaja z dosedanjim načinom financiranja

- objektov vodne infrastrukture,
 - objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju,
 - lokalne in državne infrastrukture, potrebne zaradi gradnje teh objektov in
 - nakupa vseh potrebnih zemljišč, tudi zemljišč za energetske ureditve
- iz državnih sredstev tveganje nastanka nedovoljene državne pomoči?

Računsko sodišče je v Revizijskem poročilu Gospodarska javna služba urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja spodnje Save navedlo, da zaradi takšnega načina financiranja cena proizvedene električne energije ne odraža dejanskih stroškov njene proizvodnje. (Revizijsko poročilo, 2011)

V Revizijskem poročilu Gospodarska javna služba urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja spodnje Save iz leta 2011 je opozorjeno, da se s financiranjem gradnje novih infrastrukturnih objektov in prestavitvijo obstoječih zaradi gradnje energetske infrastrukture po nepotrebnem obremenjuje državni proračun, obenem pa vzpostavlja tveganje, da se dodeljuje nedovoljena državna pomoč proizvajalcu električne energije, ki izvaja tržno dejavnost. (Revizijsko poročilo, 2011)

Skladno s 107. členom Pogodbe o Evropski uniji je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgov, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.²⁰

Ravnanje ali ukrep je glede na Pogodbo o delovanju EU državna pomoč, če so izpolnjeni spodnji pogoji:

- pomoč je dodeljena iz javnih sredstev,
- pomoč povzroči gospodarsko prednost ali korist za vsaj eno podjetje,
- pomoč učinkuje selektivno,
- pomoč (lahko) izkrivlja tržno konkurenco in
- pomoč lahko prizadene trgovino med vsaj dvema državama članicama. (Ferčič, 2013)

Iz tega bi lahko sledilo, da se tako posameznim družbam omogoča nižje stroške proizvodnje električne energije kot drugje na skupnem evropskem trgu. Pri tem se pojavlja vprašanje, ali se s takim načinom financiranja omogoča boljši konkurenčni položaj oziroma nepošteno prednost nekaterim slovenskim proizvajalcem električne energije v primerjavi z drugimi proizvajalci iz EU.

Pri odločanju o tem ali gre za nedopustno državno pomoč je pomembno tudi vprašanje ali je pomoč selektivna – ali daje prednost določenim podjetjem, posebnemu delu panoge ali podjetjem v določenih regijah. (EK, 2013)

²⁰Pogodba o Evropski uniji in Pogodbe o delovanju Evropske unije (2012/C 326/01)

Države članice morajo o državnih pomočeh obvestiti Evropsko Komisijo preden jih dodelijo. V primeru, da se ugotovi, da podeljena pomoč ni skladna s predpisi EU in s pošteno konkurenco morajo državni organi prenehati dajati pomoč in izterjati vso morebitno izplačano pomoč. (EK, 2013)

Predlaga se, da se Evropsko Komisijo zaprosi za presojo ali gre v primeru financiranja glede na ZPKEPS-1 za državno pomoč.

5.8 Stroški investicij v novo infrastrukturo v ceni električne energije

Skladno z ZV-1 uporabniki prek cen električne energije plačujejo za finančne, okoljske stroške in stroške vira, ki pri proizvodnji električne energije nastajajo. **Sredstva, zbrana s temi plačili pa se potem v celoti ne porabijo za zmanjševanje okoljskih stroškov in stroškov vira, ampak se denar porablja za nove investicije za proizvodnjo električne energije,** s čimer se financira razširjena reprodukcija dejavnosti. Na tak način izpolnjevanje načela povračila stroškov ni možno.

Pojavlja se vprašanje, zakaj v novo infrastrukturo, potrebno za proizvodnjo električne energije, ne investirajo koncesionarji, ki imajo od te infrastrukture koristi.

Koncesionar HE Vrhovno je družba Savske elektrarne Ljubljana d.o.o. (Predlog sklepa Vlade RS št. 01405-14/2012 z dne 1.10.2012). Koncesionar drugih HE na spodnji Savi je družba Hidroelektrarne na Spodnji Savi d.o.o. (Predlog sklepa Vlade RS št. 01405-14/2012 z dne 1.10.2012). Družba Savske elektrarne Ljubljana d.o.o. je v celoti v lasti družbe GEN energija d.o.o. Družbeniki družbe Hidroelektrarne na Spodnji Savi d.o.o. pa so navedeni v spodnji preglednici (Preglednica 5-1). (AJPES, 2013a)

Preglednica 5-1: Družbeniki družbe Hidroelektrarne na Spodnji Savi d.o.o. in njihovi deleži (AJPES, 2013a)

Družbeniki družbe Hidroelektrarne na Spodnji Savi d.o.o.	Delež (%)
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	51,0
Dravske elektrarne Maribor d.o.o.	30,8
GEN energija d.o.o.	12,6
Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o.	2,8
Termoelektrarna Brestanica d.o.o.	2,8

Čisti poslovni izid poslovnega leta je razlika med vsemi prihodki ter vsemi odhodki, zmanjšana za obračunan davek iz dobička kot deležem države v njem in odloženimi davki. Pozitivni rezultat je čisti dobiček poslovnega leta, negativni pa čista izguba poslovnega leta. Čisto izgubo uprava pokriva v breme vseh vrst kapitala, razen osnovnega. Če tega ni dovolj in če je tudi iz preteklih let prenesena čista izguba, je končni rezultat bilančna izguba, ugotovljena v dodatku k izkazu poslovnega izida, o kateri odloča skupščina. Iz čistega dobička uprava najprej pokrije izgubo iz preteklih let, če ta obstaja, oblikuje zakonske in statutarne rezerve, polovico pa ga skupaj s prenesenim čistim dobičkom iz preteklih let vključi v bilančni dobiček in njegovo delitev predlaga v odločanje skupščini. (AJPES, 2013b)

V spodnji preglednici so predstavljeni podatki o čistem poslovnem izidu koncesionarjev za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save ter njihovih lastnikov.

Preglednica 5-2: Čisti poslovni izid v letih 2009, 2010, 2011 in 2012 koncesionarjev za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save in njihovih družbenikov (AJPES, 2013a)

Družba	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (EUR)			
	2009	2010	2011	2012
Savske elektrarne Ljubljana d.o.o.	2.013.288	630.753	773.253	574.794
Hidroelektrarne na Spodnji Savi d.o.o.	1.260.651	593.495	447.057	1.217.607
GEN energija d.o.o.	48.517.752	30.517.658	9.432.852	14.811.431
Skupina GEN*	58.067.305	31.823.841	20.720.807	20.059.700
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	60.234.898	79.491.404	46.729.619	42.954.179
Skupina HSE**	113.841.273	102.897.542	69.753.103	85.980.549
Dravske elektrarne Maribor d.o.o.	28.191.320	12.976.094	10.495.516	7.341.405

*SKUPINA GEN: Družba GEN je krovna družba v skupini GEN. Na dan 31.12.2012 je imela skupina GEN naslednje neposredno povezane družbe: Nuklearna elektrarna Krško d.o.o. (NEK) (50,0 %), GEN-I, trgovanje in prodaja električne energije, d.o.o. (50,0 %), Savske elektrarne Ljubljana d.o.o. (100,0 %) ter Termoelektrarna Brestanica d.o.o. (100,0 %).

Poleg neposredno povezanih družb je imela družba GEN na dan 31.12.2012 še naslednje posredno povezane družbe, ki so družbe v 100% lasti GEN-I: GEN-I Zagreb d.o.o., Hrvaška; GEN-I, d.o.o. Beograd, Srbija; GEN-I Budapest Kft, Madžarska; GEN-I DOOEL Skopje, Makedonija; GEN-I d.o.o. Sarajevo, Bosna in Hercegovina; GEN-I Tirana Sh.p.k., Albanija; GEN-I Tirana Sh.p.k. – podružnica Kosovo; GEN-I Athens SMLLC, Grčija; S.C. GEN-I Bucharest s.r.l., Romunija; GEN-I Sofia SpLLC, Bolgarija; GEN-I Milano S.r.l., Italija; GEN-I Vienna GmbH, Avstrija, GEN-I ISTANBUL Wholesale Electricity Limited Company, Turčija

ter družbo HSE Invest, d.o.o., v katerih ima SEL 25% lastniški delež.

Skupina GEN vključuje dve soobvladovani družbi: NEK in GEN-I. Družba GEN ima lastniški delež tudi v družbi Hidroelektrarne na Spodnji Savi d.o.o. (HESS) v višini 12,6 %, prav tako ima v družbi HESS lastniški delež v višini 2,8 % tudi Termoelektrarna Brestanica d.o.o. V letu 2011 je bila ustanovljena družba Srednjesavske elektrarne d.o.o., v kateri imata GEN 10% in SEL 30% lastniški delež.

Poleg deležev v energetskih družbah ima družba GEN 9,28% lastniški delež tudi v družbi ZEL-EN, razvojni center energetike d.o.o. in 6,4% lastniški delež v Novi KBM d.d. (AJPES, 2013a)

**SKUPINO HSE so v letu 2012 sestavljale naslednje družbe: Holding Slovenske elektrarne d.o.o. (kot obvladujoča družba), Dravske elektrarne Maribor d.o.o. z eno odvisno družbo in eno pridruženo družbo, Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o. z odvisno družbo, Hidroelektrarne na spodnji Savi d.o.o., Srednjesavske elektrarne d.o.o., Termoelektrarna Šoštanj d.o.o. s pridruženo družbo, Termoelektrarna Trbovlje d.o.o. z odvisno družbo, Premogovnik Velenje d.d. z osmimi odvisnimi in štirimi pridruženimi družbami, HSE Invest d.o.o., HSE Italia S.r.l., HSE Balkan Energy d.o.o., HSE Hungary Kft., HSE Adria d.o.o., HSE Bulgaria EOOD, HSE MAK Energy DOOEL, HSE BH, d.o.o., Podružnica HSE Praga, Podružnica HSE Bratislava, Podružnica PV v Makedoniji, Predstavništvo HSE v Bukarešti. (AJPES, 2013a)

Pri podatkih iz zgornje preglednice (Preglednica 5-2) je potrebno upoštevati tudi, da je povprečna prodajna cena električne energije po kateri družba Hidroelektrarne na Spodnji Savi d.o.o. prodaja električno energijo Holdingu Slovenskih elektrarn za 40 % nižja od povprečne prodajne cene Holdinga Slovenskih elektrarn. (Revizijsko poročilo, 2010b)

5.9 Uredba o načinu izvajanja gospodarske javne službe urejanje voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Uradni list RS, št. 22/2004, 125/2004)

V Uredbi o načinu izvajanja gospodarske javne službe urejanje voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Uradni list RS, št. 22/2004, 125/2004) opredeljena gospodarska javna služba izvedbe ureditev vodne infrastrukture ter državne in lokalne infrastrukture na vplivnem območju te koncesije **ni gospodarska javna služba, saj ni določena v zakonu, ki opredeljuje javne službe na področju voda (ZV-1)**. Podrobneje v prilogi (PRILOGA VIII).

Ureditev vodne infrastrukture po tej uredbi obsega:

- izgradnjo akumulacijskih bazenov vključno z ureditvijo in zatesnitvijo nasipov na gorvodni in dolvodni strani pregrade do višine gladine 100-letne vode za hidroelektrarne Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice,
- izgradnjo objektov vodne infrastrukture na območju akumulacijskega bazena,
- izgradnjo objektov vodne infrastrukture izlivnih odsekov pritokov,
- izgradnjo objektov vodne infrastrukture odvajanja vseh zalednih voda z vseh območij, ki so kakorkoli pod neposrednim vplivom zajezitev hidroelektrarn na Spodnji Savi,
- pridobivanje zemljišč v imenu in za račun RS, potrebnih zaradi gradnje vodne infrastrukture in nastanka na novo oblikovanega vodnega prostora na območju hidroelektrarn Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice
- ureditev pritokov ter izvedbo zaščitnih ukrepov pred poplavami na vplivnem območju hidroelektrarn, ki jo je potrebno izvesti zaradi nastanka na novo oblikovanega vodnega prostora na območju hidroelektrarn Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice,
- zagotovitev ukrepov proti poslabšanju razmer v zvezi z gladinskim stanjem, dinamiko pretokov, količino in kakovostjo podtalnic. (Uradni list RS, št. 22/2004, 125/2004)

Skladno z Uredbo o načinu izvajanja gospodarske javne službe urejanje voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Uradni list RS, št. 22/2004, 125/2004) se vsi zgoraj navedeni ukrepi financirajo iz Sklada za vode ali iz proračuna ministrstva, pristojnega za okolje ne glede na to, da ne gre izključno za ukrepe, ki bi bili potrebni za gradnjo vodne infrastrukture (gre za ukrepe, ki so potrebni za izvajanje nove dejavnosti ter za ukrepe, ki bodo omilili vplive nove dejavnosti »proizvodnje električne energije«). Financiranje teh ukrepov iz Sklada za vode ni skladno s 162. členom ZV-1 (PRILOGA VIII).

Uredba o načinu izvajanja gospodarske javne službe urejanje voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Uradni list RS, št. 22/2004, 125/2004) je bila sprejeta tudi na podlagi Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (Uradni list RS, št. 20/04, 91/07 in 87/11 – ZPKEPS-1), ki je z uveljavitvijo ZPKEPS-1 prenehal veljati.

Zato je bil pripravljen osnutek nove Uredbe o načinu in pogojih izvajanja javnih služb na območju koncesije in na vplivnem območju koncesije za energetskega izkoriščanje vodnega potenciala spodnje Save. Osnutek te uredbe je bil objavljen na spletnih straneh MKO 22.2.2013. Osnutek nove uredbe o načinu in pogojih izvajanja javnih služb na območju

koncesije in na vplivnem območju koncesije za energetska izkoriščanje vodnega potenciala spodnje Save še ni sprejet.

5.9.1 Dejavnosti IzVRS za izvedbo ukrepa 4ED

IzVRS je podal pripombe na osnutek Uredbe o načinu in pogojih izvajanja javnih služb na območju koncesije in na vplivnem območju koncesije za energetska izkoriščanje vodnega potenciala spodnje Save (PRILOGA VIII).

6 PREDLOGI ZA SPREMEMBE UREDBE O KONCESIJI ZA RABO VODE ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE NA DELIH VODNEGA TELESA REKE SAVE OD JEŽICE DO SUHADOLA

8.3.2013 je bila sprejeta Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola (Uradni list RS, št. 121/2004, 83/2006, 76/2011).

S spremembo uredbe je dodana opredelitev pojma akumulacijski bazen: »Akumulacijski bazen je vodni objekt, namenjen posebni rabi vode za proizvodnjo električne energije. Če obstaja nevarnost škodljivega delovanja voda, lahko deluje akumulacijski bazen tudi kot vodni objekt, namenjen varstvu pred škodljivim delovanjem voda«. Uredba o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola (Uradni list RS, št. 121/2004, 83/2006, 76/2011, 20/2013)

V obrazložitvi osnutka je zapisano, da bo na podlagi te spremembe: »v koncesijski pogodbi urejena možnost sofinanciranja gradnje akumulacijskega bazena s strani koncudenta (RS) v primeru ugotovitve, da bi morala država zgraditi objekte za zagotavljanje poplavne varnosti, če ne bi prišlo do gradnje akumulacijskega bazena kot vodnega objekta za posebno rabo vode«. (Osnutek Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola in obrazložitev osnutka, 2013)

Gradnja akumulacijskega bazena, ki je namenjen posebni rabi vode za proizvodnjo električne energije ni edini način zmanjševanja poplavne ogroženosti. Prav tako gradnja akumulacijskega bazena ni nujno stroškovno najbolj učinkovit način zmanjševanja poplavne ogroženosti.

Zato se predlaga, da se uredi možnost sofinanciranja gradnje akumulacijskega bazena s strani koncudenta le v višini stroškov stroškovno najbolj učinkovitega načina zmanjševanja poplavne ogroženosti. Upošteva se tudi 49. člen ZV-1.

Pri tem je potrebno upoštevati tudi 48. in 49. člen ZV-1. 48. člen določa, da če se vodna infrastruktura uporablja tudi za druge namene lahko kot investitor sodeluje tudi oseba, ki jo namerava uporabljati za druge namene. Ta oseba mora prispevati tudi k rednemu in investicijskemu vzdrževanju vodne infrastrukture. 49. člen, določa, da lahko pri gradnji vodne infrastrukture, namenjene varstvu pred škodljivim delovanjem voda, kot investitor sodeluje tudi oseba, zainteresirana za varstvo pred škodljivim delovanjem vod, ki presega obseg varstva. Ta oseba mora prispevati k rednemu in investicijskemu vzdrževanju vodne infrastrukture. V obeh primerih je potrebno s pogodbo urediti pravice in obveznosti uporabe vodne infrastrukture med lastnikom vodne infrastrukture in osebo, ki uporablja vodno infrastrukturo za svoje koristi.

V Uredbi o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola bi bilo potrebno upoštevati tudi 50. člen ZV-1, ki predpisuje, da mora imetnik vodne pravice za vodni objekt in napravo, namenjeno posebni rabi na lastne stroške zagotoviti varstvo pred škodljivim delovanjem voda.

6.1 Dejavnosti IzVRS za izvedbo ukrepa 4ED

IzVRS je MKO posredoval pripombe na osnutek Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola in obrazložitev osnutka, ki je bil objavljen januarja leta 2013 (PRILOGA VII). Pripombe niso bile upoštevane.

7 PORABA SREDSTEV SKLADA ZA VODE

V Sklad za vode se stekajo dajatve za obremenjevanje voda, in sicer plačila za vodne pravice v delu, ki pripada državi in vodna povračila. Poleg tega se v Sklad za vode stekajo tudi sredstva od prodaje vodnih zemljišč, ki jim je prenehal status naravnega vodnega javnega dobra, ter plačila za ustanovljene stvarne služnosti ali stavbne pravice.

Pri porabi finančnih sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda, je skladno s ZV-1 potrebno upoštevati načelo povračila stroškov. Tako je sredstva, zbrana z dajatvami za obremenjevanje voda skladno z načelom povračila stroškov potrebno nameniti kritju finančnih in okoljskih stroškov ter stroškov vira, to je za izvedbo ukrepov za doseganje ciljev upravljanja voda. Predvsem sredstva, zbrana s plačili dajatev za povračilo okoljskih stroškov, je porabiti za doseganje cilja dobrega stanja voda oziroma dobrega potenciala in drugih, z vodami povezanih ekosistemov.

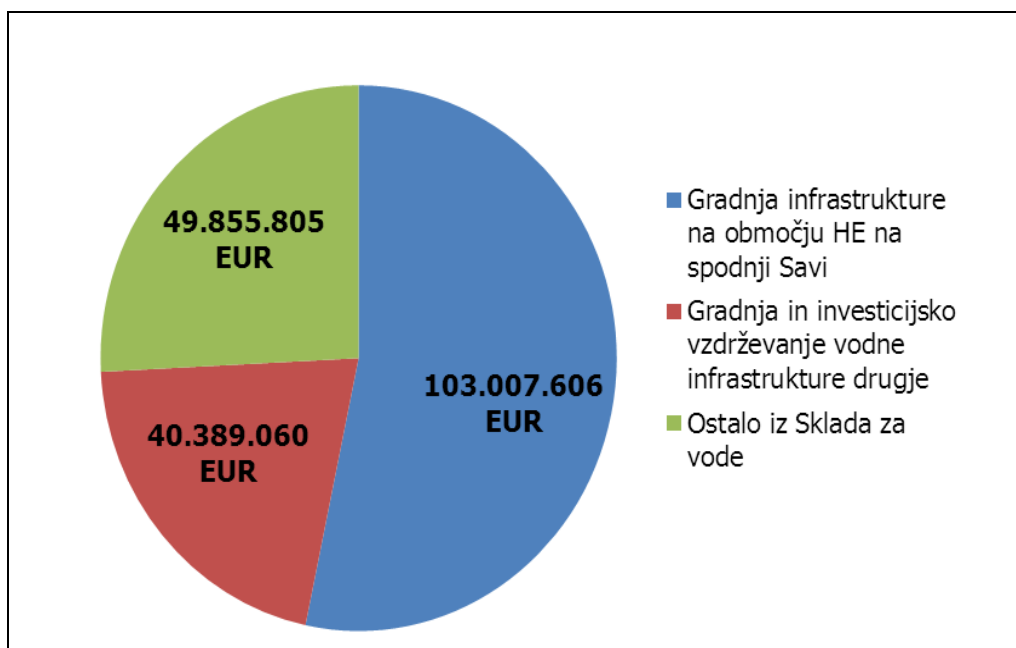
Skladno z ZV-1 se sredstva Sklada za vode porabljajo za financiranje:

1. vodne infrastrukture, vključno z nakupom zemljišč, potrebnih za njeno gradnjo,
2. gradnje državne in lokalne infrastrukture, ki je potrebna zaradi gradnje vodne infrastrukture,
3. nakupa vodnih in priobalnih zemljišč in sofinanciranja nakupa priobalnih zemljišč s strani lokalnih skupnosti na podlagi 16. člena ZV-1,
4. strokovnih in razvojnih nalog za izvajanje tega zakona, ki jih opravljajo pravne osebe javnega prava, ki jih je ustanovila Republika Slovenija v ta namen,
5. medobčinskih ali regionalnih projektov gradnje objektov za črpanje, filtriranje in zajem vode ter prenosnih vodovodov za zagotovitev javne oskrbe s pitno vodo v skladu z operativnimi programi varstva okolja ter
6. drugih posameznih strokovnih in razvojnih nalog za izvajanje tega zakona.²¹

²¹ ZV-1

V zadnjih letih (od leta 2007 do leta 2012) se več kot polovica sredstev Sklada za vode nameni gradnji vodne, državne in lokalne infrastrukture na območju gradnje HE na Spodnji Savi. Manj kot petina sredstev Sklada za vode je bila v obdobju od leta 2007 do leta 2012 namenjena gradnji in investicijskemu vzdrževanju druge vodne infrastrukture po drugih porečjih in povodjih po državi (Preglednica 7-1). (MKO, 2013e)

Slika 7-1: Porabljena sredstva Sklada za vode po sklopih od leta 2004 do leta 2012 (Podatki o sprejetem proračunu Sklada za vode v MKO, 2011a; MKO, 2012b)

V obdobju od leta 2004 do leta 2012 je bilo za sklop Gradnja vodne in druge državne in lokalne infrastrukture na območju gradnje HE na Spodnji Savi porabljenih preko 103 mio EUR, medtem ko je bilo za gradnjo in investicijsko vzdrževanje vodne infrastrukture drugje po Sloveniji namenjeno približno 40 mio EUR (Slika 7-1, Preglednica 7-1). (MKO, 2013e)

Preglednica 7-1: Odobrena višina sredstev Sklada za vode po sklopih od leta 2004 do leta 2013 in realizirana višina sredstev Sklada za vode po sklopih od leta 2004 do leta 2012 (Podatki o sprejetem proračunu Sklada za vode v MKO, 2011a; MKO, 2012b; MKO, 2013c; MKO, 2013e; MKO, 2013f)

Sklop programa Sklada za vode	Leto	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Skupaj v letih 2004-2012 (EUR)
Gradnja vodne in druge državne in lokalne infrastrukture na območju gradnje HE na Spodnji Savi	Odobrena višina sredstev (EUR)	2.212.902	6.635.817	11.626.076	10.920.547	15.000.000	15.227.146	12.874.739	17.532.547 *	41.340.519 **	32.366.565 ***	133.370.293
	Realizacija (EUR)	794.065	5.363.927	10.554.927	8.612.513	11.393.460	14.148.041	9.851.323	10.317.297	31.972.053		103.007.606
Gradnja in investicijsko vzdrževanje vodne infrastrukture	Odobrena višina sredstev (EUR)	8.837.621	7.847.617	6.531.018	6.768.394	7.185.946	8.046.222	10.784.090	15.019.910 *	10.355.717	13.229.701 ***	81.376.535
	Realizacija (EUR)	2.648.139	2.594.889	6.044.619	7.845.892	6.400.006	3.474.345	1.532.857	2.322.979	7.525.333		40.389.060
Sklad za vode SKUPAJ	Odobrena višina sredstev (EUR)	15.237.224	22.812.104	28.003.725	23.447.491	28.526.364	30.679.364	32.788.266	50.501.257 *	51.696.236 **	54.104.379 ***	283.692.031
	Realizacija (EUR)	5.369.675	11.990.624	24.958.023	22.134.715	22.863.125	22.907.164	15.618.123	19.302.072	48.108.949		193.252.470

* Podatki iz 2. rebalansa programa vodnega sklada za leto 2011 (MKO, 2012b).

** Podatki iz 3. rebalansa programa vodnega sklada za leto 2012 (MKO, 2013c).

*** Podatki iz 3. rebalansa programa vodnega sklada za leto 2013 (MKO, 2013f).

Glede na visoko porabo sredstev namenjenih gradnji vodne in druge državne in lokalne infrastrukture na območju gradnje HE na Spodnji Savi, ostaja odprtih več vprašanj in sicer:

- **Ali so bila sredstva Sklada za vode ustrezno razporejena med vseh 6 področij, ki se skladno z ZV-1 financirajo iz Sklada za vode?**
- **Ali je bila iz Sklada za vode financirana gradnja vodne infrastrukture na poplavno najbolj ogroženih območjih v RS?**
- **Ali so bili financirani stroškovno najbolj učinkoviti ukrepi za zmanjševanje poplavne ogroženosti (ali je izbrana varianta ukrepov s katero so doseženi cilji z najnižjimi stroški)?**

Iz Sklada za vode je bilo v zadnjih letih (od leta 2007 do leta 2012) trikrat več sredstev namenjenih za gradnjo infrastrukture na spodnji Savi kot pa za vodno infrastrukturo po celotni državi (MKO, 2013e). Posledice pomanjkanja sredstev za vzdrževanje vodne infrastrukture se odražajo tudi na škodah, ki nastanejo zaradi poplav (Preglednica 7-2). Z vlaganjem v vodno infrastrukturo na najbolj ogroženih območjih bi lahko znatno vplivali na znižanje škod.

Preglednica 7-2: Popisana škoda zaradi večjih poplavnih dogodkov (Sklep Vlade RS št. 84400-3/2007/10 z dne 15.11.2007; Sklep Vlade RS št. 84400-3/2007/14 z dne 10.1.2008; Sklep Vlade RS št. 41008-2/2011/3 z dne 3.2.2011; Sklep vlade RS št. 84400-1/2010/3 z dne 15.4.2010; Sklep Vlade RS št. 84400-7/2010/3 z dne 25.11.2010; Sklep vlade RS št. 84400-8/2010/3 z dne 18.11.2010 s prilogami; Sklep Vlade RS št. 84400-4/2012/16 z dne 20.12.2012; MKO, 2011c; MKO 2012c; SURS, 2013; URSZR, 2013)

Večji poplavni dogodki	Škoda zaradi poplav (EUR)	Prizadeto območje (statistične regije)	Viri podatkov
Sep 2007	187.034.501	1/3 ozemlja Slovenije: Gorenjska, Osrednjeslovenska, Notranjsko-kraška, Podravska, Goriška, Savinjska in Zasavska regija	Sklep Vlade RS št. 84400-3/2007/10 z dne 15.11.2007; Sklep Vlade RS št. 84400-3/2007/14 z dne 10.1.2008;
Dec 2008	10.416.788	Obalno-kraška regija **	Sklep Vlade RS št. 41008-2/2011/3 z dne 3.2.2011;
Jul 2009	3.826.703 *	Osrednjeslovenska, Savinjska regija	Predlog sklepa Vlade RS št. 844-3/2009 z dne 19.8.2009;
Dec 2009	24.577.726	1/3 ozemlja Slovenije: Gorenjska, Osrednjeslovenska, Spodnjeposavska, Goriška, Obalno-kraška, Savinjska in Zasavska regija	Sklep vlade RS št. 84400-1/2010/3 z dne 15.4.2010;
Avg 2010	2.261.394 *	Koroška, Jugovzhodna Slovenija, Savinjska, Spodnjeposavska regija	Sklep Vlade RS št. 84400-7/2010/3 z dne 25.11.2010;
Sep 2010	187.880.636	3/4 ozemlja Slovenije: Gorenjska, Koroška, Osrednjeslovenska, Notranjska, Obalno-Kraška, Podravska, Posavska, Goriška, Podravska, Savinjska in Zasavska regija	Sklep vlade RS št. 84400-8/2010/3 z dne 18.11.2010 s prilogami;
Nov 2012	310.908.750	Gorenjska, Koroška, Osrednjeslovenska, Notranjsko-kraška, Obalna, Podravska, Pomurska, Spodnjeposavska, Goriška, Savinjska in Zasavska regija	Sklep Vlade RS št. 84400-4/2012/16 z dne 20.12.2012;
SKUPAJ	726.906.498		

* Pri tem dogodku je bila upoštevana samo škoda na vodni infrastrukturi brez ostale škode, saj je pri tem dogodku šlo za neurje.

Pri oceni stroškov upravljanja voda je bila posebej opredeljena škoda na vodni infrastrukturi ter ostala škoda. V oceno stroškov je zajeta ostala škoda, ki je nastala pri dogodkih poplav, torej popisana škoda iz sklepov Vlade RS za škode po poplavih, ne pa tudi ostala škoda iz sklepov Vlade RS za posledice neurij. Drugače je pri škodi na vodni infrastrukturi, kjer se poleg škode zaradi poplav upošteva tudi škoda, ki je nastala na vodni infrastrukturi v času neurij, saj je glede na opise škode glavni povzročitelj škode na vodni infrastrukturi voda. (IzVRS, 2013)

** Pri oceni škode zaradi poplave na območjih krajinskih parkov Sečoveljske soline in Strunjanske soline po poplavi zaradi visokega plimovanja morja dne 1.12.2008 so bile zaradi nedostopnosti podatkov o popisani škodi upoštewane ocene stroškov odprave posledic neposredne škode iz Sklepa Vlade RS št. 41008-2/2011/3 z dne 3.2.2011 s prilogama:

- Program odprave posledic neposredne škode na stvareh – objektih vodne infrastrukture, naravnih vrednotah in kulturni dediščini na območju krajinskih parkov sečoveljske in

- strunjanske soline po poplavi zaradi visokega plimovanja morja dne 1. 12. 2008 v letih 2009 in 2010 ter
- Program odprave posledic neposredne škode na stvareh – objektih vodne infrastrukture, naravnih vrednotah in kulturni dediščini na območju krajinskih parkov sečoveljske in strunjanske soline po poplavi zaradi visokega plimovanja morja dne 1. 12. 2008 v letih 2011 in 2012.

V večjih poplavnih dogodkih²² od leta 2007 do leta 2012 je popisane **727 mio EUR** škode (IzVRS, 2013). Z upoštevanjem popisane škode ob večjih poplavnih dogodkih je bilo ocenjeno, da znaša **povprečna škoda zaradi poplav v RS 121 mio EUR/leto** (Preglednica 7-2) (IzVRS, 2013). Škode zaradi poplav so nastale v vseh statističnih regijah RS.

Ob upoštevanju podatkov o škodi zaradi poplav se poraba 3/4 sredstev za vodno infrastrukturo na območju spodnje Save in le 1/4 sredstev²³ za vsa ostala območja v RS ne zdi smiselna. Tako se zanemarja poplavno najbolj ogrožena območja v državi.

Iz zgoraj navedenih dejstev je možno sklepati o velikem nesorazmerju pri delitvi sredstev Sklada za vode za gradnjo vodne infrastrukture in pomanjkanju utemeljitev prioritet, po katerih se sredstva delijo. Smiselno bi bilo vlagati v gradnjo in investicijsko vzdrževanje vodne infrastrukture tudi v drugih regijah, predvsem tam, kjer je poplavna ogroženost največja. V teh primerih bi vložena sredstva vplivala na zmanjšanje visokih škod, kar bi prineslo zelo velike koristi.

Glede na razpoložljive podatke gre sklepati, da prioritete in merila za izbiro projektov, ki se financirajo iz Sklada za vode niso določeni skladno s cilji upravljanja voda ter na podlagi analize stroškov in koristi in analize stroškovne učinkovitosti.

Na neskladnost porabe sredstev iz Sklada za vode z zakonom o vodah in prioritetami je opozorilo tudi Računsko sodišče v Revizijskem poročilu Gospodarska javna služba urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja spodnje Save. Poleg tega je Računsko sodišče ministrstvu, pristojnemu za okolje priporočilo, naj »opozori Vlado RS in državni zbor na neustreznost porabe sredstev, zbranih v vodnem skladu za druge namene, kot za te, ki so bile podlaga za izračun višine vodnega povračila«. (Revizijsko poročilo, 2011)

7.1 Izbor prioritet porabe sredstev Sklada za vode

Ker je višina sredstev Sklada za vode omejena in z njimi ni mogoče zagotoviti poplavne varnosti ter dobrega stanja voda po celi Sloveniji, je potrebno finančna sredstva **vložiti v tiste projekte, pri katerih bodo dosežene največje koristi**. To pomeni, da je sredstva Sklada za vodo potrebno porabljati skladno s prioritetami. **Prioritete se nanašajo na cilje upravljanja voda iz ZV-1 in so podrobneje opredeljene z nacionalnim programom upravljanja voda ter z ostalimi sprejetimi dokumenti upravljanja voda.**

²² V tej oceni ni upoštevana nepopisana škoda in škoda pri manjših poplavnih dogodkih, ko je bila predhodna cenitev škode manjša od 0,03% načrtovanih prihodkov državnega proračuna.

²³ Podatki MKO, 2013e

Predlaga se, da se prioritete za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda določi z upoštevanjem območij pomembnega vpliva poplav, ki so bila sprejeta s sklepom Vlade RS št. 35500-1/2013/5 z dne 14.2.2013. Dodatni kriterij pri določanju prioritet med območji pomembnega vpliva poplav je lahko število prebivalcev na posameznem območju. Kriterij bi morda lahko predstavljala tudi višina škod ob preteklih dogodkih na posameznem območju. Ko bo pripravljena enotna metodologija, se kot kriterij pri določanju prioritet uporabi pričakovana letna škoda zaradi poplav.

Z namenom izboljšanja načina določanja prioritet zmanjševanja poplavne ogroženosti in tudi smotrnejše namenske porabe sredstev Sklada za vode, so bile v letu 2012 na Inštitutu za vode RS v sklopu predhodne ocene poplavne ogroženosti po poplavni direktivi²⁴, izdelane karte razvrstitve poplavno ogroženih območij, ki omogočajo lokacijsko usmerjanje načrtovanja ukrepov po prednostnem principu. Karte se uporabljajo kot orodje za podporo procesu odločanja na ravni poplavne politike in zagotavljajo preglednost in ponovljivost postopkov. Eden izmed pomembnejših ciljev predhodne ocene poplavne ogroženosti je tudi določitev območij pomembnega vpliva poplav za načrtovalsko obdobje 2013-2015, ki so namenjena zmanjševanju ogroženosti na državni ravni v skladu z omenjenim konceptom prednostne razvrstitve dejanskih in potencialnih poplavno ogroženih območij. (Đurović, 2012)

S takšnim orodjem, kot so strokovne podlage: Določitev in razvrstitev poplavno ogroženih območij v Sloveniji, je lahko odločanje o prioritetah in smotrnosti porabljanja sredstev Sklada za vode bolj namensko in celovito.

Osnova za prioritete za doseganje dobrega stanja voda oziroma dobrega potenciala in drugih, z vodami povezanih ekosistemov, za ohranjanje in uravnavanje vodnih količin in za spodbujanje trajnostne rabe voda, ki omogoča različne vrste rabe voda ob upoštevanju dolgoročnega varstva razpoložljivih vodnih virov in njihove kakovosti je Program ukrepov Načrta upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2011 - 2015, ki je bil sprejet s sklepom Vlade RS št. 35500-4/2011/5 z dne 28. 7. 2011. Po letu 2015, ko bo pripravljen Program ukrepov Načrta upravljanja z morskim okoljem, bo tudi ta program lahko služil kot osnova za določanje prioritet financiranja projektov iz Sklada za vode.

Smiselno bi bilo, da ima oseba, odgovorna za oblikovanje ciljev upravljanja voda in pripravo programov ukrepov za doseganje teh ciljev, možnost izbire projektov za katere se namenijo sredstva Sklada za vode. Brez poznavanja razpoložljivih sredstev oblikovanje ciljev ni možno. Prav tako tudi doseganje postavljenih ciljev brez možnosti vpliva na razporeditev finančnih sredstev ni mogoče.

²⁴ Direktiva 2007/60/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 23. Oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti

7.2 Izbor projektov, ki se financirajo iz sredstev Sklada za vode

Finančna sredstva iz Sklada za vode so javna sredstva. Skladno z Zakonom o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 128/2006, Uradni list Evropske unije, št. 317/2007, Uradni list RS, št. 16/2008, 34/2008, Uradni list Evropske unije, št. 314/2009, Uradni list RS, št. 19/2010, 18/2011, 43/2012 - Odl. US, 90/2012 - ZJNPOV, 90/2012) (v nadaljevanju: ZJN-2) mora biti poraba javnih sredstev gospodarna in učinkovita.

Za racionalno porabo sredstev je potrebno upoštevati načeli gospodarnosti in učinkovitosti porabe javnih sredstev (Posavec, 2007). Načelo gospodarnosti pomeni doseganje danega učinka z najmanjšim obsegom sredstev, načelo učinkovitosti pa učinkovito porabo danih sredstev za doseg kar največjih učinkov (Cvikl, Zemljič, 2000 v Posavec, 2007). Gospodarnost je potrebno upoštevati tako pri proračunskem načrtovanju kot tudi pri izvajanju proračuna (Jakovac, 2006).

Načini doseganja ciljev upravljanja voda so različni. Tako je zmanjševanje poplavne ogroženosti ali doseganje dobrega stanja voda možno zagotoviti z različnimi ukrepi.

Tako na primer obstajajo različni načini zmanjševanja poplavne ogroženosti na spodnji Savi. Pojavlja se vprašanje ali je način, kot ga predpisuje ZKEPS-1 (izvedba visokovodnih nasipov, akumulacijski bazeni, z nasipi z utrditvijo in zatesnitvijo na gorvodni in dolvodni strani pregrade) res stroškovno najbolj učinkovit način in ali je bila izvedena analiza s katero je bilo to potrjeno.

V prihodnosti bo potrebno izbrati stroškovno najbolj učinkovite možnosti doseganja ciljev upravljanja voda. Predlaga se, da se iz Sklada za vode financira le stroškovno najbolj učinkovite projekte.

Stroškovno najbolj učinkovite projekte za doseganje ciljev se opredeli s pomočjo analize stroškovne učinkovitosti. Analiza stroškovne učinkovitosti je ekonomsko orodje za odločanje o stroškovno najbolj ugodnem načinu doseganja zastavljenega cilja (MKO, 2011a).

V primerih, ko se prioritet ne upošteva in se ne izbere stroškovno najbolj učinkovitih ukrepov obstaja možnost, da bo zmanjkalo finančnih sredstev za druge bolj potrebne ukrepe, ki bi zagotovili večje koristi. Ena izmed možnih posledic neučinkovitih ukrepov so med drugim lahko tudi visoke škode zaradi poplav.

Ob tem velja izpostaviti tudi zahtevo Računskega sodišča Republike Slovenije, ki v revizijskem poročilu Učinkovitost priprave proračunov Republike Slovenije za leti 2011 in 2012 navaja: »Zaradi gospodarske krize so države začele iskati možnosti za povečanje učinkovitosti porabe javnih sredstev. Ena izmed teh je uveljavitev programskega pristopa pri načrtovanju javnih izdatkov. Takšen pristop je izbrala tudi Republika Slovenija. Z novo uredbo o pripravi proračuna so bili tako določeni postopki, naloge in obveznosti pri pripravi programskega, k ciljem usmerjenega proračuna. Ta pristop temelji na razvojnih politikah in usklajevanju ukrepov znotraj politik in pomeni bistven odmik od prakse "indeksacije", ki se je uveljavila v preteklih letih. Pri tem pristopu je načrtovanje izdatkov neposredno povezano s cilji in dejavnostmi za doseg teh ciljev. Tako se spodbuja natančnejše določanje ciljev, s tem pa tudi razpravo o tem, kaj in koliko res potrebujemo

za razvoj. Pristop torej vzpostavlja povezave med vložki, aktivnostmi in rezultati ter med pričakovanimi rezultati in cilji. Upošteva predlaganje in vrednotenje proračunskih zahtevkov, ki temeljita na vnaprej določenih pričakovanih rezultatih in ne le na podlagi popisa proizvedenih dobrin in storitev ali posameznih aktivnosti. Osnova za določitev izdatkov je presoja, kateri ukrepi znotraj politik lahko najučinkovitejše prispevajo k trajnostnemu razvoju, zato je zelo pomembno tudi merjenje delovanja in doseženih rezultatov, da se ugotovi resnični obseg pričakovanih sprememb v družbi ali koristi za uporabnike storitev. Dejansko delovanje in doseganje rezultatov mora biti merjeno z objektivnimi merili delovanja in indikatorji dosežkov, o rezultatih pa je treba pravočasno poročati zainteresirani javnosti. K rezultatom usmerjeni programski proračun tako daje jasnejšo sliko, kje smo, kaj smo si začrtali, kam želimo, kako se je povečala družbena blaginja.« (Revizijsko poročilo, 2012)

Predlaga se tudi redno merjenje učinkovitosti ukrepov, ki so bili financirani iz Sklada za vode. S tem se spremlja, kako učinkovito so bila finančna sredstva porabljena. **Izbrati je treba kazalce, ki prikažejo učinek izvedenega ukrepa glede na postavljene cilje.**

Leta 2011 je bil sprejet Sklep Vlade RS, ki določa, da mora od leta 2012 Program Sklada za vode vključevati tudi pričakovane rezultate in ustrezne kazalnike za ocenjevanje učinkovitosti porabe proračunskih sredstev, ki se smiselno navezujejo na opredeljene cilje. (Sklep Vlade RS št. 00719-60/2011/5 z dne 15.12.2011)

Računsko sodišče RS je v Reviziji Zakona o vodah zahtevalo pripravo odzivnega poročila z izkazanimi popravljivimi ukrepi za določitev ciljev in prioritet porabe sredstev Sklada za vode za vse glavne namene, prikaz prioritet in ciljev za določitev investicij, ki se bodo izvajale v sklopu posameznega namena rabe vode za leto 2013. (Revizijsko poročilo, 2013)

MKO je kot prioritete financiranja iz sredstev Sklada za vode opredelilo:

- financiranje strokovnih nalog za izvajanje ZV-1 in direktiv Evropske unije,
- financiranje projektov gradnje hidroelektrarn na spodnji Savi na podlagi ZPKEPS-1,
- gradnjo vodne infrastrukture, ki se sofinancira s sredstvi kohezijskega in drugih skladov Evropske unije,
- gradnjo in posodobitev vodne infrastrukture (investicijsko vzdrževalna dela in vzdrževalna dela v javno korist). (Porevizijsko poročilo, 2013)

MKO je za glavne sklope programa Sklada za vode opredelilo splošne in specifične cilje ter kazalce. Kazalci sklopa Gradnja in investicijsko vzdrževanje vodne infrastrukture so:

- število začelih projektov,
- število zaključenih projektov,
- delež realizacije projektov za ureditev vodne infrastrukture na porečju reke Savinje in porečju reke Drave.

Z izbranimi kazalci učinek ukrepa za doseganje opredeljenega splošnega cilja »doseganje dobrega stanja v okolju in naravi ter zmanjšanje posledic vplivov podnebnih sprememb in povečanje varnosti prebivalcev« ni najbolje prikazan. Prav tako ti kazalci ne kažejo najbolje na učinek ukrepa za doseganje opredeljenih specifičnih ciljev »gradnja in posodobitev vodne infrastrukture«, »zmanjšanje poplavno ogroženih območij«, »manjša

škoda zaradi škodljivega delovanja voda« ter »zagotavljanje poplavne varnosti na porečju Savinje« in »zagotavljanje poplavne varnosti na porečju Drave«.

Bolj ustrezen kazalec bi bil zmanjšana pričakovana letna škoda zaradi izvedbe ukrepa. Dokler še ni enotne metode za oceno pričakovane letne škode, bi lahko bil bolj primeren kazalec zmanjšanje števila ogroženih prebivalcev pri poplavah določene jakosti zaradi izvedbe ukrepa.

Navedena kazalca bi bila bolj primerna tudi za sklop Gradnja vodne, državne in lokalne infrastrukture v sklopu gradnje hidroelektrarn na spodnji Savi. Trenutno opredeljeni kazalec »odstotek realizacije poslovnega načrta javnega podjetja Infra, d.o.o.« ni najbolj ustrezen kazalec. S trenutnim kazalnikom se učinka na doseganje opredeljenega splošnega cilja »doseganje dobrega stanja v okolju in naravi ter zmanjšanje posledic vplivov podnebnih sprememb in povečanje varnosti prebivalcev« ne prikaže najbolje.

Poleg tega je pozornost potrebno nameniti tudi temu, da se iz Sklada za vode ne financira projektov, ki vplivajo na nedoseganje drugih ciljev ZV-1. Tak primer je zmanjševanje poplavne ogroženosti, ki ga je potrebno izvajati na ustrezen način, da se zmanjša vpliv novih posegov na stanje voda oziroma, če je to potrebno, uveljavlja odstopanja od okoljskih ciljev skladno s 56. členom ZV-1. Upoštevati je potrebno tudi navedbo iz 7. člena Poplavne direktive²⁵, da se cilji za obvladovanje poplavne ogroženosti določijo s poudarkom na ne gradbenih ukrepih in/ali ukrepih za zmanjševanje verjetnosti nastopa poplavljanja, če je to primerno.

Akumulacijski bazeni in visokovodni nasipi, kot jih predvideva ZPKEPS-1, tako najverjetneje niso tista možnost zmanjševanja poplavne ogroženosti, ki bo imela najmanjše vplive na stanje voda.

Predlaga se, da se iz Sklada za vode ne financira objektov in naprav, namenjenih posebni rabi (vsaj toliko časa, dokler se pomanjkanje sredstev za izvedbo ukrepov upravljanja voda odraža na visokih škodah zaradi poplav v slovenskem gospodarstvu in družbi). Izjema so objekti iz medobčinskih ali regionalnih projektov za zagotavljanje javne oskrbe s pitno vodo. Skladno z ZPKEPS-1 se financira objekte, namenjene posebni rabi na območju koncesije za izkoriščanje vodnega energetskega potenciala na območju spodnje Save. To ne samo, da vpliva na nedoseganje ciljev upravljanja voda, ampak lahko predstavlja tudi **neenakost drugih posebnih rab.** Če se iz Sklada za vode lahko financira infrastruktura za posebno rabo vode za proizvodnjo električne energije v elektrarni ali bo potem iz Sklada za vode omogočeno tudi financiranje vodnih objektov, namenjenih posebni rabi za namakanje kmetijskih zemljišč, gojenje sladkovodnih organizmov, proizvodnjo električne energije v malih HE,...?

Za doseganje ciljev upravljanja voda bi bilo smiselno v celoti izkoristi možnost črpanja finančnih sredstev iz evropskih skladov. Potrebno bi bilo poiskati način za pospešitev dolgotrajnih postopkov priprave projektov za črpanje evropskih sredstev in s tem povečati delež sredstev evropskih skladov pri financiranju ukrepov za doseganje ciljev upravljanja voda. Poleg tega je potrebno zagotoviti tudi zadostne kadrovske kapacitete za porabo

²⁵ Direktiva 2007/60/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 23. Oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

evropskih sredstev in sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda, za izvedbo ukrepov upravljanja voda.

8 SKLEPI

S plačili dajatev za obremenjevanje voda se zbere skoraj 80 mio EUR na leto. Ta sredstva bi lahko znatno doprinesla k doseganju ciljev upravljanja voda. Da bi bilo temu tako bi morala biti sredstva, zbrana z dajatvami za obremenjevanje voda v celoti namensko porabljena ob upoštevanju načel gospodarnosti in učinkovitosti.

Za zagotovitev namenske porabe sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda se predlaga:

Predlagane dopolnitve ZVO-1:

- Predlaga se sprememba 6. člena ZV-1 o dajatvah za obremenjevanje voda. V členu 6 se doda tretji odstavek:
»Vsa sredstva, zbrana z dajatvami za obremenjevanje voda, se porablja namensko za doseganje ciljev iz 2. člena zakona. Ukrepi za doseganje ciljev iz 2. člena so stroškovno učinkoviti.«.

Predlagane spremembe 7. člena ZFO-1:

- Da bi zagotovili upoštevanje načela povračila stroškov, se predvideva sprememba 7. člena ZFO-1 na način, da se sredstva, zbrana z okoljsko dajatvijo za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, porabljajo izključno za izvajanje ukrepov v skladu z nacionalnim programom in načrti upravljanja z vodami, državnimi operativnimi programi ter zakonodajo in predpisi, ki urejajo področje odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda (temeljni ukrepi iz PU NUV, po Operativnem programu odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode). Neporabljena sredstva se prenesejo v naslednje leto.
- Predlaga se sprememba 7. člena ZFO-1, na način, da bo v zakonu opredeljena namenska poraba občinskih sredstev, zbranih s plačili za vodne pravice (koncesijske dajatve), za financiranje ukrepov, ki omogočajo doseganje ciljev upravljanja z vodami v posamezni občini skladno z ZV-1 in nacionalnim programom ter načrti upravljanja z vodami. Neporabljena sredstva se prenesejo v naslednje leto.

Predlagane spremembe zakona o izvrševanju proračuna:

- Skladno z načelom povračila stroškov je treba zagotoviti, da se vsa sredstva, zbrana s plačili za vodne pravice, ki pripadajo državi, vsa sredstva, zbrana z vodnimi povračili, in vsa sredstva od prodaje vodnih zemljišč ter plačil za ustanovljene stvarne služnosti ali stavbne pravice namenijo nalogam Sklada za vode, skladno s 162. členom ZV-1.
- Prav tako se predlaga, da se pri vseh nadaljnjih zakonih o izvrševanju proračuna Republike Slovenije v členu, ki se nanaša na namenske prihodke proračuna brez izjem navaja, da se prihodki po 162. členu ZV-1 uporabijo za namene, določene v navedenem zakonu.

Predlagane spremembe ZPKEPS-1:

- Za zagotovitev namenske porabe sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda, se predlaga sprememba ZPEKPS 1, tako da financiranje objektov in naprav, namenjenih posebni rabi iz Sklada za vode, ne bo več mogoče in se bodo sredstva Sklada za vode porabljala izključno za namene, določene z ZV-1.

- Predlaga se sprememba ZPKEPS-1 z upoštevanjem, definicije izrazov vodni objekt in naprava ter vodna infrastruktura iz ZV-1 ter podzakonskih aktov (Pravilnik o določitvi vodne infrastrukture (Uradni list RS, št. 46/2005)). Potrebno je ločiti ali gre pri pojmu objekti vodne infrastrukture, namenjeni posebni rabi, za vodne objekte namenjene urejanju ali posebni rabi voda. Potrebno je opredeliti ali gre pri objektih vodne infrastrukture ter pri objektih vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju sploh za vodno infrastrukturo, kot je definirana v ZV-1. Treba je razjasniti ali gre pri objektih vodne infrastrukture iz ZPKEPS-1 morda za poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, kjer varstvo pred škodljivim delovanjem voda presega obseg varstva, ki ga zagotavljata država ali lokalna skupnost (49. člen ZV-1) ali gre za uporabo vodne infrastrukture za druge namene (48. člen ZV-1) ali za vodni objekt ali napravo, namenjeno posebni rabi (50. člen ZV-1). Predlaga se tudi sprememba ZPKEPS-1 z upoštevanjem, da povzroča pojem objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju nejasnosti glede vzroka in virov financiranja gradnje te infrastrukture in zato ni primeren.
- Glede na to, da je iz Sklada za vode možno financirati le vodne objekte, ki se uvrščajo med vodno infrastrukturo, ter glede na to, da iz definicij pojmov »objekti vodne infrastrukture« ter »objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju« ni jasno ali gre za vodno infrastrukturo ali za vodne objekte, namenjene posebni rabi, se predlaga sprememba ZPKEPS-1 tako, da financiranje vodnih objektov, namenjenih posebni rabi vodnega ali morskega dobra iz dajatev za obremenjevanje voda (iz Sklada za vode) ne bo več mogoče.
- Zaradi nejasnosti definicij pojmov »objekti vodne infrastrukture« ter »objekti vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju«, konkudent ne more biti v celoti odgovoren za vzdrževanje objektov vodne infrastrukture. Če gre pri vodni infrastrukturi iz 2. člena ZPKEPS-1 (objekti vodne infrastrukture namenjeni posebni rabi na območju koncesije) za uporabo vodne infrastrukture v druge namene, je skladno z ZV-1 potrebno skleniti pogodbo in urediti razmerja glede medsebojnih pravic in obveznosti, rabe in vzdrževanja vodne infrastrukture. V primeru, ko gre pri vodni infrastrukturi iz 2. člena ZPKEPS-1 za poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, je koncesionar dolžan vzdrževati objekte na lastne stroške. Enako tudi, ko gre za vodne objekte, ki so namenjeni posebni rabi. Tako za vzdrževanje objektov vodne infrastrukture ne more biti v celoti odgovoren konkudent. Skladno s tem je potrebno spremeniti 8. člen ZPKEPS-1.
- Predlaga se sprememba ZPKEPS-1 na način, da stroške zaradi potrebne zgraditve, odstranitve ali rekonstrukcije infrastrukture, ki nastanejo zaradi zgraditve objektov in naprav za potrebe izvajanja koncesije, lokalni skupnosti ali drugemu lastniku lokalne infrastrukture in državi kot lastniku državne in vodne infrastrukture krije koncesionar.
- Predlaga se, da se Evropsko Komisijo zaprosi za presojo ali gre v primeru financiranja glede na ZPKEPS-1 za državno pomoč.

Predlagane spremembe Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe urejanje voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Uradni list RS, št. 22/2004, 125/2004)

- Predlaga se spremembe Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe urejanje voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Uradni

list RS, št. 22/2004, 125/2004) z upoštevanjem predpisanih gospodarskih javnih služb na področju voda skladno z ZV-1.

- Uredbo o načinu izvajanja gospodarske javne službe urejanje voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Uradni list RS, št. 22/2004, 125/2004) se spremeni na način, da se iz Sklada za vode financirajo le ukrepi, ki so skladni s 162. členom ZV-1.

Predlagane spremembe Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola:

- Predlaga se, da se pri spreminjanju Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola upošteva, da se uredi možnost sofinanciranja gradnje akumulacijskega bazena s strani koncudenta le v višini stroškov stroškovno najbolj učinkovitega načina zmanjševanja poplavne ogroženosti. Upošteva se tudi 49. člen ZV-1.

Predlogi za porabo sredstev Sklada za vode:

- Iz Sklada za vode se financira projekte skladno s prioritetami. Prioritete se nanašajo na cilje upravljanja voda iz ZV-1 in so podrobneje opredeljene z nacionalnim programom upravljanja z vodami ter z ostalimi sprejetimi dokumenti upravljanja voda.
- Predlaga se, da se prioritete za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda določi z upoštevanjem območij pomembnega vpliva poplav, ki so bila sprejeta s sklepom Vlade RS št. 35500-1/2013/5 dne 14.2.2013. Dodatni kriterij pri določanju prioritet med območji pomembnega vpliva poplav je lahko število prebivalcev na posameznem območju. Kriterij bi morda lahko predstavljala tudi višina škod ob preteklih dogodkih na posameznem območju. Ko bo pripravljena enotna metodologija, se kot kriterij pri določanju prioritet uporabi pričakovana letna škoda zaradi poplav.
- Osnova za prioritete za doseganje dobrega stanja voda oziroma dobrega potenciala in drugih, z vodami povezanih ekosistemov, za ohranjanje in uravnavanje vodnih količin in za spodbujanje trajnostne rabe voda, ki omogoča različne vrste rabe voda ob upoštevanju dolgoročnega varstva razpoložljivih vodnih virov in njihove kakovosti je Program ukrepov Načrta upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2011 - 2015, ki je bil sprejet s sklepom Vlade RS št. 35500-4/2011/5 z dne 28. 7. 2011. Po letu 2015, ko bo pripravljen Program ukrepov Načrta upravljanja z morskim okoljem, bo tudi ta program lahko služil kot osnova za določanje prioritet financiranja projektov iz Sklada za vode.
- V prihodnosti bo potrebno izbrati stroškovno najbolj učinkovite možnosti doseganja ciljev upravljanja voda. Predlaga se, da se iz Sklada za vode financira le stroškovno najbolj učinkovite projekte.
- Predlaga se tudi redno merjenje učinkovitosti ukrepov, ki so bili financirani iz Sklada za vode. Izbere se kazalce, ki prikažejo učinek izvedenega ukrepa glede na postavljene cilje.
- Iz Sklada za vode se ne financira projektov, ki škodljivo vplivajo na doseganje drugih ciljev ZV-1.
- Predlaga se, da se iz Sklada za vode ne financira objektov in naprav, namenjenih posebni rabi (vsaj toliko časa, dokler se pomanjkanje sredstev za izvedbo ukrepov upravljanja voda odraža na visokih škodah zaradi poplav v slovenskem gospodarstvu in družbi). Izjema so objekti iz medobčinskih ali regionalnih projektov za zagotavljanje javne oskrbe s pitno vodo.

- Poleg tega je potrebno zagotoviti tudi zadostne kadrovske kapacitete za porabo evropskih sredstev in sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda, za izvedbo ukrepov upravljanja voda.

Pomembno je, da se s plačili dajatev za obremenjevanje voda financira tista infrastruktura, ki je potrebna za doseganje ciljev upravljanja voda in ne infrastruktura, namenjena posebni rabi, ki služi izpolnjevanju ciljev drugih zakonov.

Za upravljanje voda je potrebno zagotoviti finančna sredstva, brez tega ciljev ni mogoče doseči. Pomanjkanje finančnih sredstev za upravljanje voda se ne odraža le na visokih škodah zaradi poplav, ampak ima lahko tudi širše posledice za celotno gospodarstvo in družbo. Od dobrega stanja voda je odvisno mnogo gospodarskih dejavnosti, predvsem pa je doseganje ciljev upravljanja voda pomembno za zdravje in kakovost življenja državljanov RS.

9 UPORABLJENA LITERATURA

- AJPES. (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve). (2013a). Podatki iz letnih poročil gospodarskih družb za leti 2010 in 2011. Dostopno z: <http://www.ajpes.si/jolp/> [19.02.2013 in 10.12.2013]
- AJPES. (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve). (2013b) POJASNILA ZA GOSPODARSKE DRUŽBE, ZADRUGE IN PODJETNIKE. Dostopno z: http://www.ajpes.si/fipo/Pojasnila_za_gd_2006.asp [10.12.2013]
- ARSO. (2009). Podatki o obračunanih koncesijah za leto 2009. Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana.
- ARSO. (2010a). Podatki o obračunu okoljske dajatve za leto 2009. Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana. Posredovala ga. Dolenc, 22.12.2010
- ARSO. (2010b). Podatki o obračunu koncesij za leto 2009. Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana. Posredovala ga. Rogelj, 17.12.2010
- ARSO. (2010c). Podatki o obračunu vodnih povračil za leto 2009. Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana. Posredovala ga. Rogelj, 17.12.2010
- ARSO. (2013a). Podatki o obračunu koncesnin za obdobje 2009-2012. Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana. Podatke je posredovala ga. Brigita Rogelj dne 16.4.2013.
- ARSO. (2013b). Podatki o plačilu vodnih povračil za obdobje 2009-2012. Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana. Podatke je posredovala ga. Brigita Rogelj dne 16.4.2013.
- CHAVE, P. (2001). The EU Water Framework Directive, An introduction. London, UK, IWA Publishing.
- Common implementation strategy for the water framework directive (2000/60/EC). (2003). Guidance Document No. 1. Economics and the environment, European Communities, 270. str.
- CURS. (2012). Podatki o plačilu okoljske dajatve za obdobje 2010-2011. Carinska uprava Republike Slovenije, Ljubljana.
- ČARF M. et al. (2012). Vpliv kaljenja reke Drave na ribe in ribolov. Zbornik referatov/23. Mišičev vodarski dan 2012, str. 135-142
- Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike
- Direktiva 2007/60/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 23. Oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti
- ĐUROVIĆ B. (2012). Določitev in razvrstitev poplavno ogroženih območij v Sloveniji, Povzetek metode dela in rezultatov. IzVRS. 103 str.
- EK. (2013). Spletne strani Evropske Komisije. Dostopno z: http://ec.europa.eu/competition/consumers/government_aid_sl.html [22.2.2013]
- Energetski zakon (EZ) (Uradni list RS, št. 79/1999, 8/2000 - popr., 52/2002 - ZJA, 110/2002 - ZGO-1, 50/2003 - Odl. US, 51/2004, 118/2006, 9/2007 - popr., 70/2008, 22/2010, 37/2011 - Odl. US, 10/2012, 94/2012)
- Ferčič, A. (2013). Gradivo »Predstavitev veljavnih pravil Evropske komisije iz »novega Almunia-svežnja« o dopustnem financiranju gospodarskih javnih služb«, Seminar S-08 Oblike državnih pomoči pri izvajanju javnih gospodarskih služb na ravni države in občin, Ljubljana, 23.5.2013
- GLOBEVNIK, L. (2012). Škode zaradi poplav v Sloveniji v obdobju 2007-2010. Slovenski vodar, 25

- IzVRS. (2013). Vmesno poročilo o oceni stroškov upravljanja voda-DELOVNA VERZIJA, november 2013, Naloga: I/1/1/4.1 Zagotovitev popolnega povračila okoljskih stroškov in stroškov vode kot naravnega vira (3ED) - delno poročilo
- JAKOVAC, D. (2006). Nadzor nad izvrševanjem finančnega načrta neposrednega proračunskega uporabnika – Ministrstva za notranje zadeve, diplomsko delo. Univerza v Ljubljani Ekonomska fakulteta, 48 str.
- KOLMAN G., MIKUŠ M., POVŽ M., (2010). Ribji prehodi na hidroenergetskih pregradah v Sloveniji. Varstvo narave, 24 (2010) 85–96
- KOREN S. Kako upravljati z vodno infrastrukturo. (2009). Dostopno z: <http://www.arso.gov.si/podnebne%20spremembe/projekti/Kako%20upravljati%20z%20vodno%20infrastrukturo.pdf>. [06.12.2012]
- Mnenje Vlade Republike Slovenije o predlogu Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save. (27.09.2011). Dostopno z: <http://imss.dz-rs.si/imis/2ed8ea42d3d58e50738c.pdf>. [05.11.2012]
- MKO. (2011a). Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2009-2015
- MKO. (2011b). Program ukrepov upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2009-2015
- MKO. (2011c). Predhodna ocena poplavne ogroženosti Republike Slovenije. 97. str. Dostopno z: http://www.arhiv.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/okolje/pdf/vode/predhodna_ocena_poplavne_ogrozenosti.pdf. [06.12.2012]
- MKO. (2012a). Spletna stran MKO. Dostopno z: http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/voda/ [19.9.2012]
- MKO. (2012b). 2. Rebalans programa vodnega sklada za leto 2011, program vodnega sklada za leto 2012 in plan vodnega sklada za leto 2013 na proračunski postavki 3017 Vodni sklad. Posredoval g. Prešeren, dne: 19.12.2012
- MKO.(2012c) Podatki o popisani škodi za poplave septembra 2010. Izpis iz sistema AJDA, ki ga je za Sektor za opravo posledic naravnih nesreč, MKO pripravila URSZR, posredoval g. Rupnik, dne 9.10.2012
- MKO. (2013a). Povzetek Poročila o določitvi območij pomembnega vpliva poplav v Republiki Sloveniji in spremljanju aktivnosti obvladovanja poplavne ogroženosti na območjih pomembnega vpliva poplav. 28 str. Dostopno z: [http://www2.gov.si/upv/vladnagradaiva-12.nsf/18a6b9887c33a0bdc12570e50034eb54/5d28300cc594f01cc1257b0400568c69/\\$FILE/Priloga_porocilo.pdf](http://www2.gov.si/upv/vladnagradaiva-12.nsf/18a6b9887c33a0bdc12570e50034eb54/5d28300cc594f01cc1257b0400568c69/$FILE/Priloga_porocilo.pdf) [18.2.2013]
- MKO. (2013b). Podatki o prilih v Vodni sklad 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, Stanje na dan 31.12.2012. Posredoval T. Prešeren, dne 20.2.2013
- MKO. (2013c). 3. Rebalans programa vodnega sklada za leto 2012 in plan vodnega sklada za leto 2013 na proračunski postavki 3017 Vodni sklad. Posredoval g. Prešeren, dne: 19.2.2013
- MKO. (2013d). Program vodnega sklada za leto 2013 in plan vodnega sklada za leto 2014 na proračunski postavki 301710 Vodni sklad. Posredoval g. Globokar, dne: 28.11.2013
- MKO. (2013e). Podatki o realizaciji po glavnih sklopih Programa vodnega sklada v letih 2004 – 2012. Posredoval g. Prešeren, dne: 3.7.2013
- MKO. (2013f). 2. Rebalans programa vodnega sklada za leto 2013 in plan vodnega sklada za leto 2014 na proračunski postavki 301710 Vodni sklad. Posredoval g. Globokar, dne: 28.11.2013

- MOP. (2011). Podatki: Tabela Prilivov v vodni sklad. Stanje na dan 31.12.2010. Posredovala ga. Rejc Saje, dne 9.4.2011
- Osnutek Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola in obrazložitev osnutka. (8.1.2013). Št. zadeve 007-461/2012
- Osnutek Uredbe o načinu in pogojih izvajanja javnih služb na območju koncesije in na vplivnem območju koncesije za energetska izkoriščanje vodnega potenciala Spodnje Save, spletne strani MKO, 22.2.2013
- POPA B. et al. (2011). SEE Hydro power. D5.1 Handbook addressed to decision makers & public administrations with recommendations to improve shp concession practices in SEE countries.
- Porevizijsko poročilo. (2008). Popravljalni ukrepi Ministrstva za okolje in prostor. Računsko sodišče Republike Slovenije. 25 str.
- Porevizijsko poročilo. (2009). Popravljalni ukrepi pri reviziji predloga zaključnega računa Republike Slovenije za leto 2009. Računsko sodišče Republike Slovenije. 49 str.
- Porevizijsko poročilo. (2010). Popravljalni ukrepi glede koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save. Računsko sodišče Republike Slovenije. Ljubljana. 9 str.
- Porevizijsko poročilo. (2010). Popravljalni ukrepi pri reviziji predloga zaključnega računa Republike Slovenije za leto 2010. Računsko sodišče Republike Slovenije. Ljubljana. 25 str.
- Porevizijsko poročilo. (2012). Popravljalni ukrepi za zagotavljanje in izvajanje gospodarske javne službe urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja spodnje Save. Računsko sodišče Republike Slovenije. Ljubljana. 9 str.
- Porevizijsko poročilo. (2013). Popravljalni ukrepi pri izvajanju Zakona o vodah. Računsko sodišče Republike Slovenije. Ljubljana. 61 str.
- POSAVEC, T. (2007). Javna naročila na primeru Zdravstvenega doma Ljubljana, diplomsko delo. Univerza v Ljubljani Ekonomska fakulteta, 45 str.
- Pravilnik o določitvi vodne infrastrukture (Uradni list RS, št. 46/2005)
- Predlog uredbe o evropskih skladih. (2013). Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, ki jih zajema splošni strateški okvir, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 z dne 22.4.2013
- Poročilo Republike Slovenije o izvajanju Odločbe Komisije z dne 28. novembra 2005 o uporabi člena 86(2) Pogodbe ES za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljene nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena. (2005). Dostopno z: http://ec.europa.eu/competition/consultations/2010_sgei/si_sl.pdf. [06.12.2012]
- Predlog sklepa Vlade RS št. 844-3/2009 o oceni škode zaradi neurja z deževjem v Sloveniji 9. in 10. julija 2009 z dne 19.8.2009
- Predlog sklepa Vlade RS št. 01405-14/2012 o aneksu št. 5 h koncesijski pogodbi za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save z dne 1.10.2012. (2012). Dostopno z: <http://www2.gov.si/upv/vladnagrada-12.nsf/WEB7?OpenView> [13.11.2012]
- Program odprave posledic neposredne škode na stvareh zaradi posledic neurja z močnim vetrom in točo 3. in 6. avgusta 2010

- RACMAN D., KODRE N., PETELIN Š., DODIČ J., KREGAR M., JANEŽIČ M. (2011). Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja in program ukrepov upravljanja voda. Politika upravljanja voda. Zbornik referatov/Mišičev vodarski dan 2011, Maribor. 14 str.
- Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005-2012 (Uradni list RS, št. 2/2006)
- Revizijsko poročilo. (2008). Izvajanje zakona o vodah. Računsko sodišče Republike Slovenije. 53 str.
- Revizijsko poročilo. (2009). Revizija predloga zaključnega računa Republike Slovenije za leto 2009. Računsko sodišče Republike Slovenije. 157 str.
- Revizijsko poročilo. (2010a). Predlog zaključnega računa proračuna Republike Slovenije za leto 2010. Računsko sodišče Republike Slovenije. Ljubljana. 221 str.
- Revizijsko poročilo. (2010b). Koncesijska dajatev in vodno povračilo za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save. Ljubljana. 35 str.
- Revizijsko poročilo. (2011). Gospodarska javna služba urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja spodnje Save. Računsko sodišče Republike Slovenije. Ljubljana. 85 str
- Revizijsko poročilo. (2012). Učinkovitost priprave proračunov Republike Slovenije za leti 2011 in 2012. Računsko sodišče Republike Slovenije. Ljubljana. 129 str.
- Revizijsko poročilo. (2013). Izvajanje Zakona o vodah. Računsko sodišče Republike Slovenije. Ljubljana. 109 str.
- Sestanek MKO. (2012b). 19.11.2012
- Sklep Vlade RS št. 84400-3/2007/10 z dne 15.11.2007
- Sklep Vlade RS št. 84400-3/2007/14 z dne 10.1.2008
- Sklep Vlade RS št. 84400-1/2010/3 z dne 15.4.2010
- Sklep Vlade RS št. 84400-7/2010/3 z dne 25.11.2010
- Sklep Vlade RS št. 84400-8/2010/3 z dne 18.11.2010 s prilogami
- Sklep Vlade RS št. 41008-2/2011/3 z dne 3.2.2011
- Sklep Vlade RS št. 35500-4/2011/5 z dne 28.7.2011
- Sklep Vlade RS št. 00719-60/2011/5 z dne 15.12.2011
- Sklep Vlade RS št. 84400-4/2012/16 z dne 20.12.2012
- Sklep Vlade RS št. 41000-2/2013/3 z dne 5.3.2013
- Sklep Vlade RS št. 35500-1/2013/5 z dne 14.2.2013
- Sklep Ustavnega sodišča. (2012). Dostopno z: <http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/DDEF6EC7E1D4C1B5C12579DD003F8B93/> [12.11.2012]
- Spletna stran GWP. (2012). Dostopno z: <http://www.gwp.org/gwp-in-action/News-and-Activities/Linking-Good-Water-Governance-And-Financing/> [08.10.2012]
- 33. Seja vlade. (2012). Dostopno z http://www.vlada.si/si/medijsko_sredisce/sporocila_za_javnost/sporocilo_za_javnost/article/33_redna_seja_vlade_rs_35067/ [12.11.2012]
- SURS. (2013). Upravno-teritorialna razdelitev. Dostopno z: http://www.stat.si/tema_splosno_upravno_karte.asp [18.2.2013]
- Uredba o energetske infrastrukturi (Uradni list RS, št. 62/2003, 88/2003, 75/2010, 53/2011)
- Uredba o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delu vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadolega (Uradni list RS, št. 121/2004, 83/2006, 76/2011, 20/2013)
- Uredba o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delu vodnega telesa reke Mure od Sladkega Vrha do Veržeja (Uradni list RS, št. 120/2005)

- Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda (Uradni list RS, št. 123/2004)
- Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda (Uradni list RS, št. 80/2012)
- Uredba o načrtu upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 61/2011, Uradni list RS, št. 49/2012)
- Uredba o načinu izvajanja gospodarske javne službe urejanje voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Uradni list RS, št. 22/2004, 125/2004)
- URSZR. (2013). Aplikacija AJDA. [18.2.2013]
- Zakon o financiranju občin (ZFO-1) (Uradni list RS, št. 123/06, 101/07, Odl. US: U-I-24/07-66, 57/08, 94/2010-ZIU, 36/2011, 40/2012-ZUJF, 104/2012 - ZIPRS1314)
- Zakon o gospodarskih javnih službah (ZGJS) Uradni list RS, št. 32/1993, 30/1998 - ZZLPPO, 127/2006 - ZJZP, 38/2010 - ZUKN, 57/2011 Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2011 in 2012 /ZIPRS1112/ (Uradni list RS, št. 96/2010, Uradni list RS, št. 4/2011, 45/2011 Odl.US: U-I-1/11-15, 22/2012-ZUKN-C, 37/2012)
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2008 in 2009 (ZIPRS0809). Uradni list RS, št. 114/2007, 58/2008, 58/2008 - ZZdrS-E, 109/2008 - ZJF-D, 26/2009, 31/2009 - popr., 59/2009, 96/2009 Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti /ZPFOLERD-1/ (Uradni list RS, št. 33/2011)
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2010 in 2011 (ZIPRS1011). Uradni list RS, št. 99/2009, 29/2010, 56/2010, 96/2010 - ZIPRS1112
- Zakon o vodah (ZV-1) (Uradni list RS, št. 67/2002, 110/2002-ZGO-1, 2/2004-ZZdrI-A, 41/2004-ZVO-1, 57/2008, 57/2012)
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2011 in 2012 (ZIPRS1112). (Uradni list RS, št. 96/2010, 4/2011, 88/2011, 22/2012 - ZUKN-C, 37/2012)
- Zakon o javnih financah (ZJF). (Uradni list RS, št. 79/1999, 124/2000, 79/2001, 30/2002, 110/2002 - ZDT-B, 56/2002 - ZJU, 127/2006 - ZJZP, 14/2007 - ZSPDPO, 109/2008, 49/2009, 38/2010 - ZUKN, 107/2010, 110/2011 - ZDIU12)
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (ZIPRS1314). Uradni list RS, št. 104/2012 Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save (ZPKEPS-1) (Uradni list RS, št. 87/2011)
- Zakon o varstvu okolja /ZVO-1/. (Uradni list RS, št. 41/2004, Uradni list RS, št. 17/2006, 20/2006, 28/2006 Skl.US: U-I-51/06-5, 39/2006-UPB1, 49/2006-ZMetD, 66/2006 Odl.US: U-I-51/06-10, 112/2006 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/2007-ZPNačrt, 57/2008-ZFO-1A, 70/2008, 108/2009, 108/2009-ZPNačrt-A, 48/2012, 57/2012)
- Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (ZPKEPS-1). (Uradni list RS, št. 87/2011)
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/2002, 110/2002-ZGO-1, 2/2004-ZZdrI-A, 41/2004-ZVO-1, 57/2008, 57/2012)
- Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 128/2006, Uradni list Evropske unije, št. 317/2007, Uradni list RS, št. 16/2008, 34/2008, Uradni list Evropske unije, št. 314/2009, Uradni list RS, št. 19/2010, 18/2011, 43/2012 - Odl. US, 90/2012 - ZJNPOV, 90/2012)
- Žitnik M. et. al. (2011). Okolje, energetika in transport v številkah. Dostopno z: <http://www.stat.si/publikacije/pub.asp> / [13.11.2012]

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz
plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

10 PRILOGE

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

PRILOGA I

Ukrep 4 ED iz PU NUV

4ED ukrep.pdf

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz
plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

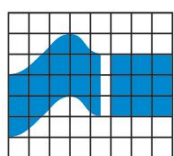

PRILOGA II

Elektronsko sporočilo za MKO z dne 1.10.2012

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

**INŠTITUT
ZA VODE
REPUBLIKE
SLOVENIJE**

*Institute
for Water of
the Republic
of Slovenia*

*Hajdrihova 28c
1000 Ljubljana
Slovenija
www.izvors.si*

*Telefon / Phone: +386 1 47 75 300
Telefaks / Fax: +386 1 42 64 162
Telefaks / Fax: +386 1 47 75 343
E-pošta / E-mail: info@izvors.si*

Za go. Avčin Tržan,

kot smo izvedeli na 2. problemski konferenci komunalnega gospodarstva (27.-28.9.2012), se s spremembo Zakona o financiranju občin predvideva podrobnejša opredelitev namenskosti okoljskih dajatev za odlaganje odpadkov.

Podobno tudi ukrep 4ED »Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil za okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, iz plačil vodnih povračil in iz plačil koncesij za rabo vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin (občinski in državni del sredstev)« iz Programa ukrepov Načrta upravljanja voda predvideva spremembo Zakona o financiranju občin do 22.12.2012.

Skladno z ukrepom 4ED se predvideva sprememba 7. člena Zakona o financiranju občin (ZFO-1) (Uradni list RS, št. 123/06, 101/07, Odl. US: U-I-24/07-66, 57/08, 94/2010-ZIU, 36/2011, 40/2012-ZUJF) na način, da se sredstva, zbrana z okoljsko dajatvijo za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, porabljajo izključno za izvajanje temeljnih ukrepov iz NUV, skladno z Operativnim programom odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. Tako sredstev, zbranih z okoljsko dajatvijo za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, ne bo več mogoče porabljati za ukrepe, ki se nanašajo na gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo, zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov in urejanje in čiščenje javnih površin. Neporabljena sredstva se prenesejo v naslednje leto.

Izvedba ukrepa 4ED zajema tudi spremembo Zakona o financiranju občin (ZFO-1) (Uradni list RS, št. 123/06, 101/07, Odl. US: U-I-24/07-66, 57/08, 94/2010-ZIU, 36/2011, 40/2012-ZUJF), na način, da bo v zakonu opredeljena namenska poraba občinskih sredstev, zbranih s plačili za vodne pravice (koncesijske dajatve) za financiranje ukrepov, ki omogočajo doseganje ciljev upravljanja z vodami skladno z Zakonom o vodah v posamezni občini. Neporabljena sredstva se prenesejo v naslednje leto.

Zagotavljanje namenske porabe sredstev, zbranih s plačili dajatev za obremenjevanje voda je osnovni pogoj za doseganje ciljev upravljanja voda.

Prosimo vas, da pri spremembah Zakona o financiranju občin upoštevate tudi zahteve ukrepa 4ED iz Programa ukrepov Načrta upravljanja voda. Če bi potrebovali še dodatne strokovne podlage ali podporo, nas prosim, obvestite.

Pripravila: Špela Petelin

Ljubljana, 1.10.2012

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

PRILOGA III

Elektronsko sporočilo za MKO z dne 8.8.2012

Zadeva: proračun za leto 2013 in 2014
Od: Špela Petelin <spela.petelin@izvrs.si>
Datum: 8.8.2012 15:16
Za: darja.stanic@gov.si
Kp: Bojana Drev <bojana.drev@izvrs.si>

Pozdravljeni,

zasledila sem, da je v pripravi predlog proračuna za leto 2013 in 2014.

Pri sprejemanju Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 bo treba paziti na upoštevanje določil ukrepa 4ED iz NUV skladno z Uredbo o načrtu upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja (Ur.l. RS, št. 61/2011, 49/2012).

Skladno z ukrepom 4ED »Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil za okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, iz plačil vodnih povračil in iz plačil koncesij za rabo vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin (občinski in državni del sredstev)« je treba zagotoviti, da se vsa sredstva, zbrana s plačili za vodne pravice, ki pripadajo državi, vsa sredstva, zbrana z vodnimi povračili, in vsa sredstva od prodaje vodnih zemljišč ter plačil za ustanovljene stvarne služnosti ali stavbne pravice namenijo nalogam Sklada za vode, skladno z 162. členom Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08).

V preteklosti se je v Skladu za vode zbiral večji del, ne pa vsa sredstva, zbrana s plačili za vodne pravice, ki pripadajo državi, in sredstva, zbrana z vodnimi povračili. Leta 2007 približno 5,3 milijonov EUR zbranih sredstev ni šlo v Sklad za vode, ampak v Integralni proračun Republike Slovenije. Priporočljivo bi bilo, da bi se vsa sredstva, zbrana s plačili za vodne pravice, ki pripadajo državi, in vsa sredstva, zbrana z vodnimi povračili, namenila nalogam Sklada za vode, skladno z 162. členom Zakona o vodah. (Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2009 - 2015).

Lep pozdrav

Špela Petelin

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

PRILOGA IV

Elektronsko sporočilo za MKO z dne 22.10.2012

Datum: Thu, 22 Nov 2012 09:00:03 +0100

Od: Špela Petelin <spela.petelin@izvrs.si>

Za: darja.stanic@gov.si

Pozdravljeni,

Bojana je našla osnutek ZIPRS za 2013 2014:
(<http://imss.dz-rs.si/imis/605e19cde6fad1d5cd32.pdf>)

Ta osnutek predvideva, da se del neporabljenih sredstev Sklada za vode ob koncu leta prenese v integralni proračun.

To ponovno pomeni, da vsa plačila dajatev za obremenjevanje voda ne bodo v celoti namensko porabljena.

Ali je še vseeno kakšna možnost spremembe zakona?

Revizijsko poročilo Računskega sodišča (Predlog zaključnega računa proračuna Republike Slovenije za leto 2009) je prerazporeditev virov vodnega sklada v integralni proračun označilo kot prerazporeditev, ki je v nasprotju z Zakonom o vodah. Pri čemer gre za porabo proračunskih sredstev v neskladju z namenom, opredeljenim v Zakonu o vodah.

"Glede na določila ZV-1 bi se morali oblikovati viri vodnega sklada v znesku 31.347.182 evrov, kar pomeni, da se je v integralni proračun, v nasprotju z določili ZV-1, prerazporedilo za 6.331.086 evrov namenskih sredstev vodnega

sklada. Navedeni znesek pomeni uporabo proračunskih sredstev v neskladju z namenom, opredeljenim v

ZV-1." (Revizijsko poročilo Računskega sodišča (Predlog zaključnega računa proračuna Republike Slovenije za leto 2009))

lp

Bojana in Špela

Besedilo Predloga Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 10.10.2012 [V - Vlada]

Evidenčni podatki

Naslov: Besedilo Predloga Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014

Naslov zadeve: Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014

EPA: 694 - VI

Datum dokumenta: 10.10.2012

Avtor: Vlada

Naslovnik: Predsednik Državnega zbora

v 14. členu (namenski prihodki proračuna)

dodatni postavki (2) in (3) opredeljujeta prenos sredstev iz točke 9 v proračun.

14. člen

(namenski prihodki proračuna)

(1) Namenski prihodki proračuna za leti 2013 in 2014 so poleg prihodkov, določenih v prvem stavku prvega odstavka 43. in prvega odstavka 80. člena ZJF, tudi:

1. predpristopne pomoči, popristopne pomoči in sredstva za preneseno izvrševanje nalog, ki se uporabijo za namene, dogovorjene med vlado in EK, in na način, določen s predpisom ministra pristojnega za finance;
 2. prihodki obresti na sredstva predpristopnih pomoči in popristopnih pomoči se uporabijo za namen in na način, kakor ga določi donator in v skladu s predpisom ministra, pristojnega za finance;
 3. prihodki od obremenitve s stavbno ali služnostno pravico stvarnega premoženja države se uporabijo za nakup, graditev, obnovo, investicijsko in tekoče vzdrževanje nepremičnin v lasti države;
 4. prihodki požarne takse po 59. členu Zakona o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo in 9/11), ki se po merilih, ki jih določi vlada, uporabijo za namene iz navedenega zakona;
 5. prihodki posebnega prispevka iz 6. člena Zakona o popotresni obnovi objektov in spodbujanju razvoja v Posočju (Uradni list RS, št. 26/05 – uradno prečiščeno besedilo in 114/06 – ZUE; v nadaljnjem besedilu: ZPOOSRP), ki se v skladu z vladnimi programi uporabijo za namene, določene v navedenem zakonu;
 6. prihodki vplačanih tiskovin, ki jih stranke v upravnem postopku vplačajo pri upravnih enotah ter ministrstvih, pristojnih za notranje in zunanje zadeve, in ki jih upravne enote in ministrstvo, pristojno za notranje oziroma zunanje zadeve, uporabijo za plačilo obveznosti dobaviteljem zaračunljivih tiskovin;
 7. prihodki, ki jih lastniki oziroma uporabniki kmetijskih zemljišč po 95. členu Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo in 58/12) vplačujejo v proračun Republike Slovenije in ki se do višine pravic porabe, predvidenih v finančnem načrtu ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, v sprejetem proračunu uporabijo za namene, določene v navedenem zakonu;
 8. prihodki po 3.h členu Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo in 58/12) se do višine pravic porabe, predvidenih v finančnem načrtu ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, v sprejetem proračunu uporabijo za namene, določene v navedenem zakonu;
 9. prihodki po 162. členu Zakonu o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02 – ZGO-1, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08 in 57/12), ki se uporabijo za namene, določene v navedenem zakonu;
 10. prihodki po Zakonu o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami (Uradni list RS, št. 41/09), ki se do višine pravic porabe, predvidenih v finančnem načrtu ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, v sprejetem proračunu uporabijo za namene, določene v navedenem zakonu;
 11. prihodki letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu in prihodki koncesijske dajatve Luke Koper, d.d., ki pripadajo proračunu Republike Slovenije, ki se uporabijo za izvedbo investicij in vzdrževanj v javno prometno infrastrukturo;
 12. prihodki po 15.d členu Zakona o železniškem prometu (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo), ki se uporabijo za namene, določene v navedenem zakonu;
 13. prihodki po prvem odstavku 142. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 24/12, 30/12 in 40/12 – ZUJF), ki se uporabijo za namene določene v navedenem členu navedenega zakona;
 14. prihodki obveznega prispevka za promocijo iz 9. člena Zakona o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (Uradni list RS, št. 26/11 in 57/12), ki se v višini 50 odstotkov prihodkov uporabijo za namene določene v navedenem zakonu;
 15. polovica prihodkov, ustvarjenih s prodajo emisijskih kuponov na javni dražbi skladno z 126.d. členom Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odločba US, 33/07 ZPNačrt 57/08 – ZFO 1A, 70/08 in 108/09), ki se uporabijo za namene določene v 126. e. členu navedenega zakona.
- (2) Ne glede na 44. člen ZJF se namenska sredstva iz 3. do 15. točke prejšnjega odstavka, ki niso bila porabljena v letu 2012 in 2013, prenesejo v proračun za leto 2013 do višine 3/12 v preteklem letu natečenih prihodkov, v proračun za leto 2014 pa v višini 2/12 v letu 2013 natečenih prihodkov.
- (3) Ne glede na 44. člen ZJF in prejšnji odstavek lahko vlada, najkasneje do 31. marca tekočega leta, na predlog ministrstva, pristojnega za finance določi, da se posamezna namenska sredstva prenesejo v tekoče leto nad 3/12 oziroma 2/12 v preteklem letu natečenih in neporabljenih prihodkov, če to omogočajo javnofinančne razmere.
- (4) Natečeni prihodki iz drugega odstavka tega člena so prilivi preteklega leta na posamezni namenski postavki.

Špela Petelin, univ.dipl.inž.grad.

PRILOGA V

Vodna infrastruktura

Iz 44. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/2002, 110/2002-ZGO-1, 2/2004-ZZdrI-A, 41/2004-ZVO-1, 57/2008, 57/2012) izhaja naslednja definicija za vodni objekt in napravo:

(1) **Vodni objekt in naprava** so:

1. objekt in naprava ali ureditev, namenjena **urejanju voda**, zlasti visokovodni nasip, jez, prag, zadrževalnik, brez zemljišč na območju zadrževalnika, namenjenih občasnemu zadrževanju voda, zbiralnik ipd., ter **izvajanju monitoringa voda** (v nadaljnjem besedilu: **vodna infrastruktura**).

2. objekt in naprava ali ureditev, namenjena **posebni rabi** vodnega ali morskega dobra, zlasti črpališče, jez, odvodni in dovodni kanal ipd., vključno z objektom ali napravo, namenjeno njihovem neposrednemu varstvu pred škodljivim delovanjem voda.

3. drug objekt, naprava ali ureditev, s katerim se ureja vodni režim ali pa se neposredno vpliva nanj.

(2) Za vodno infrastrukturo se, poleg objektov in naprav iz 1. točke prejšnjega odstavka, šteje tudi vodotok, ki je nastal zaradi prestavitve naravnega vodotoka ali njegove ureditve, ali vodni zbiralnik, ki je nastal z zaježitvijo tekočih voda ali zaradi drugega posega v prostor, če je namenjen izvajanju javnih služb po tem zakonu.

(3) Gradnja vodne infrastrukture je v javnem interesu.

(4) Minister podrobneje določi, kaj se šteje za vodno infrastrukturo.

(5) Minister določi vrste in obseg nalog za izvajanje nadzora nad visokimi pregradami.

Pri tem člen 49. Zakona o vodah navaja:

49. člen (poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda)

(1) Pri gradnji vodne infrastrukture, namenjene varstvu pred škodljivim delovanjem voda, lahko kot investitor sodeluje tudi oseba, zainteresirana za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ki presega obseg varstva, in ga zagotavljata država ali lokalna skupnost skladno z določbami tega zakona, če s tem soglaša ministrstvo.

(2) Oseba iz prejšnjega odstavka na vodni infrastrukturi ne more pridobiti lastninske pravice.

(3) Oseba iz prvega odstavka tega člena mora k rednemu in investicijskemu vzdrževanju vodne infrastrukture prispevati sorazmerno s svojim vložkom.

(4) Razmerja med lastnikom ali upravljavcem vodne infrastrukture in osebo iz prvega odstavka tega člena glede medsebojnih pravic in obveznosti in vzdrževanja vodne infrastrukture se uredijo s pogodbo.

Člen 91. Zakona o vodah pa:

91. člen (obseg varstva pred škodljivim delovanjem voda)

(1) Država skrbi za varstvo ljudi, okolja, gospodarskih dejavnosti in kulturne dediščine pred škodljivim delovanjem voda.

(2) Obseg varstva pred škodljivim delovanjem voda in potrebni ukrepi se določijo v načrtih upravljanja z vodami.

(3) Pri določitvi obsega varstva iz prejšnjega odstavka se upoštevajo zlasti:

1. velikost naselja, pomen infrastrukture, kulturne dediščine ali zemljišča,

2. naravne in socialne razmere, na območju, ki ga je treba varovati,
3. potrebni ukrepi za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, vključno z oceno njihove izvedljivosti, višino stroškov ter posledicami za naravno ravnovesje,
4. občutljivost vodnega telesa zaradi možnosti nenadnega onesnaženja.

(4) Varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ki presega obseg varstva iz drugega odstavka tega člena, lahko zagotavlja lokalna skupnost sama ali skupaj z drugimi pravnimi ali fizičnimi osebami, ob soglasju ministrstva.

(5) Ministrstvo lahko soglasje iz prejšnjega odstavka odreče, če bi poseg, ki je potreben za povečanje varstva, bistveno ogrozil vodni režim ali naravno ravnovesje vodnih ali obvodnih ekosistemov ali ogrozil varstvo pred škodljivim delovanjem voda dolvodno.

(6) Če se varstvo iz tretjega odstavka tega člena zagotavlja tako, da se povečajo objekti vodne infrastrukture iz prvega odstavka tega člena, je lastnik vodne infrastrukture lahko samo država, razmerja med državo in drugimi osebami glede upravljanja, obratovanja in vzdrževanja vodne infrastrukture pa se uredijo s pogodbo, pri čemer se upošteva delež vloženih sredstev.

Vodni objekti, naprave ali ureditve, ki se štejejo za vodno infrastrukturo so podrobneje opredeljeni v Pravilniku o določitvi vodne infrastrukture (Uradni list RS, št. 46/2005).

3. člen Pravilnika o določitvi vodne infrastrukture

(1) Status vodne infrastrukture pridobi vodni objekt, če:

- služi izvajanju javnih služb urejanja voda ali drugih nalog upravljanja z vodami, ki jih mora izvajati država, v skladu s predpisi, ki urejajo vode, ali
- služi izvajanju državnega monitoringa voda in
- se načrtuje ter gradi v skladu z drugim odstavkom tega člena.

(2) Vodna infrastruktura se načrtuje in gradi na podlagi:

- usmeritev iz nacionalnega programa upravljanja z vodami,
- usmeritev iz načrtov upravljanja voda,
- sanacijskih in drugih programov, v skladu s predpisi, ki urejajo vode,
- programa ukrepov,
- podrobnejših načrtov upravljanja voda,
- soglasja ministrstva, pristojnega za vode, če gre za poseben način gradnje vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, na podlagi 49. in 91. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02 - ZGO-1, 2/04 - ZZdrI-A in 41/04 - ZVO-1) ali
- projektov, ki so financirani ali sofinancirani iz sredstev mednarodnih organizacij ali Evropske unije, za namen uresničevanja ciljev upravljanja voda.

(3) Za upravičene stroške gradnje vodne infrastrukture, navedene v programih ali projektih iz prejšnjega odstavka, se štejejo tudi stroški izdelave projektne ter upravne dokumentacije in pridobitve zemljišč, potrebnih za gradnjo vodne infrastrukture in izvajanje drugih nalog upravljanja z vodami.

Priloga Pravilnika o določitvi vodne infrastrukture (Uradni list RS, št. 46/2005): Seznam
vrst objektov

PRILOGA Va.pdf

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

PRILOGA VI

Seznam objektov, omrežij in naprav, ki so energetska infrastruktura: Uredba o
energetski infrastrukturi (Uradni list RS, št. 62/2003, 88/2003, 75/2010, 53/2011)

PRILOGA VI.pdf

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

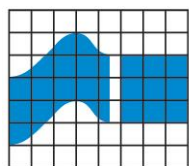

PRILOGA VII

Pripombe na spremembo Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo
električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola z dne
8.3.2013

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

**INŠTITUT
ZA VODE
REPUBLIKE
SLOVENIJE**

*Institute
for Water of
the Republic
of Slovenia*

*Hajdrihova 28c
1000 Ljubljana
Slovenija
www.izvrs.si*

*Telefon / Phone: +386 1 47 75 300
Telefaks / Fax: +386 1 42 64 162
Telefaks / Fax: +386 1 47 75 343
E-pošta / E-mail: info@izvrs.si*

Pripombe na spremembo Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola (Uradni list RS, št. 121/2004, 83/2006, 76/2011) z dne 8.3.2013

Ime Uredbe od o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola ni primerno, saj od Ježice do Suhadola ni samo enega vodnega telesa, ampak jih je več.

Pri šesti alineji 4. člena je najverjetneje prišlo do napake, saj zapis ni razumljiv:

Koncesionar mora zagotoviti:

- ...
- "v času gradnje objektov in naprav za posebno rabo vode, ki je ogrožena zaradi gradnje teh objektov in naprav, in trajanja koncesije za pretok 100-letnih visokih voda"
- ...

V spremembi uredbe Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola (Uradni list RS, št. 121/2004, 83/2006, 76/2011) z dne 8.3.2013 je bil v 2. členu dodan nov pojem: akumulacijski bazen.

V obrazložitvi osnutka je zapisano, da bo na podlagi te spremembe: »v koncesijski pogodbi urejena možnost sofinanciranja gradnje akumulacijskega bazena s strani koncudenta (RS) v primeru ugotovitve, da bi morala država zgraditi objekte za zagotavljanje poplavne varnosti, če ne bi prišlo do gradnje akumulacijskega bazena kot vodnega objekta za posebno rabo vode«. (Osnutek Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delih vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola in obrazložitev osnutka, 2013)

Gradnja akumulacijskega bazena, ki je namenjen posebni rabi vode za proizvodnjo električne energije ni edini način zmanjševanja poplavne ogroženosti. Prav tako gradnja akumulacijskega bazena ni nujno stroškovno najbolj učinkovit način zmanjševanja poplavne ogroženosti.

Zato se predlaga, da se uredi možnost sofinanciranja gradnje akumulacijskega bazena s strani koncudenta le v višini stroškov stroškovno najbolj učinkovitega načina zmanjševanja poplavne ogroženosti.

Pri tem je potrebno upoštevati tudi 48. in 49. člen ZV-1. 48. člen določa, da če se vodna infrastruktura uporablja tudi za druge namene lahko kot investitor sodeluje tudi oseba, ki

jo namerava uporabljati za druge namene. Ta oseba mora prispevati tudi k rednemu in investicijskemu vzdrževanju vodne infrastrukture. 49. člen, določa, da lahko pri gradnji vodne infrastrukture, namenjene varstvu pred škodljivim delovanjem voda, kot investitor sodeluje tudi oseba, zainteresirana za varstvo pred škodljivim delovanjem vod, ki presega obseg varstva. Ta oseba mora prispevati k rednemu in investicijskemu vzdrževanju vodne infrastrukture. V obeh primerih je potrebno s pogodbo urediti pravice in obveznosti uporabe vodne infrastrukture med lastnikom vodne infrastrukture in osebo, ki uporablja vodno infrastrukturo za svoje koristi.

Poleg tega je potrebno upoštevati tudi 50. člen ZV-1, ki predpisuje, da mora imetnik vodne pravice za vodni objekt in napravo, namenjeno posebni rabi na lastne stroške zagotoviti varstvo pred škodljivim delovanjem voda.

Pripravila:
Špela Petelin

Ljubljana, 14.3.2013

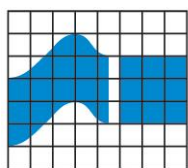

PRILOGA VII

Pripombe na osnutek Uredbe o načinu in pogojih izvajanja javnih služb na
območju koncesije in na vplivnem območju koncesije za energetska izkoriščanje
vodnega potenciala spodnje Save z dne 22.3.2013

Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil dajatev za obremenjevanje voda (4ED)

INŠTITUT
ZA VODE
REPUBLIKE
SLOVENIJE

*Institute
for Water of
the Republic
of Slovenia*

*Hajdrihova 28c
1000 Ljubljana
Slovenija
www.izvrs.si*

*Telefon / Phone: +386 1 47 75 300
Telefaks / Fax: +386 1 42 64 162
Telefaks / Fax: +386 1 47 75 343
E-pošta / E-mail: info@izvrs.si*

Pripombe na osnutek Uredbe o načinu in pogojih izvajanja javnih služb na območju koncesije in na vplivnem območju koncesije za energetska izkoriščanje vodnega potenciala spodnje Save

I. Gospodarska javna služba izvedbe ureditev vodne infrastrukture, objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju na območju koncesije za energetska izkoriščanje vodnega potenciala Spodnje Save, ter državne in lokalne infrastrukture na vplivnem območju te koncesije (v nadaljevanju: javna služba **izvedbe infrastrukture**), kot jo določa 1. člen osnutka Uredbe o načinu in pogojih izvajanja javnih služb na območju koncesije in na vplivnem območju koncesije za energetska izkoriščanje vodnega potenciala spodnje Save (v nadaljevanju: osnutek uredbe) **ni gospodarska javna služba, saj ni določena v zakonu.**

Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/1993, 30/1998 - ZZLPPO, 127/2006 - ZJZP, 38/2010 - ZUKN, 57/2011) (v nadaljevanju ZGJS) opredeljuje gospodarske javne službe na način:

“Z gospodarskimi javnimi službami se zagotavljajo materialne javne dobrine (v nadaljnjem besedilu: javne dobrine) kot proizvodi in storitve, katerih trajno in nemoteno proizvodnjo v javnem interesu zagotavlja Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: republika) oziroma občina ali druga lokalna skupnost (v nadaljnjem besedilu: lokalna skupnost) zaradi zadovoljevanja javnih potreb, **kadar in kolikor jih ni mogoče zagotavljati na trgu.**”

Skladno s 3. členom ZGJS se obvezna **gospodarska javna služba določi z zakonom**, način opravljanja republiške gospodarske javne službe predpiše Vlada Republike Slovenije z uredbo.

Javne službe na področju voda določa Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/2002, 110/2002 - ZGO-1, 2/2004 - ZZdrI-A, 10/2004 - Odl. US, 41/2004 - ZVO-1, 57/2008, 57/2012) (v nadaljevanju ZV-1)²⁶. Glede na 161. člen ZV-1 so gospodarske javne službe urejanja voda:

1. obratovanje in vzdrževanje vodne infrastrukture, namenjene ohranjanju in uravnavanju vodnih količin,
2. obratovanje, vzdrževanje in spremljanje stanja vodne infrastrukture, namenjene varstvu pred škodljivim delovanjem voda,
3. izvedba izrednih ukrepov v času povečane stopnje ogroženosti zaradi škodljivega delovanja voda,
4. vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč,

²⁶ 1. člen ZV-1

5. zagotavljanje vodovarstvenega nadzora.

Način opravljanja gospodarske javne službe urejanja voda je določen v Uredbi o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Uradni list RS, št. 109/2010, 98/2011, 102/2012).

Gospodarska javna služba izvedbe infrastrukture, kot jo določa 1. člen osnutka uredbe **ne spada med gospodarske javne službe na področju voda**, saj kot taka ni opredeljena v ZV-1.

Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (Uradni list RS, št. 87/2011) (v nadaljevanju: ZPKEPS-1) ne more določiti gospodarske javne službe na področju voda, saj to ureja ZV-1. Namen ZPKEPS-1 je določitev pogojev za izvajanje koncesije za izkoriščanje vodnega energetskega potenciala na območju Spodnje Save in pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar pri načrtovanju in izgradnji objektov za izvajanje koncesije in ne določitev javnih služb. V 12. členu ZPKEPS-1 je opredeljeno le, kdo opravlja obveznost koncedenta v zvezi z izvedbo infrastrukture in ne, da se ta obveznost opravlja v obliki javne službe.

V prvem odstavku 2. člena Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe izkoriščanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (Ur.l. RS, št. 22/2004, 125/2004) je ureditev infrastrukture opredeljena kot gospodarska javna služba urejanja voda, kar pa ni skladno s 161. členom ZV-1 in predvsem ni skladno s 3. členom **ZGJS**, ki narekuje, da se obvezna gospodarska javna služba **določi z zakonom** in ne z uredbo.

- II.** Glede na 1. člen ZGJS so javne službe namenjene zadovoljevanju javnih potreb, kadar in kolikor jih ni mogoče zagotavljati na trgu. Pojavlja se vprašanje, **zakaj izvedbe vodne infrastrukture na območju koncesije za energetske izkoriščanje vodnega potenciala Spodnje Save ni mogoče zagotoviti na enak način kot na ostalih delih porečij in povodij po Sloveniji** (prek javnih naročil na trgu).

Ali je način izvedbe infrastrukture preko gospodarske javne službe z agentskimi pogodbami res najbolj gospodaren, učinkovit in uspešen način porabe javnih sredstev za izvedbo vodne infrastrukture? Če je temu res tako, zakaj se vse izvedbe vodne infrastrukture v Republiki Sloveniji ne ureja z agentskimi pogodbami, kot to opredeljuje 8. člen osnutka uredbe?

Provizija do katere je upravičen izvajalec iz drugega odstavka 14. člena osnutka uredbe ni oblikovana glede na višino najboljše ponudbe za izvedbo nalog v postopku javnega naročanja in zato morda ni najbolj gospodaren način porabe javnih sredstev. Na tak način investitor (država) ne preverja konkurenčnih ponudb in nima možnosti izbire, zaradi česar je lahko vprašljivo zagotavljanje načela gospodarnosti. Ali bo pri izvedbi infrastrukture na način, ki je predlagan v osnutku

uredbe prišlo do podobnih težav, kot jih je zaznalo Računsko sodišče v Revizijskem poročilu vzdrževanje avtocest v Republiki Sloveniji v obdobju 2005-2007²⁷.

Uradne osebe so dolžne izbrati tisto storitev, ki je ob izpolnjevanju enakih zahtev kakovosti in uspešnosti cenejša, to pomeni, da se enako kakovostne cilje uspešno in učinkovito doseže z manjšo porabo javnih finančnih sredstev, torej gospodarnejše.²⁸

»Načelo gospodarnosti in učinkovitosti porabe javnih sredstev, nalaga naročniku obveznost, da z izvedbo javnega naročila in izborom ponudbe zagotovi čim bolj racionalno porabo sredstev. Gospodarnost lahko prikažemo kot primerjavo med ciljem in vloženimi sredstvi. Naročnik mora pred odločitvijo o izbiri ponudnika ustrezno definirati svoje potrebe in nato izbrati ekonomsko najbolj smotrno pot za njihovo zadovoljitev. Načelo gospodarnosti pomeni, doseganje danega učinka z najmanjšim obsegom sredstev, načelo učinkovitosti pa učinkovito porabo danih sredstev za doseg kar največjih učinkov.«²⁹

Ali ne bi z upoštevanjem Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 128/2006, Uradni list Evropske unije, št. 317/2007, Uradni list RS, št. 16/2008, 34/2008, Uradni list Evropske unije, št. 314/2009, Uradni list RS, št. 19/2010, 18/2011, 43/2012 - Odl. US, 90/2012 - ZJNPOV, 90/2012) (v nadaljevanju: ZJN-2), namesto upoštevanja cen del in storitev, kot so opredeljene v drugem odstavku 14. člena osnutka uredbe dobili ugodnejše ponudbe za izvedbo vodne infrastrukture?

ZJN-2 opredeljuje upoštevanje temeljnih načel:

6. člen (načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti)

(1) Naročnik mora izvesti javno naročanje tako, da z njim zagotovi gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev in uspešno doseže cilje svojega delovanja, določene skladno s predpisi, ki urejajo porabo proračunskih in drugih javnih sredstev.

7. člen (načelo zagotavljanja konkurence med ponudniki)

(1) Naročnik v postopku javnega naročanja ne sme omejevati konkurence med ponudniki, zlasti ne sme omejevati možnih ponudnikov z izbiro in izvedbo postopka, ki je v nasprotju s

²⁷ Investicijsko vzdrževanje avtocest se financira prek agentske pogodbe. "V agentski pogodbi je določeno nadomestilo DARS za opravljanje naročila v višini 5,49 odstotka od vrednosti dejansko realiziranih del, vendar pa DARS ne poskrbi v zadostni meri za izbiro najugodnejših oziroma najcenejših izvajalcev. Od vrednosti izvedenih del je namreč odvisen njihov prihodek, zato so potrjene vrednosti investicijskih programov lahko previsoko določene; izvajalci tako lahko ponudijo nižjo vrednost del, s tem pa DARS v vsakem primeru pridobiva višji prihodek. Poleg omenjenega fiksnega nadomestila je DARS upravičen še do variabilnega nadomestila, ki je odvisno od izračunane razlike med potrjeno in dejansko vrednostjo investicijskega programa. DARS ne obvladuje tveganj glede potrjenih previsoko določenih vrednosti investicijskih programov, zato je s tem omogočeno, da izvajalci ponudijo nižjo vrednost del, DARS pa v vsakem primeru pridobiva variabilni del iz nagrade za nižjo pogodbeno vrednost." (Revizijsko poročilo Računskega sodišča republike Slovenije o vzdrževanju avtocest v Republiki Sloveniji v obdobju 2005-2007, 2010)

²⁸ Beliš, M. (2009). Javno naročanje v nasprotju s temeljnimi načeli, Načelno mnenje št. 161. Pravna praksa-2009, št. 10

²⁹ Cvikel, Zemljič, 2000, str. 61, v Posavec, T. (2007). Javna naročila na primeru Zdravstvenega doma Ljubljana, Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, 45 str.

tem zakonom, pri izvajanju javnega naročanja pa mora ravnati v skladu s predpisi o varstvu oziroma preprečevanju omejevanja konkurence.

(2) Naročnik ne sme zahtevati od ponudnika, da pri izvedbi naročila zaposli določene podizvajalce, ali da izvede kakšen drug posel, kot na primer izvoz določenega blaga ali storitev, če s posebnim zakonom ali mednarodnim sporazumom ni določeno drugače.

8. člen (načelo transparentnosti javnega naročanja)

(1) Ponudnik mora biti izbran na pregleden način in po predpisanem postopku.

(2) Postopki naročanja po tem zakonu so javni, kar se zagotavlja z brezplačnimi objavami javnih naročil glede na vrednosti iz 12. člena tega zakona tako v Uradnem listu Evropske unije kot tudi na portalu javnih naročil.

9. člen (načelo enakopravne obravnave ponudnikov)

(1) Naročnik mora zagotoviti, da med ponudniki v vseh fazah postopka javnega naročanja in glede vseh elementov, ni razlikovanja, upošteva vzajemno priznavanje in sorazmernost zahtev naročnika glede na predmet naročila.

(2) Naročnik mora zagotoviti, da ne ustvarja okoliščin, ki pomenijo krajevno, stvarno ali osebno diskriminacijo ponudnikov, diskriminacijo, ki izvira iz klasifikacije dejavnosti, ki jo opravlja ponudnik, ali drugo diskriminacijo.

III. Pojavlja se vprašanje, zakaj se gospodarske javne službe urejanja voda na območju koncesije za energetska izkoriščanje vodnega potenciala Spodnje Save ne izvaja na enak način kot na ostalih delih povodij in porečij v državi skladno z Uredbo o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Uradni list RS, št. 109/2010, 98/2011, 102/2012).

IV. 5. člen osnutka uredbe ni skladen s 161. členom ZV-1 in ne s 4. členom Uredbe o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Uradni list RS, št. 109/2010, 98/2011, 102/2012), saj kot javno službo **ne navaja zagotavljanja vodovarstvenega nadzora.**

V. 6. člen osnutka uredbe ni skladen s 3. členom ZGJS, saj se **javne službe določi z zakonom in ne z uredbo.**

VI. Zakaj v 7. členu osnutka uredbe ni navedenih omejitev iz 25. člena Uredbe o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Uradni list RS, št. 109/2010, 98/2011, 102/2012)? Zakaj za izvajanje gospodarske javne službe urejanja voda na območju koncesije in na vplivnem območju koncesije za energetska izkoriščanje vodnega potenciala spodnje Save ne veljajo enake omejitve za izvajanje del s podizvajalci, kot za druge izvajalce gospodarske javne službe urejanja voda?³⁰

³⁰ Četrty odstavek 6. člena Uredbe o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Ur.l. RS, št. 109/2010, 98/2011, 102/2012):

V tretjem odstavku 7. člena osnutka uredbe se doda stavek: »**Poročilo o porabi sredstev je javno dostopno.**«. Saj gre za porabo javnih sredstev.

VII. Iz drugega odstavka 8. člena osnutka uredbe, ki pravi:

”Sklenitev in izvajanje agentske pogodbe mora biti skladna z navodilom Ministrstva za finance, ki ureja računovodsko obravnavo poslov za tuj račun (v nadaljnjem besedilu: navodilo). **Pogodba mora vsebovati določila o vsebini agentskega posla, načinu zagotavljanja sredstev za nakazilo končnim prejemnikom, vključno z navedbo proračunske postavke, iz katere bo plačilo izvršeno, višini provizije, ki pripada izvajalcu za opravljeno delo, načinu obračuna provizije, rokih plačila provizije, obveznosti mesečnega poročanja o izvajanju poslov in druga določila, za katera pogodbeni stranki menita, da v pogodbi morajo biti navedena, da se iz njihovih določb nedvoumno razbere, da gre za opravljanje agentskega posla**”,

je razvidno, da obvezna določila v nobeni obliki **ne omenjajo višine sredstev** iz agentske pogodbe, niti **ne opredeljuje odgovornosti agenta** do neposrednega proračunskega uporabnika, v tem primeru do RS.

VIII. V 13. členu osnutka uredbe se opredeli, da **prihodki od drugih dejavnosti, ki jih izvaja izvajalec gospodarske javne službe zmanjšujejo stroške izvajanja gospodarske javne službe**, enako kot to velja za izvajalce gospodarske javne službe varstva okolja³¹.

»Na območju spodnje Save od Suhadola do državne meje z Republiko Hrvaško, določenem s predpisi, ki opredeljujejo pogoje koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save in način izvajanja javne službe urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save, izvaja javne službe iz prvega odstavka 4. člena te uredbe javno podjetje, ustanovljeno na podlagi teh predpisov. Javne službe lahko javno podjetje izvaja s podizvajalci brez upoštevanja omejitev iz 25. člena te uredbe.«

25. člen Uredbe o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Uradni list RS, št. 109/2010, 98/2011, 102/2012):

»(1) Če namerava koncesionar oddati določena dela v okviru koncesije podizvajalcem, mora navesti dela, ki jih bo oddal, in podizvajalce v svoji vlogi za pridobitev koncesije.

(2) Če koncesionar odda dela drugemu podizvajalcu po podpisu koncesijske pogodbe, mora agencija s tem predhodno soglašati.

(3) Podizvajalci morajo izpolnjevati pogoje iz točke a. prvega odstavka 16. člena te uredbe.

(4) Za delo podizvajalcev odgovarja koncedentu koncesionar, kot da bi ga opravljal sam.

(5) Skupna vrednost del podizvajalcev je lahko največ 25% okvirne vrednosti del po koncesijski pogodbi.«

³¹ 11. člen Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/2012, 109/2012):

”Prihodki posebnih storitev se upoštevajo tako, da se zmanjša lastna cena posamezne javne službe.”

IX. 15. člen osnutka uredbe ni skladen z ZV-1. Financiranje izvajanja javne službe urejanja voda iz Sklada za vode glede na 162. člen ZV-1³² ni možno. Tudi financiranje **izvedbe vodne infrastrukture iz ZPKEPS-1 iz Sklada za vode glede na ZV-1 ni možno.** Prav tako iz Sklada za vode **ni možno financirati, objektov vodne in energetske infrastrukture v nedeljivem razmerju ter gradnje državne in lokalne infrastrukture,** ki je potrebna zaradi gradnje objektov in naprav, **namenjenih posebni rabi** vodnega dobra.

Iz Sklada za vode je možno financiranje vodne infrastrukture in gradnje državne in lokalne infrastrukture, ki je potrebna zaradi gradnje vodne infrastrukture. Pri čemer je skladno s 44. členom ZV-1 vodna infrastruktura definirana kot objekt in naprava ali ureditev, **namenjena urejanju voda,** zlasti visokovodni nasip, jez, prag, zadrževalnik, brez zemljišč na območju zadrževalnika, namenjenih občasnemu zadrževanju voda, zbiralnik ipd., ter izvajanju monitoringa voda ter vodotok, ki je nastal zaradi prestavitve naravnega vodotoka ali njegove ureditve, ali vodni zbiralnik, ki je nastal z zaježitvijo tekočih voda ali zaradi drugega posega v prostor, če je namenjen izvajanju javnih služb po tem zakonu. **Vodni objekti in naprave, namenjeni posebni rabi vodnega dobra niso vodna infrastruktura.**³³

Poleg tega je pri porabi sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda potrebno upoštevati **načelo povračila stroškov iz 3. člena ZV-1.** Sredstva zbrana s plačili dajatev, za obremenjevanje voda so skladno z načelom povračila stroškov, povezanih z obremenjevanjem voda, namenjena kritju okoljskih stroškov in stroškov vira, ki jih povzročajo storitve, povezane z obremenjevanjem voda.

Tako je skladno s tem načelom sredstva, zbrana s plačili dajatev za obremenjevanje voda treba porabiti za namene kritja okoljskih stroškov in stroškov vira, to je za izvedbo ukrepov za doseganje dobrega stanja voda oziroma dobrega potenciala in drugih, z vodami povezanih ekosistemov.

Nenamenska poraba sredstev, zbranih s plačili dajatev za obremenjevanje voda, kot je na primer poraba sredstev iz Sklada za vode za financiranje objektov in naprav, namenjenih posebni rabi, lahko pomeni kršitev slovenske (3. člen ZV-1) in

³² 3. odstavek 162. člena ZV-1: "Sredstva Sklada se porabljajo za financiranje:

1. vodne infrastrukture, vključno z nakupom zemljišč, potrebnih za njeno gradnjo,
2. gradnje državne in lokalne infrastrukture, ki je potrebna zaradi gradnje vodne infrastrukture,
3. nakupa vodnih in priobalnih zemljišč in sofinanciranja nakupa priobalnih zemljišč s strani lokalnih skupnosti na podlagi 16. člena tega zakona,
4. strokovnih in razvojnih nalog za izvajanje tega zakona, ki jih opravljajo pravne osebe javnega prava, ki jih je ustanovila Republika Slovenija v ta namen,
5. medobčinskih ali regionalnih projektov gradnje objektov za črpanje, filtriranje in zajem vode ter prenosnih vodovodov za zagotovitev javne oskrbe s pitno vodo v skladu z operativnimi programi varstva okolja ter
6. drugih posameznih strokovnih in razvojnih nalog za izvajanje tega zakona."

³³ 2. Člen ZPKEPS-1: "Objekti vodne infrastrukture so objekti in naprave, **namenjeni posebni rabi,** in sicer ureditvi vseh pritokov reke Save ter izvedbi visokovodnih nasipov in drugih zaščitnih ukrepov pred visokimi vodami in poplavami na območju koncesije."

evropske zakonodaje (9. člen Vodne direktive). Opozarjamo, da lahko nenamenska raba celo ogrozi črpanje sredstev iz evropskih skladov³⁴.

- X.** V 18. členu osnutka uredbe se doda stavek: »**Poročilo o porabljenih sredstvih je javno dostopno.**«. Saj gre za porabo javnih sredstev.

Na podlagi zgoraj navedenih ugotovitev smo mnenja, da izvedba vodne infrastrukture ni gospodarska javna služba. Pri izvedbi infrastrukture je potrebno zagotoviti gospodarno porabo javnih sredstev. Pri financiranju iz Sklada za vode pa je potrebno upoštevati ZV-1.

Pripravila:

Gregor Krajnc, univ. dipl. ekon. in
Špela Petelin, univ.dipl. inž. grad.

Ljubljana, 22.3.2013

³⁴ Upoštevanje člena 9. Vodne direktive je glede na predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, ki jih zajema splošni strateški okvir, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 eden izmed predhodnih pogojev za pridobivanje finančnih sredstev iz Evropskih skladov.